

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Kateřina Havlíková

NEOPRÁVNĚNÉ UŽITÍ AUTORSKÝCH PRÁV NA INTERNETU

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Petra Žikovská

Katedra: Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): duben 2015

Čestné prohlášení

Tímto prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a tuto práci jsem nevyužila k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 21. dubna 2015

Kateřina Havlíková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala především vedoucí mé diplomové práce, JUDr. Petře Žikovské, za její čas, ochotu, vstřícný přístup a cenné připomínky.

Děkuji také rodině a příteli za jejich podporu a motivaci po celou dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	1
CÍL PRÁCE.....	2
1. AUTORSKÉ PRÁVO A INTERNET	3
1.1 VZNIK A VÝVOJ INTERNETU	3
1.2 INTERNET A JEHO NEBEZPEČÍ	4
1.3 PŘEDMĚT OCHRANY AUTORSKÝCH PRÁV NA INTERNETU.....	6
1.4 UŽITÍ DÍLA	9
1.4.1 UŽITÍ DÍLA AUTOREM A NA ZÁKLADĚ OPRÁVNĚNÍ.....	9
1.4.2 LICENČNÍ SMLOUVA PODLE NOZ	10
1.4.3 VOLNÉ UŽITÍ DÍLA	12
1.4.4 NEOPRÁVNĚNÉ UŽITÍ AUTORSKÉHO DÍLA	14
2. MEZINÁRODNÍ OCHRANA AUTORSKÝCH PRÁV NA INTERNETU	15
2.1 NUTNOST PRÁVNÍ REGULACE Z HISTORICKÉHO POHLEDU	15
2.2 PŘEHLED A VÝZNAM MEZINÁRODNÍCH SMLUV V OBLASTI AUTORSKÉHO PRÁVA.....	17
2.3 SNAHA O SJEDNOCENÍ AUTORSKÉHO PRÁVA V EVROPSKÉ UNII.....	20
2.4 EXISTUJÍCÍ PROBLÉMY „MEZINÁRODNÍHO PRÁVA AUTORSKÉHO“	26
2.4.1 VYMAHATELNOST PRÁV K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ	26
2.4.2 POJETÍ NEHMOTNÉHO STATKU A PROBLÉM TERITORIALITY AUTORSKÉHO PRÁVA	28
2.4.3 PROBLÉM DIGITALIZACE DĚL	29
2.4.4 KONFLIKT PRÁVNÍCH KULTUR	30
2.5 NAVRHOVANÁ ŘEŠENÍ MEZINÁRODNÍCH AUTORSKOPRÁVNÍCH PROBLÉMŮ	31
3. PRÁVNÍ ASPEKTY ODPOVĚDNOSTI ZA NEOPRÁVNĚNÉ UŽITÍ AUTORSKÝCH PRÁV NA INTERNETU	34
3.1 DŮVODY ZVLÁŠTNÍ PRÁVNÍ REGULACE ISP	34
3.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA ODPOVĚDNOSTI ISP V EVROPSKÉ UNII	35
3.3 UPC TELEKABEL WIEN V. CONSTANTIN FILM VERLEIH.....	37
3.4 PRÁVNÍ ÚPRAVA ODPOVĚDNOSTI ISP V ČR.....	39
3.4.1 ODPOVĚDNOST ISP VE SVĚTLE NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU.....	39
3.4.2 TRANSPOZICE SMĚRNICE 2000/31/ES.....	42
3.4.3 PROLUX CONSULTING INT. V. INTERNET INFO, S.R.O.	44

3.4.4	ZAHRAŇIČNÍ EXKURZ - DELFI AS V. ESTONSKO	47
3.5	SYSTEM „NOTICE AND TAKEDOWN“	49
3.6	SYSTEM „TŘIKRÁT A DOST“	52
3.7	INSTITUT „SAFE HARBOUR“ A PROBLÉM JEHO APLIKACE	56
4.	CLOUD COMPUTING	61
4.1	POJETÍ CLOUD COMPUTINGU	61
4.2	HISTORIE CLOUD COMPUTINGU	61
4.3	PRÁVNÍ RIZIKA CLOUDU	64
4.3.1	SMLOUVA O POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB CLOUDU	64
4.3.2	OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ V CLOUDU	65
4.3.3	ZAJIŠŤOVACÍ PROSTŘEDKY	67
4.3.4	URČENÍ PŘÍSLUŠNOSTI A ROZHODNÉHO PRÁVA	67
4.3.5	EXIT PLÁN	71
4.3.6	SHRnutí RIZIK	72
4.4	ZÁBAVNÍ PRŮMYSL V CLOUDU	73
4.5	POTENCIÁL STREAMU – BUDOUCNOST HUDBY V CLOUDU?	78
4.6	PRÁVNÍ REGULACE TECHNOLOGIE CLOUD COMPUTING	82
5.	ÚVAHY DE LEGE FERENDA	84
	ZÁVĚR	87
	RESUMÉ	89
	SUMMARY	90
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	91
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	92
	KLÍČOVÁ SLOVA	100

Úvod

Nepopíratelný rozmach internetu v průběhu posledních dekad nabídl množství obchodních, ale i osobních příležitostí fyzickým i právnickým osobám. Souběžně s postupným přesunem většiny obchodních aktivit do prostředí internetu, markantním rozmachem sociálních a jiných zájmových sítí, jež sdružují většinu osob činných na internetové síti, tak vzniká určitá společenská závislost na tomto médiu, která ho činí náchylnějším k tomu, aby se stal terčem útoku. Jedná se zejména o kategorii práv duševního vlastnictví, která se v současnosti jeví jako riziková, a právě proto je tato diplomová práce zaměřena na možnosti jejich neoprávněného užití. Je to především neefektivní ochrana autorských práv na internetu, která velmi často vyústí v nedůvěru autorů zveřejnit svá díla právě na tomto médiu, což má negativní vliv na rozvoj kultury a umění, ale také na šíření informací obecně a rozvoj mezinárodního obchodu. Porušování autorských práv na internetu navíc nemusí nutně implikovat pouze autorův ušlý zisk, celá problematika totiž může zasáhnout i do roviny posuzování daného jednání jako jednání trestního způsobitelného ovlivnit například i finanční stabilitu, chod infrastruktury nebo zaměstnanost a může vést ke všeobecné nedůvěře k online službám.

Vzhledem k tomu, že v dnešní informační společnosti je duševní vlastnictví tím nejcennějším, ať už z hlediska komerčního, autorskopravního nebo z hlediska technického, je nezbytné zajistit takovou právní ochranu, která bude jednoznačná, co neaktuálnější a bude obsahovat adekvátní odpovědnostní systém, a to na úrovni národní, ale i mezistátní. Právě z hlediska mezinárodního je nutné přihlídnout k rozdílné úpravě a ochraně autorských práv obecně, ale i k regulaci kybernetického prostoru samotného, kdy nejednoznačnost právních předpisů podpořená nejednotností rozhodovací praxe soudů, leckdy i v rámci jediného státu, představuje významné ohrožení práv duševního vlastnictví.

Cíl práce

Vzhledem k tomu, že jsem měla možnost strávit rok svého studia na University of Helsinki ve Finsku, kde je oblast informačních technologií považována za klíčovou, je zde i ve výuce hojně proklamována, a kde je navíc zakotveno jen těžko v praxi vymahatelné právo na přístup k internetu¹ jako jedno ze základních lidských práv, mne právě zde tato dosud ne zcela probádaná oblast práva informačních technologií oslovila.

Cílem této práce je z právního hlediska analyzovat pouze vybrané aspekty porušování autorských práv na internetu, a to s ohledem na jejich závažnost a aktuálnost. Z toho důvodu si práci dovoluji symbolicky rozdělit na část první, která může mít charakter části obecné, již reprezentují kapitoly 1-3. Tato část práce představuje generální exkurz do problematiky ochrany autorských práv v prostředí internetu a vykládá některé základní pojmy spojené s právem autorským. Dále je kladen důraz na mezinárodní aspekty autorskoprávní ochrany v souvislosti s mezistátními snahami o regulaci některých dílčích palčivých otázek, a je tudíž smyslem této části také poukázat na jejich možná řešení. V kapitole třetí je se práce blíže zaměřuje zejména na v současnosti hojně diskutovanou problematiku odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti, kde je kladen důraz na srovnání přístupu k regulaci odpovědnosti v různých zemích spadajících do odlišných právních kultur s akcentem na rozdíl mezi kontinentálním a angloamerickým pojetím odpovědnosti v prostředí internetu. Druhá část, již si dovoluji opět symbolicky označit jako část zvláštní, potom poukazuje na některé vybrané problémy související s moderní technologií cloud computing. Více než na technické aspekty neoprávněného užití autorských práv na internetu se tato práce soustředí na právní analýzu vybraných problémů a jedním z jejích cílů je prostřednictvím výše zmíněných příkladů poukázat na nedostatky právní úpravy, jež dávají prostor nelegálním aktivitám v prostředí internetu.

Vzhledem k aktuálnosti tohoto tématu vychází tato diplomová práce více než z tištěné odborné literatury z odborných článků dostupných z mezinárodních právních databází a kvalifikovaných příspěvků odborníků, zainteresované veřejnosti a právníků přístupných online, ale také z mezinárodní judikatury v souvisejících oblastech autorskoprávní ochrany.

---

¹Agmed, Saeed, *Fast Internet access becomes a legal right in Finland*, [online], CNN.com/technology, ze dne 15.10.2009, dostupné z: <http://edition.cnn.com/2009/TECH/10/15/finland.internet.rights/>, [cit. 16.7. 2014];

1. Autorské právo a internet

1.1 Vznik a vývoj internetu

Z právního hlediska je nesmírně obtížně internet jakkoliv kategorizovat.² Jedná se o specifické médium, jehož technologický progres je tak rychlý, že mu jakákoliv legislativa logicky nemůže stačit, a je tak zákonitě vždy o krok zpět. Otázkou tak zpravidla zůstává, zda principy obsažené v právních předpisech jsou alespoň dostačující pro poměry, jež aktuálně panují v kybernetickém prostoru. Internet je jednodušší popisovat, než jej definovat, čemuž odpovídá absence definice v konkrétních právních předpisech, ačkoliv pojem samotný je v nich zpravidla užit.³ Za zmínku však stojí alespoň charakteristické prvky internetu, tedy kromě jeho fyzických částí jsou to i jeho funkce a jeho účastníci. Ačkoliv tak pojem internet z právního hlediska definován není, za technickou definici můžeme považovat například následující: „*Internet je informační a komunikační systém, který je tvořen soustavou serverů, datových komunikací a k nim připojených počítačů.*“⁴ To, že Internet v dnešním pojetí chápeme jako určitou „sít sítí“, odpovídá následnému technickému vývoji, kdy původní síť označovaná jako ARPANET⁵ byla rozšiřována o připojování dalších počítačů a sítí a od r. 1983 k ní byl začleněn protokol TCP/IP⁶, který ji v podstatě definuje.

Internet byl vytvořen za účelem rychlého přenosu informací mezi jednotlivými složkami americké armády v rámci vládního projektu USA v období studené války, kdy vzhledem k hrozbě nukleárního útoku bylo třeba vytvořit decentralizovaný systém přenosu informací. I v dnešní době je shromažďování a získávání informací alfou a

---

² V práci není rozlišováno mezi Internetem (s velkým písmenem), coby vlastním jménem celosvětové informační a komunikační sítě a internetem (s malým písmenem), užívaným ve významu propojené počítačové sítě, komunikačního média, v souladu s dikcí online příručky českého jazyka, dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz>;

³ Průzkum ve Velké Británii proveden v roce 2007 uvádí, že ačkoliv celkem 12 základních právních předpisů UK s pojmem internet operuje, žádný jej nedefinuje; Smith, Graham J. H., Bird & Bird, *Internet Law and Regulation*, 4th edition, Sweet & Maxwell, 2007, p. 1;

⁴ Smejkal, Vladimír, a kol., *Právo informačních a telekomunikačních systémů*, 2. aktualizované a rozšířené vydání, Praha, C. H. Beck, 2004, ISBN: 8071797650, str. 587;

⁵ Specializovaná výzkumná skupina ARPA (zkratka pro Advanced Research Projects Agency) byla zřízena Ministerstvem obrany USA a jejím původním cílem bylo předcházení technologickým překvapením ze strany protivníka. Součástí tohoto úkolu se tak logicky stalo i zrychlení komunikace, a v roce 1969 tak došlo k prvnímu propojení čtyř univerzitních počítačů na území USA;

⁶ Transmission Control Protocol/Internet Protocol, jeden ze základních protokolů celé sady (protokolů), jež slouží k přenosu dat a programů;

omegou internetu, avšak nutnost jeho právní regulace vyvstala na povrch až s markantním nárůstem uživatelů internetové sítě a vytvořením tak zvaného web 2.0, který reprezentuje novou generaci World Wide Webu, jakožto sítě, která je lépe organizovaná a slouží k poskytování aplikací svým uživatelům. Web 2.0 je zaměřen primárně na spolky založené na sítích a uživatele, kteří sami aktivně tvoří jejich obsah. Uživatelé tak nejsou pouze pasivními příjemci informací, ale sami se na existenci webu podílí tvorbou blogů, sdílením informací a dalšími službami. Tento vývoj se tak jeví jako logický vzhledem k tomu, že bylo nejdříve zapotřebí dosažení určitého stádia technologického vývoje a velikosti internetové sítě, která následně bude právní regulaci podléhat.

1.2 Internet a jeho nebezpečí

Kybernetická společnost byla ve svém liberálním pojetí chápána jako společnost osvobozená od tradičních regulačních nástrojů a tyranie faktické vlády státu. Hovořilo se o ní jako o společnosti svébytné, kde coby hlavní regulační mechanismy figurují hodnoty, jako je etika, vlastní zájem na regulaci účastníky samotnými a pocit sounáležitosti. Není také žádným překvapením, že tento koncept měl svoje kořeny ve Spojených státech amerických, rodišti liberalismu, kde se v dobách prvních vědeckých pokusů o legální uchopení internetu používalo sousloví *digitální libertarianismus*⁷. K proklamaci této ideje byla zřízena organizace Electronic Frontier Foundation, aktivně se angažující *v boji proti právnímu či jinému omezení svobody jedince na Internetu*.⁸ Jako nebezpečný se tento koncept mohl jevit právě faktickým vládám států, a to zejména státům s diktátorským či autoritářským režimem, které volný tok informací považují za přímo ohrožující státní zřízení. Vzhledem k tomu, že internet je levný a prakticky neomezeně přístupný, tudíž svým způsobem egalitářský, umožňuje individuálním osobám stejně jako skupinám po celém světě propagovat svoje zájmy ve větší míře. Tento koncept internetu je však z dnešního pohledu již přežitý a jen těžko by v prostředí soudobé kybernetické společnosti obstál. Vliv na to má jak exponenciálně

---

⁷ Travis, Hannibal, *Cyberspace Law, Censorship and Regulation of the Internet*, Routledge, Londýn, 2013, s. 2;

⁸ Zakladatelem této organizace byl známý rocker a podnikatel John Perry Barlow. Tato organizace měla i svůj základní dokument označovaný jako Deklarace nezávislosti kyberprostoru. Polčák, Radim, *Právo na internetu – spam a odpovědnost ISP*, ComputerPress, a.s., Brno, 2007, str. 2-3;

narůstající množství, ale i povaha informací a dat, které se internetovou sítí přenáší, stejně jako povaha poskytování služeb na internetu ve vztahu k ochraně lidských práv. Na výše zmíněné samoregulační mechanismy můžeme pohlížet jako na zcela nedostačující, a proto se zájem vlád koncentroval na oblast kybernetické společnosti za účelem ochrany jejich hodnot korespondujících s hodnotami společnosti reálné. Hovořit můžeme zejména o ochraně spotřebitele, ochraně osobních údajů, pomluvě, ale i o podvodech např. v elektronickém bankovníctví, drogové problematice, šíření dětské pornografie a v neposlední řadě i ochraně autorských práv.

Již od svého počátku je internet chápán jako největší potenciální hrozba pro oblast autorského práva. Jakkoliv nevinně se shromažďování a získávání informací může na první pohled jevit, s ohledem na množství informací a dat, které se na internetových sítích nachází, je zřejmé, že jejich převážná část je autorským právem chráněna. Základní problém internetu souvisí s tím, že jeho koncepce stírá význam zeměpisných i politických hranic a jeho přístupnost je celosvětová. Dává prostor anonymitě a díky ní je tak často jen velmi obtížně dohledatelné, která konkrétní osoba se případného porušení autorského práva na internetu dopustila. Tento problém reflektuje mimo jiné i rozhodovací praxe soudů, kde se jako diskutabilní jeví především otázka právní odpovědnosti. V případech, v nichž se vyskytuje prvek internetu, tak často dochází ke dvěma základním nejasnostem týkajícím se jednak toho, kdo konkrétně je právně odpovědný a jakému právu podléhá. Avšak i anonymita na internetu má své meze. Díky nástrojům jako jsou IP adresy nebo cookies za sebou necháváme stopy, které umožňují sledovat veškerou naši aktivitu, navíc nezanedbatelnou část informací o sobě poskytujeme z ledabylosti sami, v současnosti zejména prostřednictvím účasti na sociálních sítích nebo nákupy v e-shopech. Při nákupu na internetu tak zpravidla vyrazíme daleko více osobních údajů včetně těch citlivých, než při běžném nákupu v obchodech, aniž bychom si byli vědomi toho, kdo tyto informace použije a kde budou uchovány.

Nebezpečí kybernetické společnosti, která se tak v prostředí internetu vytvořila, spočívá částečně i v nejistotě, zda ji lze skutečně efektivně regulovat a zda lze danou právní úpravu také účinně vymáhat. Na jedné straně leží geografická a politická bezbřehost internetu, na druhé straně byly vyvinuty poměrně účinné mechanismy regulace, jako zavedení podmíněného přístupu nebo zeměpisných omezujících opatření apod. Liberální koncepce kybernetické společnosti vznikla v 90. letech, tedy v době,

kdy tato společnost byla relativně malá a homogenní.⁹ V současné době je obecně na ústupu, ačkoliv zejména v menších komunitách¹⁰ i nadále přetrvává, což bylo opakovaně potvrzeno v případech, kdy došlo k přímému konfliktu mezi liberální koncepcí a tradiční legislativní regulací, a právě opoziční síla internetové komunity zvítězila. Jednalo se o případ, kdy vláda Spojených států amerických navrhovala zavést pravidla a techniku povolující zachycování zašifrovaných zpráv, což ale narazilo na odpor internetové komunity a nebylo nikdy fakticky provedeno.¹¹

1.3 Předmět ochrany autorských práv na internetu

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že autorskoprávní ochrana právě na internetu hraje klíčovou roli, a to s ohledem na množství děl, jež jsou na tomto médiu zveřejňována a jehož prostřednictvím jsou sdělována. Kontrola dodržování autorských práv na internetu se navíc stala o to složitější, čím více se rozmáhá trend sociálních sítí, které jsou prakticky vybudovány na mechanismu sdílení dat.

Předmět ochrany podle zákona 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Autorský zákon“) je zakotven v § 2, který stanoví, že: „*Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (...).*“ V témž ustanovení potom zákon také demonstrativním výčtem uvádí, co můžeme za autorská díla považovat. V prostředí internetu tak za díla slovesná můžeme mít například online publikaci knih, článků a internetové blogy, za díla výtvarná, do jejichž kategorie spadají také díla grafická, tedy například loga,

---

⁹ Grossman, Wendy M., *Net Wars*, [online], New York University Press, 1997, Ch. 14, dostupné z: <http://nyupress.org/authors.aspx?authorID=4135>, [cit. 15. 7. 2014];

¹⁰ Jednou z nejvýznamnějších zájmových organizací prosazující svobodu jedince na Internetu dnes je EFF (www.eff.org), poskytující právní pomoc stranám v soukromoprávních sporech a lobbying;

Polčák, Radim, *Právo na internetu – spam a odpovědnost ISP*, Computer Press, a.s., Brno, 2007, str. 6;

¹¹ Müller Lorenz, *Cybersociety*, International Law Forum Du Droit International, Vol. 2, Issue 3, p. 168 (srpen 2000), dostupné z:

<http://www.heinonline.org.libproxy.helsinki.fi/HOL/Page?handle=hein.journals/intlfddb2&div=39&collection=journals&set as cursor=6&men tab=srchresults&terms=anonymity|internet&type=matchall#173>, [cit. 15. 7. 2014];

grafická úprava webových stránek (webdesign), ale i webové stránky samotné, díla hudební, ať už zahrnují text či nikoliv, díla kinematografická, stejně jako například počítačové programy a databáze, jimž je poskytována ochrana jmenovitě dle § 2 odst. 2. Pro počítačové programy navíc platí, že nemusí splňovat požadavek jedinečnosti, postačí jejich původnost, jak uvádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES o právní ochraně počítačových programů¹². Lze říci, že téměř vše, co se na internetu nachází ve větší či menší míře, podléhá autorskoprávní ochraně a je žádoucí k takovému obsahu jako autorskoprávnímu dílu také přistupovat¹³ při využívání internetových zdrojů, ať už textových, obrazových či audiovizuálních. Pojem díla, tak jak byl vymezen v § 2, potom symbolizuje snahu o mezinárodní harmonizaci právní úpravy tím, že obsahově odpovídá Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 8. září 1886, kterou je Česká republika vázána.

Samotné posouzení, zda se skutečně jedná o dílo chráněné autorským právem, je potom závislé na několika perspektivách. Jednak se uplatňuje hledisko objektivního zhodnocení jedinečnosti díla. To odpovídá požadavku nepřipustnosti existence dvou stejných děl, která by byla chráněna autorským právem. V případě, že hodnotíme charakter díla, tedy to, zda se jedná o dílo literární či jiné dílo umělecké a dílo vědecké, platí, že jako takové musí být objektivně vnímatelně vyjádřeno. Přirozeně, že posuzování charakteru díla je do značné míry procesem subjektivním, ale obecně se má za postačující, pokud ho lze příjemcem jako umělecké či vědecké vnímat.¹⁴ Konečně je také nutné, aby bylo možno dílo vnímat, a to v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě, tedy i v podobě elektronické. Platí proto, že k vnímání samému dojít nemusí, postačí, pokud je dána tato možnost,¹⁵ navíc je dostačující, aby podmínka vnímatelnosti byla splněna alespoň vůči omezené skupině osob.¹⁶ Bere se tak na zřetel například to, že nesrozumitelnost počítačového programu laické veřejnosti není na překážku jeho autorskoprávní ochraně. Autoritativní hodnocení potom provádí soudce, nicméně důležitou roli hraje také posouzení znalcem specializujícím se na autorské právo a právní záležitosti.

---

¹² Kodifikované znění původní směrnice 91/250/EHS;

¹³ Čermák, Jiří, *Internet a autorské Právo*, Linde Praha a. s., 2. vydání, Praha, 2003, str. 26-27;

¹⁴ Kříž, Jan, *Ochrana autorských práv v informační společnosti*, Linde Praha a. s., Praha, 1999, str. 26;

¹⁵ Kříž, J.; Holcová, I.; Kordač, J.; Křest'ánová, V., *Autorský zákon – komentář a předpisy související*, Linde Praha a. s., 2. vydání, Praha 2005, str. 43;

¹⁶ Chaloupková, Helena, *Autorský zákon - komentář*, 4. vydání, 2012, C. H. Beck, ISBN 978-80-7400-432-2, str. 4;

Rozvoj autorského práva obecně ale prošel poměrně složitým vývojem, který odráží i určité negativní trendy soudobé společnosti. Regulace této oblasti tak byla nezanedbatelně ovlivněna i díky vlivu lobby zábavního průmyslu. Patrné to je zejména v souvislosti s délkou trvání autorskoprávní ochrany často demonstrováné na příkladu Mickeyho Mouse. Ještě na konci 18. století autorskoprávní ochrana ve Spojených státech amerických trvala pouhých 14 let, s tím, že autor, byl-li stále naživu, byl oprávněn zažádat o její prodloužení, což mu ovšem mohlo být umožněno pouze jednou. Zákonodárce si byl ovšem vědom komerčního potenciálu Mickeyho Mouse, a pod nátlakem korporace Walt Disney Company tak prodloužil jeho autorskoprávní ochranu opakovaně. Naposledy byl zachráněn před vypuštěním do tzv. public domain v roce 1998¹⁷ a až do dnešního dne ochraně stále podléhá. V současnosti tak autorskoprávní ochrana k dílům vytvořeným pro jiného („work for hire“), které jsou ve vlastnictví korporací a souhrnně se označují jako *corporate authorship*, trvá 120 let od okamžiku jejich vytvoření.¹⁸

Sdělování díla prostřednictvím internetu je potom upraveno v § 18 Autorského zákona, kde jsou demonstrativním výčtem uvedeny všechny dosud známé způsoby šíření díla v nehmotné podobě¹⁹. Sdělování díla je autorovým dílčím právem dílo užit²⁰ a představuje jedno z jeho majetkových práv. Odstavec 2 téhož ustanovení potom reflektuje požadavky Smlouvy WIPO z roku 1996 a směrnice EU o informační společnosti,²¹ když stanoví, že: „*Sdělováním díla veřejnosti podle odstavce 1 je také zpřístupňování díla způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou síť.*“ Dílo je tedy prostřednictvím internetu zpřístupněno tehdy, pokud je nahráno pomocí jakéhokoliv přístroje s přístupem k internetu na server.²² V této souvislosti však považují za nutné zmínit, že ne veškerý materiál, který je takto zveřejněn, se považuje za sdělený. Řeč je o případech, kdy je nahrávaný obsah zabezpečen, a to takovým způsobem, z něhož je

---

¹⁷ Frost John, *Will Disney's Copyright on Mickey Mouse Ever Expire?* [online] 27. 10. 2013, dostupné z: <http://thedisneyblog.com/2013/10/27/will-disneys-copyright-on-mickey-mouse-ever-expire/>, [cit. 16. 7. 2014];

¹⁸ Copyright Term and the Public Domain in the United States 1 January 2015 [online], dostupné z: <https://copyright.cornell.edu/resources/publicdomain.cfm>, [cit. 9. 2. 2015]

¹⁹ Důvodová zpráva k zákonu 121/2000 Sb., dostupná z www.psp.cz, [cit. 16. 7. 2014];

²⁰ Česko, zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, §12 (4);

²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001 o harmonizaci určitýchch aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti;

²² Id. 15, str. 33;

patrné, že autor neměl zájem ho sdělit způsobem odpovídajícím Autorskému zákonu, a bylo by tak nežádoucí ho za takový považovat.²³ Jedná se například o nahrání fotografií, které jsou určeny pouze velmi omezenému okruhu osob, nebo o webové stránky, jež byly řádně zabezpečeny. Naopak v případě, že žádné úsilí na zabezpečení zveřejněného díla vynaloženo nebylo, má se za to, že bylo sděleno veřejnosti, i když nebylo fakticky přečteno nikým nebo pouze zanedbatelným množstvím osob. Dílo je sděleno také prostřednictvím kvazi zprostředkování, tedy poskytováním odkazů na webové stránky, v praxi označované jako linking²⁴ nebo framing, naopak činnost spočívající čistě ve vyhledávacích službách formu sdělení veřejnosti nesplňuje.

Prostřednictvím tzv. hosting services se nahrávání autorských děl a jejich následné sdílení stalo velmi běžným a vyhledávaným způsobem. Tyto služby jsou provozovány jak globálně, jako je tomu v případě Youtube nebo Dailymotion, tak i regionálně, zpravidla se zaměřením na určitou jazykovou oblast, jako například Rutube, zaměřen na ruský mluvící komunitu, nebo Youku, sídlící v Číně.²⁵ Obdobně fungují i služby v oblasti fotografií a textů.

1.4 Užití díla

1.4.1 Užití díla autorem a na základě oprávnění

Vzhledem k zaměření této práce považuji za nutné věnovat samostatnou kapitolu pojednání o různých způsobech užití díla tak, jak je upravuje Autorský zákon. Ten legální definici užití díla explicitně neobsahuje, a to i přesto, že se jedná o jednoznačně nejvýznamnější majetkové právo autora. Užitím díla můžeme rozumět způsob nakládání s dílem směřující k modifikaci díla samého, ale i takové nakládání s dílem, které směřuje k jeho poskytnutí jiné osobě.²⁶ Zákon také demonstrativním

---

²³ Strnad, Martin, *K pojmu „veřejnosti“ a užití díla jeho sdělování podle §18/2 AutZ*, [online] 18. 4. 2002, článek IT pravo.cz : server o internetovém a počítačovém právu, dostupný z: <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=87767>, [cit. 16. 7. 2014];

²⁴ Budeme-li však hovořit o tzv. hyperlinku (odkazu, neboli také hypertextovém propojení), ani to nepředstavuje sdělování díla veřejnosti, jak dovodil SDEU ve věci C-466/12, Svensson, Sjörgen, Sahlman, Gadd v. Retriever Sverige AB;

²⁵ Srovnání poskytovatelů hostujících služeb videí, [online] Wikipedia, naposledy upraveno 16. 7. 2014, dostupný z: http://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_video_hosting_services, [cit. 16. 7. 2014];

²⁶ Id. 16, s. 25

výčtem uvádí, jaké nakládání s dílem můžeme za jeho užití považovat. Jedná se například o právo na rozmnožování díla, rozšiřování, pronájem, půjčování, vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla, ale také právo na sdělování díla veřejnosti.²⁷

Autorský zákon rozlišuje v zásadě tři způsoby užití. V první řadě se jedná o situaci, kdy zákon přisuzuje autorovi samotnému právo užít jeho dílo v původní, zpracované či jinak změněné podobě, a to samostatně nebo v souboru, anebo ve spojení s jiným dílem či prvky (§ 12 odst. 1). Jedná se o autorovo majetkové právo, jehož součástí je také možnost autora udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva. V tomtéž ustanovení tudíž nalezneme i druhý způsob užití díla, tedy osobou odlišnou od autora, která je k užití díla oprávněna na základě smlouvy, kterou je tradičně smlouva licenční.

1.4.2 Licenční smlouva podle NOZ

Na základě licenční smlouvy poskytuje autor nabyvateli „...*oprávnění k výkonu práva autorské dílo užít v původní nebo zpracované či jinak změněné podobě, a to určitým způsobem nebo všemi způsoby užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném.*“²⁸ Na základě takto uzavřené licenční smlouvy autor neztrácí práva ke svému dílu, pouze se jich zřiká v rozsahu, v jakém si s nabyvatelem ujedná, a po dobu, kterou si určí. V tomto směru je nutné zdůraznit význam nového občanského zákoníku („NOZ“)²⁹ v oblasti licencí, neboť s jeho účinností došlo také k odstranění dlouhodobě nežádoucího stavu v podobě dvoukolejnosti právní úpravy pro licence k dílu chráněnému právem autorským obsažené v §§ 46-57 Autorského zákona a licence k předmětům průmyslového vlastnictví v §§ 508-515 obchodního zákoníku. Nová harmonizační úprava tak převzala více než z dikce dřívějšího obchodního zákoníku pojetí dle Autorského zákona, proto se pro autorskoprávní licenci nemění tolik jako pro licence k právům průmyslovým. NOZ upravuje jednak licence obecně, obsahuje ale i zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem. Z předchozí právní úpravy zůstává zachována například možnost sjednat autorskoprávní

---

²⁷ AutZ, § 14 odst 4 (a-f);

²⁸ NOZ, § 2371;

²⁹ Česko, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

licenci bezúplatně,³⁰ stejně jako jsou i nadále reflektována specifika procesu uzavírání licenční smlouvy v § 2373 a násl.. Úprava kontraktačního procesu je však nově doplněna o možnost určení obsahu smlouvy nebo jeho části odkazem na známé nebo dostupné licenční podmínky. Také co se týče formy uzavření smlouvy, NOZ stanoví obligatorně písemnou podobu pouze tehdy, pokud je daná licence výhradní (obdobně jako dle zrušeného § 46 odst. 4 Autorského zákona), nově ale také tehdy, pokud se licence zapisuje do veřejného seznamu.³¹

Za významnější změnu v oblasti licencí tak v oblasti autorského práva můžeme považovat zejména zavedení postupu při ohrožení nebo porušení nabyvatelovy licence. Ten má v první řadě povinnost informovat poskytovatele bez zbytečného odkladu o ohrožení nebo porušení licence, což odpovídá již předchozí právní úpravě. Zásadním se tak jeví spíše druhá část téhož ustanovení, která stanoví, že poskytovatel má povinnost poskytnout nabyvateli součinnost k právní ochraně jeho licence,³² čímž je prakticky zaručena nabyvatelova aktivní legitimace za účelem ochrany licence. To se dotýká opět spíše oblasti práv průmyslového vlastnictví, neboť dle obchodního zákoníku byla aktivní legitimace dosud obrácená, a náležela tudíž poskytovateli licence (§ 515 odst. 2 obchodní zákoník).

Jako další potenciální riziko se potom může jevit také formulace výpovědi smlouvy podle NOZ, jejíž obecná úprava je obsažena v § 2000. Jedná se o obecné ustanovení týkající se zániku závazku, které se uplatní tehdy, pokud si strany neujednají jinak. Z něj vyplývá, že: *„byla-li smlouva bez vážného důvodu uzavřena na dobu určitou tak, že zavazuje člověka na dobu jeho života, anebo že zavazuje kohokoli na dobu delší než deset let, lze se po uplynutí deseti let od vzniku závazku domáhat jeho zrušení.“* Licenční smlouvy v oblasti práv k duševnímu vlastnictví jsou ovšem běžně uzavírány na dobu delší než 10 let a zejména nemožnost vzdát se předem práva domáhat se zrušení závazku se potom může z pohledu nabyvatele licence jevit značně nevýhodně.

Určitou kontroverzi může působit také formulace výpovědi licence jakožto zvláštního smluvního typu obsažená v § 2370. Ta se potom uplatní tehdy, je-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou. V tomto případě totiž *„nabývá výpověď účinnosti*

---

³⁰ NOZ, § 2366 (1);

³¹ NOZ, § 2358 (2) a), b);

³² NOZ, § 2369;

*uplynutím jednoho roku od konce kalendářního měsíce, v němž výpověď došla druhé straně.*³³

Pomineme-li skutečnost, že licence k předmětům autorskoprávní ochrany jsou téměř výlučně již z povahy věci uzavírány na dobu určitou, a uplatní se proto pro ně režim výše zmíněný, neujednají-li si strany jinak, je třeba vyjít z toho, že délka autorskoprávní ochrany je zákonem pevně dána a není možné ji smluvně prodlužovat. Je tedy nutné připomenout, že i když je licence formulována tak, že je uzavřena na dobu neurčitou, je třeba skutečnou délku jejího trvání určovat dle zákonem stanovené délky trvání ochrany poskytované předmětu autorskoprávní ochrany, k němuž se oprávnění k výkonu tohoto práva poskytuje. Toto ustanovení tak bude mít větší význam ve vztahu k obchodnímu tajemství, know-how nebo obchodní firmě, lze ho ovšem jen obtížně aplikovat na licence k předmětům chráněným autorským zákonem.

1.4.3 Volné užití díla

Konečně třetím způsobem užití díla, který Autorský zákon předpokládá, je tzv. volné užití díla. Volné užití díla tak představuje jednu z výjimek obecné zásady, že pro nakládání s dílem osobou odlišnou od autora je vždy nutný souhlas osoby oprávněné.³⁴ Kromě volného užití díla se výjimka vztahuje mimo jiné také na konzumaci díla, jako je například neveřejný poslech hudby, četba knihy, dále také na zákonné licence nebo jiné dílčí zákonné výjimky.³⁵

Zákonodárce si byl vědom zásahu do výlučných práv autora jak v případě výjimek a omezení práva autorského, tak i pro případ volného užití a zákonných licencí. Proto se v souvislosti s možností volného užití díla musí každý konkrétní způsob takového užití podrobit tzv. třístupňovému testu (*three-step-test*), který je obecným testem vzájemného poměru cíle a prostředku. Ačkoliv o tomto testu bude pojednáno blíže v souvislosti s mezinárodní úpravou obsaženou zejména v Bernské úmluvě, z níž byl tento test do našeho právního prostředí převzat, dovolím si popsat alespoň způsob jeho aplikace na národní úrovni tak, jak ho upravuje § 29 Autorského zákona.

---

³³ NOZ, § 2370;

³⁴ Je nutné vzít v potaz, že souhlas nemusí být dán pouze autorem samotným, ale osobou oprávněnou může být například i zaměstnavatel v souladu s § 58;

³⁵ Id. 16, str. 25;

Ten předpokládá kumulativní splnění následujících požadavků:

- „výjimky a omezení práva autorského lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených v Autorském zákoně a
- pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a
- ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.“³⁶

Volným užitím v podstatě rozumíme nakládání se zveřejněným dílem, které zákon explicitně vylučuje ze své regulace. Volné užití je tak vymezeno coby negace užití díla a je upraveno v § 30, kde se stanoví, že užitím díla dle Autorského zákona není užití pro „...osobní potřebu fyzické osoby, jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.“³⁷ To nadále rozšiřuje odst. 2, který stanoví, že: „do práva autorského tak nezasahuje ten, kdo pro svou osobní potřebu zhotoví záznam, rozmnoženinu nebo napodobeninu díla.“³⁸ Je však nutno mít na paměti, že výše uvedené neplatí ve vztahu k počítačovému programu, elektronické databázi, a to ani pro osobní potřebu fyzické osoby, dále neplatí ani na zhotovení architektonického díla stavbou. Vyhotovením záložní kopie počítačového programu však zásahem do autorského práva není, pokud je tato záložní kopie nutná pro užívání programu.

V souvislosti s oprávněností získání díla pro svou osobní potřebu je také žádoucí poukázat na relativně nové rozhodnutí SDEU ve věci ACI Adam BV a další vs. Stichting de ThuisKopie.³⁹ Rozhodnutí se týká konkretizace výkladu čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 21/2009/ES a stanoví, že tento článek je nutno vykládat tak, že se nevztahuje na případy, kdy je rozmnoženina pořízena z neoprávněného zdroje, byť pro osobní potřebu. SDEU tak přihlédl k zásadě dobré víry, která je zároveň jednou z vůdčích zásad NOZ a která akcentuje význam poctivého zdroje z pohledu běžného uživatele internetu.

---

³⁶ AutZ, § 29 (1);

³⁷ AutZ, § 30 (1);

³⁸ AutZ, § 30 (2);

³⁹ ACI Adam BV a další vs. Stichting de ThuisKopie a Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding, C-435/12 ze dne 10. 4. 2014;

Vzhledem k tomu, že naše vnitrostátní právní úprava nespecifikuje roli, jakou legálnost zdroje hraje, jedná se tak o významné interpretační vodítko, byť bez přímého vlivu na naše trestněprávní předpisy. V České republice se tak i nadále bude postupovat podle znění § 270 trestního zákona, jenž postihuje neoprávněný zásah způsobem nikoliv nepatrným do zákonem chráněných práv k autorskému dílu. Význam rozhodnutí ACI Adam BV by tak měl spočívat jednak v preventivní funkci, a to ve vztahu ke koncovým uživatelům samotným, jednak v naději na změnu naší právní úpravy do budoucna tak, aby právní úprava oprávněnosti užití díla pro osobní potřebu měla konkrétní zákonné mantinely.

Možným důvodem pro vynesení tohoto rozhodnutí je celospolečenský problém, který v souvislosti s užíváním díla pro osobní potřebu vzniká. Byť proti tomu, kdo si stahuje dílo pro svou osobní potřebu, právo duševního vlastnictví primárně namířeno není, problém vzniká v důsledku mnohosti této formy užívání. Ta ve svém důsledku přirozeně vede k nastolení jak hospodářské, tak i právní nerovnováhy.

1.4.4 Neoprávněné užití autorského díla

Konečně se dostáváme také k pojmu neoprávněné užití autorského díla. To představuje spolu s hackingem jednu z podmnožin kybernetické kriminality. Neoprávněné užití autorských děl je však pojmově nesmírně obsáhlé a jen těžko jednotně definované. Nemusíme o něm nutně hovořit jako o činnosti organizované či cílené, o neoprávněné užití půjde totiž i tehdy, dojde-li například k užití fotografie na webových stránkách bez příslušného oprávnění.

Neoprávněným užitím autorského díla je v podstatě jakékoliv užití, které nesplňuje zákonem stanovené podmínky pro řádné, a tudíž oprávněné, užití autorského díla. Navíc s ohledem na dnešní možnosti internetu a šíření informací, může být tato množina širší, než kam sahá představivost běžného uživatele. Řeč tak může být o užití díla bez souhlasu autora, ať už bez příslušné licenční smlouvy, na základě licence, která pozbyla platnosti, či pokud dojde k jejímu překročení. Stejně tak může do množiny neoprávněného užití autorských děl spadat také mylná domněnka volného užití díla či existence zákonné licence při absenci splnění zákonem stanovených požadavků.

Díky leckdy vágním ustanovením zákona může být hranice mezi oprávněným a neoprávněným užitím díla velmi tenká, a z toho důvodu je třeba klást důraz mimo jiné i

na edukaci a obezřetnost uživatelů internetu v této oblasti. Důkazem toho, jak nejednoznačné může být posuzování oprávněnosti a neoprávněnosti užití díla, je například užití díla v jeho necelostvé podobě. Doporučeným způsobem, jak předejít případným sporům týkajícím se následného užití díla, které neodpovídá představám majitele autorského práva, je smluvní výhrada konkrétního užití přímo v licenční smlouvě. Často ale s takovou variantou užití poskytovatel, a leckdy ani nabyvatel, dopředu nepočítá, a proto může být ve smlouvě snadno opomenuta. Zákon nikterak neupravuje užití díla pouze z jeho části, přičemž právě na internetu, ale i v hromadných sdělovacích prostředcích tento případ není nijak ojedinělý. Literatura⁴⁰ odkazuje například na způsob vysílání televize NOVA. Televize po skončení filmu nebo seriálu nechala běžet titulky v malém čtverci v rohu obrazovky, takže se staly prakticky nečitelnými a na hlavní obrazovce vysílala reklamu na následující pořad. Vzhledem k tomu, že od této praktiky bylo včas upuštěno, nedočkali jsme se dosud autoritativního výroku soudu, který by posuzoval takový způsob užití díla. Záležet však bude také na věcném posouzení toho kterého případu s ohledem na autorovo tvůrčí vyjádření.

2. Mezinárodní ochrana autorských práv na internetu

2.1 Nutnosti právní regulace z historického pohledu

Zájem na ochraně autorství, v raných dobách pouze ve vztahu k psanému textu, se zrodil již ve starověkém Řecku a Římě. Tomu odpovídá i překlad slova plagiátor odvozeného z latinského *plagiarius*, což je označení pro únosce.⁴¹

Mezníků upozorňujících na nutnost zabývat se ochranou autorských práv, a to i na poli mezinárodním, byla celá řada. V první řadě je nutné zmínit přelomový objev knihtisku v polovině 15. století a opatření, které jeho užívání vyvolalo. Například ve Velké Británii si vláda již od počátku byla vědoma potenciálu této revoluční technologie a měla snahu podmanit ji své kontrole. Za jeden z tehdejších motivů prosazení kontroly nad knihtiskem můžeme považovat stimul politický, tedy snahu

---

⁴⁰ Čermáková, Adéla; Smejkal, Vladimír, *Autorská díla v hromadných sdělovacích prostředcích*, Praha, Linde Praha, 2009, ISBN 978-80-7201-744-7, str. 89;

⁴¹ Colston, Catherine, Galloway, Jonathan, *Modern Intellectual Property Law*, 3rd edition, Gloucester, 2010, Taylor & Francis, str. 279;

minimalizovat podrývání autority panovníka skrze levné a jednoduše vyhotovené kopie. Dalším důvodem byl stimul ekonomický. Tedy záměr podmanit si ty, kteří měli zájem publikovat, a získat podíl na zisku z rozmáhajícího se trhu s literárními díly. Tiskařské státní monopoly expandovaly velmi rychle do dalších evropských zemí, jako například do Francie či Německa, nikde však nepřetrvaly tak dlouho jako právě ve Velké Británii, kde krátce na to vznikl také nejstarší autorský zákon v Evropě, označovaný jako Statute of Anne.⁴² Ve Francii státní tiskařské monopoly zanikly spolu s revolucí a již v roce 1791 francouzský zákonodárce formuloval základy tamější autorskoprávní úpravy tím, že dal autorům exkluzivní právo zveřejnit jejich dílo a o dva roky později také poskytl autorům ochranu proti neoprávněnému užití díla jimi vyhotoveného.⁴³

S rozvojem mezinárodního obchodu zejména v 19. století se rozvíjí také pirátství a padělání, a to jak ochranných známek, tak produktů samotných, což vedlo k nutnosti mezinárodní spolupráce na mezinárodní i regionální úrovni, ale i k vytvoření mezinárodních organizací, jejichž primární zájem je ochrana práv k duševnímu vlastnictví. Přestože to formálně byla až dohoda TRIPS, která upozornila na vztah mezi autorským právem a mezinárodním obchodem, praxe prokázala, že se již od počátku jednalo o ryze obchodní rozhodnutí každého státu, zda vůbec a ve vztahu k jakým zemím konkrétně bude ochrana autorských děl upravena.⁴⁴

Ačkoliv tak zatím neexistuje samostatně uznávaný obor práva ve smyslu mezinárodního práva autorského, bezpochyby existuje mechanismus, jehož smysl spočívá v úpravě autorských práv s mezinárodním prvkem, který se tak nutně dotýká i přeshraniční povahy internetu. V praxi se navíc jedná o právní oblast s velmi hojnou mezinárodní právní úpravou.⁴⁵

Dalším výrazným stimulem, jenž nemůže zůstat opomenut a který rozvířil diskuze týkající se mezinárodní úpravy ochrany autorských práv, je tak bezpochyby i rozmach internetu, který umožňuje dosud nevídané možnosti neoprávněného užití autorských děl. Jedná se zejména o všudypřítomnou digitalizaci hudby, literatury,

---

⁴² Statute of Anne, pojmenovaný podle Anny Stuartovny, pochází z roku 1710. Před ním byl přijat pouze Licenční zákon (1662), který řešil zejména otázky licencí a vydavatelských monopolů za účelem publikace;

⁴³ Goldstein, Paul, *International Copyright: Principles, Law and Practice*, 2001, New York, Oxford University Press; str. 6

⁴⁴ Ibid.; str. 6;

⁴⁵ Viz. Studie zpracovaná pro před-konferenci nazvanou "*Bernská konvence v digitálním věku: Co nastane po konferenci WIPO konané v prosinci 1996?*", jejím autorem je Jukka Liedes, zvláštní poradce Ministerstva školství, vědy a kultury Finska, studie pochází již z roku 2006;

obrazů, počítačových programů a databází, která zapříčinila globalizaci obchodu s těmito komoditami.

Výše uvedený výčet stimulů podněcující rozvoj mezinárodní úpravy není zcela jistě vyčerpávající. Dalo by se hovořit o celé řadě společenských, ale i vědeckých milníků, které prokazatelně napomohly urychlení celého procesu globalizace ochrany autorských práv. Ačkoliv některé z výše uvedených případů můžeme z technologického hlediska považovat za přežité, nic to nemění na skutečnosti, že zájem států, eventuálně i společenství států, na právní regulaci autorskoprávní problematiky trvá, a to z důvodů, které spatřovala již britská vláda v 15. století. Vlivem technického pokroku k důvodům pro zintenzivnění právní regulace ale přirozeně přibyla i celá řada dalších ekonomických, ale i politických stimulů.

2.2 Přehled a význam mezinárodních smluv v oblasti autorského práva

Není žádným překvapením, že základním pramenem práva v oblasti mezinárodní ochrany autorských práv jsou mezinárodní smlouvy. Zpočátku hojně uzavírané bilaterální smlouvy garantující vzájemnost zacházení byly postupem času kolektivizovány, aby byly způsobilé pojmut více členských států. Právě díky nim došlo k postupnému překonávání dále zmíněného principu teritoriality v oblasti autorskoprávní úpravy.

Důležitou roli v tomto procesu měl zejména kongres Mezinárodního sdružení literárního a uměleckého (ALAI)⁴⁶, na kterém došlo ke svolání přípravného kongresu Mezinárodní unie na ochranu autorských práv k dílům literárním a uměleckým, který v roce 1883 vyústil ve vyhotovení předběžného návrhu mezinárodní úmluvy. Z něj se potom čerpalo také při vyhotovení konečného znění úmluvy na diplomatické konferenci v Bernu roku 1885. V témže místě byla také samotná Bernská úmluva o ochraně děl literárních a uměleckých⁴⁷ o rok později podepsána, účinnosti nabyla dne 5. 10. 1887. Vzhledem k tomu, že byla následně ještě několikrát revidována a doplňována, se o ní hovoří jako o Revidované úmluvě bernské („RÚB“). Bezprostředně poté došlo

---

⁴⁶ Association Littéraire et Artistique Internationale, založená v roce 1878 v Paříži;

⁴⁷ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 8. 9. 1886 (Pařížská revize 1971); ČR od 1. 1. 1993 (dříve Československo od 22. 2. 1921);

k uzavření celé řady mnohostranných mezinárodních smluv panamerických, význam žádné z nich však nedosáhl takové úrovně zapojení států jako v případě Bernské úmluvy.

Bernská úmluva čerpá z principů autorského práva francouzského, italského a německého a její význam spočívá jednak v tom, že zakotvila systém automatické a neformální ochrany bez požadavku formální registrace, jednak v tom, že na rozdíl od přetrvávajícího akcentu na ochraně majetkových práv autorských ve Spojených státech amerických, zdůraznila i význam osobnostních práv autorských.

Právě přetrvávající inkonzistenci evropského a amerického pojetí ochrany autorských práv měla překonat Všeobecná úmluva o autorském právu z roku 1952. Vzhledem k tomu, že svým obsahem i vůdčími principy prakticky kopíruje Bernskou úmluvu, má tak pro Českou republiku relevanci zejména ve vztahu ke státům, které nejsou členy dříve uzavřené Bernské úmluvy. S ohledem na skutečnost, že ta má v současnosti již 168 členských států,⁴⁸ je význam Všeobecné úmluvy o autorském právu spíše okrajový. Signifikantním přínosem této úmluvy však bylo zakotvení tzv. copyrightové doložky, která je, dnes již tradičně, označena symbolem „©“. Ta zajišťuje ochranu práv i ve smluvních státech, v nichž je kladen důraz na formální registraci díla pro poskytnutí adekvátní ochrany autorských práv.⁴⁹

Práva příbuzná k právům autorským potom upravuje celá řada dalších smluv, za ty nejvýznamnější můžeme považovat zejména Římskou úmluvu na ochranu výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací z r. 1961, Ženevskou úmluvu na ochranu výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému kopírování z r. 1971 a Bruselskou úmluvu o šíření programů prostřednictvím satelitů z r. 1974.

V nedávné době mezinárodní autorskoprávní vody rozvířil zejména návrh multilaterální smlouvy ACTA neboli Obchodní dohody proti padělatelství z roku 2011, jejímž cílem je zejména posílit vymáhání práv duševního vlastnictví v online prostředí a boj proti padělatelství zboží a zboží porušujícím autorská práva, tedy zejména pirátství hudby a filmů. Pro ni je specifický relativně pružný režim přistoupení, neboť nespadá pod administrativu WTO ani WIPO, proto k ní mohou přistupovat i nečlenové těchto organizací. Ve vztahu k této úmluvě však Evropský parlament poprvé od přijetí

---

⁴⁸ Seznam signatářských států registrovaných při WIPO, dostupné z:

http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=15, [cit. 21. 10. 2014]

⁴⁹ Ježek, J. a kol., *Prosazování práv z duševního vlastnictví*, Hewlett Packard, Praha, 2003, str. 27

Lisabonské smlouvy v roce 2009 využil svoji pravomoc odmítnout přijetí mezinárodní smlouvy obchodního charakteru a většinou hlasů ji v červenci roku 2012 odmítl. V důsledku toho se tak smlouva ACTA nemůže stát platnou v žádném členském státu Evropské Unie.

Opomenout však nelze ani organizace, které se ochranou práv duševního vlastnictví zabývají. Zmínit tak můžeme jednak Světovou obchodní organizaci, díky níž se tato práva stala nedílnou součástí mezinárodních obchodních smluv. Právě v souvislosti s jejím založením došlo k uzavření Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, označované jako TRIPS.⁵⁰ Jedná se o zásadní multilaterální smlouvu obchodního charakteru týkající se ochrany práv k duševnímu vlastnictví, která je navíc jedinou svého druhu zabývající se otázkou vynucení ochrany práv k duševnímu vlastnictví. Navíc reflektuje obecné zásady pravidel WTO. Za ty můžeme považovat zejména zákaz diskriminace, předvídatelnost, transparentnost nebo podporu a rozvoj hospodářské soutěže. Akcent na ochranu práv duševního vlastnictví je zde zdůrazněn například tím, že systém WTO sice umožňuje členským státům za určitých podmínek uzavírat mezi sebou tzv. preferenční dohody, tato možnost je ale přímo v úmluvě TRIPS vyloučena pro ochranu a vynucení práv k duševnímu vlastnictví. Navíc s ohledem na to, že se jedná o dohodu výlučně se týkající obchodních aspektů práv k duševnímu vlastnictví, zakládá pouze minimální standard ochrany a vynucení pro autorská práva a práva průmyslového vlastnictví, včetně know-how a nezveřejňovaných informací, který v současnosti již většina států, snad kromě těch nejméně rozvinutých, splňuje. Konkrétní harmonizační či implementační postupy však ponechává na jednotlivých státech.⁵¹ Státům je tak dle čl. 1 této dohody dána možnost, nikoliv však povinnost, přijmout rozsáhlejší ochranu ve svém právním řádu za současného respektování znění dohody.

Další nepominutelnou platformou je také Světová organizace duševního vlastnictví („WIPO“)⁵². Jejím úkolem je přispět k ochraně duševního vlastnictví prostřednictvím spolupráce mezi členskými státy a podporou spolupráce mezi svazy na

---

⁵⁰ Trade Related Intellectual Property Rights Agreement, účinná od 1. 1. 2005 (spolu s ostatními smlouvami WTO a jejími členy jsou rovněž všichni členové WTO)

⁵¹ K tomu více Štěrbová, Ludmila, *Práva k duševnímu vlastnictví jako nástroj EU pro obchodní liberalizace a podporu exportu*, Současná Evropa 2/2012, str. 26;

⁵² World Intellectual Property Organization;

ochranu duševního vlastnictví.⁵³ WIPO je specializovanou agenturou OSN a rovněž administrátorem celé řady mezinárodních úmluv v oblasti duševního vlastnictví a autorských práv⁵⁴ včetně Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví.⁵⁵

Význam smluv zabývajících se ochranou práv k duševnímu vlastnictví obecně můžeme spatřovat zejména v tom, že vytváří důvěryhodné a bezpečné podnikatelské prostředí, směřuje k odstranění překážek obchodu a jeho podpoře, čímž zajišťuje liberalizaci mezinárodního obchodu jako takového. Navíc umožňují bezpečný vstup na trh, přístup ke zboží a službám a poskytuje ochranu investicím.

2.3 Snaha o sjednocení autorského práva v Evropské unii

Vzhledem ke složitosti a zdoluhavosti procesu přijímání mezinárodních smluv považují za nezbytné věnovat následující kapitolu regionální právní úpravě, a to na poli Evropské unie. Domnívám se totiž, že potenciál takto formované právní úpravy může efektivněji regulovat autorskoprávní problematiku a překonat roztržičnost právních předpisů, která v této oblasti mezi členskými státy panuje. Jak se již v minulosti osvědčilo, mezinárodní smlouvy řešící prakticky jakoukoliv problematiku vyžadují vyšší míru kompromisu a hledání vhodného řešení pro velké množství států s různými zájmy a různými právními tradicemi, což často vede k tomu, že takto uzavřené smlouvy mají spíše rámcový charakter, jsou příliš obecně formulovány a postrádají mechanismus garantující vymahatelnost svých ustanovení. Na poli Evropské unie již dnes existuje vnitřní trh, a proto, aby Evropa jako celek obstála svým konkurentům v oblasti informačních a komunikačních technologií, je nutné, aby efektivně fungovalo i to, co můžeme označit za jednotný digitální trh.

Jednotlivé normy primárního ale i sekundárního práva v Evropské unii budou podrobeny bližšímu zkoumání v následujících kapitolách, a proto bych tuto kapitolu ráda věnovala, s odkazem na práci předních evropských profesorů Hargreavese a

---

⁵³ Viz. Informační centrum OSN v Praze, dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=127>, [cit. 22. 10. 2014]

⁵⁴ Jejich souhrnný přehled nalezneme například zde: <http://www.upv.cz/cs/pravni-predpisy/mezinarodni/mezinarodni-smlouvy-spravovane-wipo.html>;

⁵⁵ Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví podepsaná ve Stockholmu dne 14. 7. 1967, změněná dne 2. 10. 1979;

Hugenholtze,⁵⁶ vizím evropského autorského práva a návrhu na jeho reformu do budoucna.

Jádrem studie⁵⁷ těchto autorů je koncepce modelu co možná nejjednodušší úpravy autorského práva na poli Evropské unie, kde budou uspokojeny zájmy na straně nabídky i poptávky za současného zajištění spravedlivých finančních odměn pro autory a vlastníky práv. Tato studie proto neopomíjí ani ekonomickou stránku a zdůrazňuje význam flexibilního autorskoprávního režimu, který bude lépe uzpůsoben dnešnímu digitálnímu věku, což s sebou přinese i další ekonomické benefity související se zvyšováním zaměstnanosti v zábavním průmyslu.

Studie stojí na šesti pilířích reformy, které mají spíše evolutivní charakter, a na jednom, jak ho autoři sami nazývají, ambiciózním návrhu s revolučním charakterem. Za šest základních pilířů můžeme považovat zejména:

- a) vytvoření právního rámce, který bude dostatečně srozumitelný pro občany a spotřebitele a který zároveň zaručí a umožní úctu k právu,
- b) zaujetí vhodného přístupu k soutěži na trhu služeb informační společnosti skrze fungující a otevřené trhy;
- c) podpora obchodních inovací namísto neustálého aktualizování a přizpůsobování existujících obchodních modelů za účelem zvyšování produktivity, finančních výnosů a zvyšování zaměstnanosti;
- d) vytvoření a následná podpora jednotného digitálního trhu, bez něhož nemůže být zajištěna konkurenceschopnost s trhem Severní Ameriky a Asie;
- e) vymahatelnost práv, která garantuje ochranu zájmů autorů a vlastníků práv ovšem pouze v rozsahu, v němž bude respektována analýza finančních dopadů, protože autorské právo existuje v první řadě za účelem ochrany autorů a spolutvůrců, nikoliv však za účelem ekonomické podpory těch, kteří profitují z obchodních modelů založených na nelegálních aktivitách;
- f) vytvoření právního rámce, který lze přizpůsobit technologickým změnám.

---

⁵⁶ Ian Hargreaves, profesor digitální ekonomie na Univerzitě Cardiff a Bernt Hugenholtz, profesor práva duševního vlastnictví a ředitel Institutu informačního práva na Univerzitě v Amsterdam;

⁵⁷ Hargreaves, Ian; Hugenholtz, Bernt, *Copyright Reform for Growth and Jobs- Modernising the European Copyright Framework*, Interactive policy brief č. 13/2013, dostupné z: <http://www.lisboncouncil.net/publication/publication/95-copyright-reform-for-growth-and-jobs-modernising-the-european-copyright-framework.html>, [cit 21. 3. 2015]

Protože takto formulované zásady mohou znít příliš vágně, studie je blíže rozvíjí tím, že navrhuje konkrétní postupy a řešení problémů každého z výše uvedených pilířů.

Za účelem dosažení výše uvedených cílů se proto navrhuje především harmonizovat výjimky a omezení a zajistit jejich flexibilitu. Směrnice 29/2001/ES („Informační směrnice“) totiž uvádí přehled základních výjimek a omezení v čl. 5, přičemž pouze ty uvedené v odst. 1 jsou pro státy mandatorní, zatímco všechny ostatní v odst. 2 pouze fakultativní. Směrnice dále nereflektuje ani moderní trendy služeb informační společnosti, jako je například obsah tvořený uživateli (*user-generated content*) nebo otázky týkající se internetových vyhledávačů.

Fakultativní forma přijetí drtivé většiny z výjimek a omezení uvedených v čl. 5 odst. 2 vedla přirozeně k tomu, že některé státy přijaly téměř všechny z nich, zatímco jiné naopak téměř žádné. Jako vhodné řešení se tedy jeví novela a doplnění Informační směrnice, která zakotví jednak napevno daný přehled nejdůležitějších výjimek a omezení, které budou závazné pro všechny státy bez výjimky a naopak zohlední i společensko-kulturní okolnosti tím, že garantuje možnost přijmout další výjimky a omezení, aby tak bylo možno reagovat na budoucí technologický vývoj a změny. Za nejdůležitější výjimky a omezení, které by dle Heagravesa a Hugenholze měly platit pro všechny členské státy bez výjimky, by měly být považovány ty, které představují základní práva a povinnosti jako jsou citace, zpravodajské licence, lokalizace informací, vyhledávání a data mining, neboli technický postup vytěžování potenciálně užitečných informací z dat. Tento návrh navíc nevylučuje žádná z uzavřených mezinárodních smluv.

Dalším návrhem je úměrné zkrácení délky trvání autorskoprávní ochrany. Doba trvání ochrany autorského práva je totiž nerovnoměrná a v každém smluvním státě odlišná. To je na překážku zejména digitalizaci a znovu-užití původních děl. Značná část evropského kulturního dědictví totiž byla nákladně digitalizována, ale i přesto zůstává nedostupná široké veřejnosti díky příliš dlouhé době autorskoprávní ochrany. V Evropské unii trvá ochrana literárních a uměleckých děl 70 let od okamžiku smrti autora nebo posledního žijícího spoluautora bez ohledu na den, kdy bylo dílo sděleno veřejnosti, což má za následek, že miliony děl vytvořených před více než sto lety jsou stále pod autorskoprávní ochranou, a proto podléhají licencování. Takto stanovená délka je však neodůvodněná a nepřiměřená, protože žádný autor, ani umělec,

nevyakládá tolik prostředků ani svého umu s vidinou kompenzace za tak dlouhou dobu a neexistuje žádný rozumný důvod pro to, aby z kreativity svých prapředků těžilo několik dalších generací potomků.⁵⁸ Hledáním optimální doby ochrany autorského práva se zabývá celá řada akademiků a zkrácení na 50 let od okamžiku smrti autora rozhodně není tím nejdůležitějším plánem. Například Rufus Pollock ve své studii⁵⁹ složitými matematickými výpočty dospívá k závěru, že optimální doba trvání autorskoprávní ochrany činí pouze 15 a půl roku. Jako řešení se proto jeví revize směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, která by zkrátila dobu trvání autorskoprávní ochrany, a to dle návrhu autorů na 50 let od okamžiku smrti autora, jak ostatně předpokládá i Bernská úmluva. Takto formulovaná ochrana v Bernské úmluvě byla zamýšlena tak, aby nejen že chránila autora po dobu jeho života, ale i jeho potomky, a to po dvě následující generace. Jak ale uvádí recitál 6. Směrnice 2006/116/ES, průměrná délka života se prodloužila, což vedlo evropského zákonodárce k závěru, že doba 50 let není dostatečná k tomu, aby celé dvě generace pokryla, a proto směrnice zvýšila dobu trvání na 70 let.

Ráda bych však v souvislosti s tímto bodem poukázala na skutečnost, kterou Hargreaves s Hugenholtzem ve své studii nijak nezohledňují, a to je význam mezinárodní harmonie ve stanovení doby trvání autorskoprávní ochrany, a to zejména ve vztahu k USA, které jsou nejvýznamnějším obchodním partnerem Evropské unie v této oblasti. Abychom pochopili vztah mezi Spojenými státy a Evropou, je třeba ohlédnout se do minulosti, kdy snahy o sjednocení zákonem dané doby vznikly. Spojené státy totiž přijaly zákonnou úpravu délky trvání autorskoprávní ochrany na 50 let od okamžiku smrti autora až v roce 1976 a Bernskou úmluvu implementovaly až v roce 1988. Tím byl zajištěn soulad pro nově vzniklá díla, nikoliv však pro díla vzniklá dříve, protože v tomto směru nezajistily Spojené státy americké retroaktivní účinky Bernské úmluvy. Stejnorodá právní úprava tak byla garantována až implementací dohody TRIPS. Ani takto nastolená úprava však nevydržela dlouho právě díky přijetí původní směrnice 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících na poli Evropské unie, jejíž kodifikované znění současná směrnice 2006/116/EHS představuje, došlo ke zvýšení o dalších 20 let. Na to opět

---

⁵⁹ Pollock, Rufus, *Forever Minus a Day? Calculating Optimal Copyright Term*, University of Cambridge, 15.6.2009, dostupné z: http://rufuspollock.org/papers/optimal_copyright_term.pdf, str. 20-21, [cit. 22.3.2015]

reagoval americký kongres přijetím zákona Copyright Term Extension Act, který úměrně tomu prodloužil délku ochrany i na území USA.⁶⁰

Zajištění stejnorodé ochrany v co možná nejvyšším množství států je zcela zásadní pro mezinárodní právní úpravu ochrany autorského práva, protože vytváří nediskriminační prostředí pro autory a možnost jednotné úpravy v oblasti licencování. Slouží ale i ke snazší orientaci v právní úpravě pro spotřebitele i poskytovatele služeb, jimž musí být srozumitelné, zda se dané dílo nachází pod právní ochranou, nebo ne. Proto samotné snížení doby trvání autorskopravní ochrany nelze považovat za dostačující bez současného dialogu s dalšími, i nečlenskými státy.

Dalším navrhovaným bodem je zjednodušit online licencování napříč Evropou. Teritoriální povaha autorských práv totiž zapříčinila, že autorská práva k jednomu dílu jsou spravována různými nositeli práv v jednotlivých členských státech. Zatímco si poskytovatel služeb informační společnosti fungující ve Spojených státech amerických vystačí s jedinou licenci proto, aby mohl nabízet své dílo online, poskytovatel týchž služeb v EU potřebuje získat licenci z každého z 28 členských států. Z toho vyplývá jednoznačně znevýhodnění takového poskytovatele v Evropě. Za tímto účelem se proto navrhuje odstranit národní bariéry multi-teritoriálnímu licencování a zajištění kolektivního licencování.

Pozitivně můžeme proto hodnotit také hmatatelný výsledek tohoto návrhu, a to nedávno přijatou směrnicí 2014/26/EU.⁶¹ Ta upravuje jednak obecně formulovaná pravidla fungování kolektivních správců práv, ale především také výše zmíněné multi-teritoriální licencování, tedy právní úpravu licencí vztahujících se na území více než jednoho členského státu, a to pouze k právům k hudebním dílům. U nás tedy bude organizací oprávněnou k výkonu kolektivní správy práv Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním. Prostředkem k zajištění aplikace směrnice má být potom zejména směrnicí nastíněná procedura pro řešení sporů, které mohou vznikat mezi jednotlivými kolektivními správci navzájem, členy kolektivních správců a kolektivním správcem jako celkem, ale i mezi uživateli a kolektivními správci, a dále také dohled nezávislými orgány veřejné správy v oblasti multi-teritoriálního licencování.

---

⁶⁰ Brownlee, Lisa M., *Recent Changes in the Duration of Copyright in the United States and European Union: Procedure and Policy*, Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal, Vol. 6, vydání 2, 1996, str. 583-584;

⁶¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26.2.2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu;

Jedním z dalších návrhů uvedených ve studii je potom řešení globálního problému vymahatelnosti práv k duševnímu vlastnictví. Opatření směřující proti zprostředkovatelům online služeb často zasahují do jejich základních práv a povinností a jsou také často nedostatečně harmonizována. Vytvoření právní ochrany spočívající v institutu bezpečného přístavu totiž ještě nevyklučuje možnost soudů v jednotlivých státech ukládat příkazy a přijmout jiná opatření, která mohou mít často velmi invazivní povahu. V některých státech tak například soudy vyžadují zveřejnění osobních dat předplatitelů nebo blokování přístupu určitých IP adres nebo domén. Soudy v jiných státech naproti tomu soudní příkazy vůči těm poskytovatelům či zprostředkovatelům služeb, kteří jsou ve své roli pasivní, žádné kroky nepodnikají. Proto je třeba zintenzivnit harmonizaci i v této oblasti tím, že bude zrevidována jednak směrnice 2000/31/ES o elektronickém obchodu, ale i směrnice 2004/48/ES o vymáhání práv z duševního vlastnictví tak, aby příkazy soudů nezasahovaly do základních práv a svobod vyplývajících z Charty základních práv Evropské unie a explicitně zakázaly praktiky, které budou zjevně obtěžující z hlediska vymáhání práv.

Tím nejambicióznějším návrhem je však idea sjednocení evropského autorského práva, a to ve formě přímo účinného nařízení. Taková možnost ostatně vyplývá již ze samotného čl. 118 Smlouvy o fungování Evropské unie, který zní následovně: *„V rámci vytvoření nebo fungování vnitřního trhu přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření o vytvoření evropských práv duševního vlastnictví, která zajistí jednotnou ochranu práv duševního vlastnictví v Unii, a o zavedení centralizovaného režimu pro udělování oprávnění, koordinaci a kontrolu na úrovni Unie.“*

Tato studie však není vůbec první, která tuto ideu přednesla. Již v roce 2010 vznikl z iniciativy skupiny spolupracujících evropských akademiků návrh Evropského autorského zákona.⁶² Tato skupina, kterou pojí zájem o budoucnost evropského autorského práva, byla zformována již v roce 2002 a svůj návrh prezentovala jako zdroj, ze kterého se může v budoucnu vycházet, ať už na poli Evropské unie, nebo na mezinárodních fórech. Výhoda navrženého znění Evropského autorského kodexu spočívá zejména v kombinaci prvků common law a civil law. Co se obsahu týče,

---

⁶² Iniciativa Wittem Project, *European Copyright Code*, text navrhovaného znění dostupný z: <http://www.copyrightcode.eu/index.php?websiteid=2>, [cit. 22.3.2015];

vychází tento návrh do značné míry z již existujících právních předpisů Evropské unie, přináší však několik inovativních prvků, v podstatě kopírujících výše uvedené výhrady Hargreavese a Hugenholtze, zahrnující například zkrácení doby ochrany autorského práva na 50 let od okamžiku smrti autora a stanovení výjimek a omezení za současného splnění podmínek třístupňového testu, o němž však bude blíže pojednáno v následujících kapitolách. Na druhou stranu však zcela opomíjí otázku vymahatelnosti práv k duševnímu vlastnictví, kterou lze považovat za klíčovou a jejíž úprava by tudíž byla odkázána na mezinárodní smluvní úpravu.

Výhody takto sjednocené právní úpravy jsou nezpochybnitelné. Odstraněním jednotlivých národních úprav by došlo k vytvoření jednotného právního rámce, závazného pro všechny členské státy, zajistila by se vyšší míra transparentnosti jak pro vlastníky práv, tak pro uživatele služeb, a především by se výrazně snížily obchodní náklady včetně dalších, i nepeněžních překážek v mezinárodním obchodu.

Takovýto plán by přirozeně vyžadoval desítky let nalézání společných stanovisek, kompromisů a řešení, nicméně teprve jednotnost na poli Evropské unie zajistí její konkurenceschopnost a jednotný vztah i k zahraničním obchodním partnerům.

2.4 Existující problémy „mezinárodního práva autorského“

2.4.1. Vymahatelnost ochrany práv k duševnímu vlastnictví

Základní problémy, které v souvislosti s mezinárodní ochranou autorských práv vyplouvají na povrch, tkví jednak v nedostatku vymahatelnosti právní ochrany, jednak v povaze díla coby nehmotného statku.

Ve vztahu k prvně zmíněnému problému, tedy nedostatku vymahatelnosti právní ochrany předně uvádím, že není cílem této podkapitoly souhrnně pojednat o problematice vymahatelnosti,⁶³ jako spíše poukázat na konkrétní existující mechanismy, jež mají vymahatelnost autorských práv posílit. Samotný pojem vymahatelnost práv k duševnímu vlastnictví je třeba chápat v několika rovinách. Jedná se o systém tvořící konkrétní prostředky garantující ochranu práv, ale také konkrétní orgány, u nichž se tato

---

⁶³ případně těž vynutitelnosti, prosazení, či prosazování

ochrana uplatňuje. Samotný pojem však zahrnuje též vztahy a vazby, které mezi těmito prostředky ochrany a orgány vznikají.

Vyšší měrou záruky vymahatelnosti práv k duševnímu vlastnictví disponuje v současnosti již výše zmíněná dohoda TRIPS, která dosud jako jediná upravuje konkrétní prostředky k dodržování práv k duševnímu vlastnictví, a to v části III, čl. 41-61. Jádrem vymahatelnosti je zde občanskoprávní řízení, a právě proto TRIPS zakotvuje nutnost konkrétních občanskoprávních prostředků pro případ porušení práv. Dohoda ale neopomíjí ani význam zajištění správního a trestního řízení pro případ úmyslného padělání ochranné známky nebo porušení autorského práva v obchodním styku.

Nepominutelnou součástí dohody TRIPS jsou také prozatímní opatření spočívající v pravomoci soudních orgánů nařídít opatření za účelem zabránění porušení jakéhokoliv práva k duševnímu vlastnictví, a jejichž význam spočívá jednak v „...zabránění propuštění zboží, včetně dovezeného zboží ihned po proclení, do obchodní sítě podléhající jejich pravomoci,“⁶⁴ ale také v jejich zajišťovací funkci vztahující se k důkazům o údajném porušení.

Zdůrazněn je také význam celních orgánů, které jsou nejvýznamnějším článkem zabraňujícím vstupu výrobků, které porušují práva duševního vlastnictví na území členských států. Proto je opatřením na hranicích spočívající v *přerušení celního řízení o propuštění zboží do volného oběhu* dle čl. 51 dohody TRIPS věnován zvláštní význam. Tato opatření jsou přijímána na základě písemné žádosti majitele práv a vztahují se k dováženému zboží. Nad rámec této dohody však mohou jednotlivé členské státy umožnit jednak přijetí příslušných opatření na hranicích i z vlastního podnětu celního orgánu, ale stejně tak mohou přijmout úpravu i ke zboží, které je určeno k vývozu.

Konečně také tato dohoda umožňuje řešit spory vznikající z uplatňování jednotlivých článků této dohody u Orgánu pro urovnávání sporů (DSB), a to na základě systému řešení sporů WTO. Ten se opírá o Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů a umožňuje řešit spory vytvořením panelu složeného ze tří nezávislých expertů. Není však vyloučeno ani alternativní vyřešení sporů mezi členskými státy prostřednictvím smíru, prostřednictví nebo zprostředkovatelské služby.

---

⁶⁴ TRIPS, čl. 50, odst. 1 a);

Na poli Evropské unie je nutné zmínit směrnici 2004/48/ES o vymáhání práv z duševního vlastnictví. Hlavním podnětem k jejímu přijetí bylo zejména odstranit rozdíly ve způsobech vymáhání práv k duševnímu vlastnictví, zamezit padělatelství, pirátství a jiné porušování práv duševního vlastnictví. Česká republika dostala závazkům, jež jí byly uloženy touto směrnicí, přijetím zákona 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, novelou autorského zákona a vydáním zákona 229/2006 Sb., kterým byl změněn dosavadní zákon na ochranu spotřebitele.

2.4.2. Pojetí statku a problém teritoriality autorského práva

Co se potom týče druhého, výše uvedeného problému mezinárodního práva autorského, Knap ve své knize *Mezinárodní právo autorské*⁶⁵ poukazuje na rozdílné pojetí hmotného a nehmotného statku v různých právních řádech a upozorňuje zejména na to, že u hmotného statku je definující již jeho samotná podstata přírodního jevu. Samotné právo má ve vztahu k určení pojmových znaků hmotného statku pouze sekundární význam. Povaha hmotného statku není tudíž determinována úpravou právních vztahů k danému předmětu, hmotný statek existuje již ze své podstaty. Naproti tomu je součástí pojmového znaku každého nehmotného statku také právní norma, která ho definuje, a proto jej právní norma také nedílně konstituuje coby jev přírodní, ale i společenský. Tento zásadní rozdíl potom vede k tomu, že zatímco některé nehmotné statky podléhají konkrétní právní úpravě v jednom státu, nemusí tomu tak nutně být v jiném, proto jedna a táž věc může podléhat v jednom státě autorskoprávní ochraně, v jiném však nikoliv.

Právě výše zmíněná zvláštní povaha díla coby nehmotného statku v jednotlivých státech je často přičítána i přežívajícímu působení zásady teritoriality v oblasti autorského práva. Ta se uplatňuje také v našem právním řádu, kde z § 107 Autorského zákona vyplývá, že autorské právo platí pouze na území České republiky. Z hlediska osobního rozsahu můžeme dodat, že působnost autorského zákona se vztahuje na „*díla autorů a umělecké výkony výkonných umělců, kteří jsou státními občany České republiky, ať byly vytvořeny nebo zveřejněny kdekoli.*“⁶⁶ Na stejnou úroveň jsou potom postavena také díla vytvořená příslušníky ostatních členských zemí

---

⁶⁵ Knap, Karel; Kunz, Otto, *Mezinárodní právo autorské*, nakladatelství Academia, Praha 1981, str. 19

⁶⁶ AutZ, §107 odst. 1;

EU, což odráží zásadu zákazu diskriminace zakotvenou ve čl. 12 Smlouvy o založení evropského společenství. Autorský zákon navíc reguluje také ochranu cizích autorů úpravou tzv. asimilačního režimu. Ten vychází z mezinárodních smluv a je odrazem zásady stejného zacházení tuzemských autorů s příslušníky jiných členských států. Výše uvedené zásady jsou zcela běžné v zahraničních právních úpravách, z nichž souhrnně vyplývá, že autorská práva se nabývají a jejich ochrana je poskytována pouze v mezích daného právního řádu.

Ve vztahu k autorským právům se tak problematickou jeví zejména aplikace kolizních norem na závazkové právní vztahy, konkrétně potom na licenční smlouvy se zahraničním prvkem. Je to dáno především tím, že Bernská úmluva, o níž bude pojednáno níže, otázku určení rozhodného práva pro tuto oblast neupravuje, proto je třeba přihlédnout k národní kolizní úpravě. Obligační statut tak v České republice upravuje zákon o mezinárodním právu soukromém („ZMPS“). Jeho existence je důležitá v současnosti zejména ve vztahu k volně šiřitelným počítačovým programům, které zpravidla neobsahují volbu rozhodného práva, neboť jejich licenční podmínky jsou koncipované velmi široce.

2.4.3. Problém digitalizace děl

Je ale také třeba poukázat na jiný fenomén dnešní doby, kterým je téměř všudypřítomná digitalizace děl. Současný digitalizační věk totiž nastavuje zrcadlo tradičnímu pojetí ochrany autorských práv a odhaluje jeho nedostatky. Kupříkladu digitalizace knižních děl tak umožňuje nakládání s veřejnými statky a těm, kteří je zpřístupňují, stejně jako těm, kteří je následně užívají, nabízí nebyvalou možnost kontroly nad nimi. Dohled nad takovýmto rozšiřováním autorských děl, na které právní úprava dosud nestihla zareagovat, se proto děje zejména pod záštitou WIPO podpořenou zájmem veřejnoprávních institucí, jako jsou knihovny, poskytovatelé služeb informační společnosti nebo například vzdělávací zařízení.

Evropská komise navíc v této souvislosti v roce 2012 založila iniciativu pod názvem European Licencing, která po dvou letech vyjednávání na konci roku 2013 vydala 10 závazků v oblasti rozšíření online obsahu, mezi nimiž figuruje snazší licencování hudby, vylepšení dostupnosti elektronických knih a online periodik nebo zajištění dostupnosti předplatitelských služeb a s tím související zpřístupnění filmů

online.⁶⁷ Domnívám se, že především využití moderních technologií za účelem zvýšení vzdělání a zpřístupnění online knihoven, by mělo z výše uvedených cílů být řešeno nejdříve. Zásadním nedostatkem současného evropského autorského práva je totiž absence jednotného postoje ke zpřístupnění digitalizovaného obsahu, což potom vede k diverzifikaci přístupu ke vzdělání a podpoře vědy a výzkumu v jednotlivých státech. Například v Belgii je povoleno nahrát obsah podléhající autorskoprávní ochraně na školní intranet pro účely výuky a naopak v zemích jako je Francie nebo Německo je tato možnost vyloučena.

Digitalizace však nepředstavuje pouze výzvu autorským dílům již vzniklým, dotýká se i jiných, nikoliv pouze autorskoprávních aspektů děl, která tvůrčí činností nově vznikají, včetně novinářské činnosti. Právě v oblasti žurnalistiky je digitalizace velkou výzvou, neboť zásadně mění povahu zpravodajství a způsob publikování do podoby, v níž je jednak obtížné pro čtenáře filtrovat informace, protože může dojít k tzv. efektu informačního a senzuálního přesycení,⁶⁸ kdy čtenář, přehlcn množstvím informací, není schopen tu požadovanou nalézt, není s to odlišit relevantní informaci od nesouvisející, ani pravou od falešné, zároveň proto, že v prostředí internetu může být prakticky každý autorem, tedy svým způsobem i novinářem.

2.4.4. Konflikt právních kultur

Konečně také problémem současného autorského práva s mezinárodním dosahem je i přetrvávající dichotomie spočívající v pojetí ochrany autorských práv zejména ve Spojených státech amerických, jehož snahou je přiznat panství, a tedy i rozhodující moc nad dílem, producentům a vydavatelům a které navíc akcentuje majetkoprávní aspekty autorskoprávní ochrany. Na druhé straně je tradiční koncepce kontinentálního, a především francouzského, vidění autorského práva, která tíhne k poskytnutí zvláštních výhod autorům samotným, čímž nutně upřednostňuje aspekty

---

⁶⁷ EC, *Ten pledges to bring more content online*, Licences for Europe, Structured stakeholder dialogue 2013, ze závěrečného zasedání ze dne 13.11.2013, dostupné z: <http://ec.europa.eu/licences-for-europe-dialogue/en/content/final-plenary-meeting>, [cit. 21.3.2015];

⁶⁸ Šimůnek, Michal, *O některých důsledcích digitalizace novinářského vyprávění*, Vzdělávací portál média pod lupou, [online], <http://www.mediapodlupou.cz/lekce/o-nekterych-dusledcich-digitalizace-novinarskeho-vypraveni>, [cit. 4.11.2014]

osobnostní.⁶⁹ Dalším problémem je absence závazně daného a jednotného mezinárodního režimu v oblasti autorskoprávní úpravy, díky čemuž se pojetí a interpretace pojmů „*fair use*“ či *morální práva autora*, ale také otázky týkající se délky trvání autorskoprávní ochrany nebo odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti v různých státech i nadále fundamentálně liší. Zároveň je tento nedostatek odrazem jednoho z problémů Bernské konvence, a toho, že v důsledku mnoha jejích revizí, různé členské státy přijaly odlišné verze této úmluvy.

2.5 Navrhovaná řešení mezinárodních autorskoprávních problémů

Praxe prokázala, že za účelem zachování určitého společenského pokroku, technologických inovací a celkové prosperity je zapotřebí paradoxně také omezit práva nositelů autorskoprávní ochrany. Za tímto účelem se tak primárně využívá přijetí různých opatření souvisejících s omezením nebo výjimkami vlastnického práva k jimi vytvořenému dílu. Takový zásah do jinak absolutního práva je považován za nutný zejména proto, že bez daného omezení by došlo ke zpomalení procesu inovace. Předchozí zkušenosti ukázaly, že již zavedená technologie nebo již existující teorie je stěžejní pro nalezení nového technického a inovativního řešení, samozřejmě s výjimkou vynálezů jako takových. Dále také empirické studie v několika ekonomicky rozvinutých zemích naznačují, že volné šíření know-how je nepominutelným stimulem markantního technologického rozvoje.⁷⁰

Požadavek týkající se omezení autorských práv je tak do jisté míry logický, neboť volné šíření informací, a tedy i zdrojů, je nutné. Autoři nevytváří svá díla v žádném vakuu, zpravidla jsou ovlivněni již existující tvorbou a celý proces tvorby autorského díla je tak částečně zpětný, neboť staví na tom, co již existuje, co bylo vyhotoveno či vynalezeno někým jiným, částečně zaměřený do budoucna, neboť se v jeho rámci vytváří určitá přidaná hodnota dodávající dílu jeho jedinečnost. To je odrazem existence nových forem děl, jako jsou například fanouškovské fikce, blogy

---

⁶⁹ Pierrat, Emmanuel, *Vývoj evropského vydavatelského práva (s přihlédnutím k vydavatelské praxi ve Francii)*, [online] Knihovna plus, 2006, č. 1, dostupné z: <http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus61/pierrat.htm>, [cit. 23.10.2014];

⁷⁰ Pro srov. Gilson J. Ronald, *The Legal Infrastructure of High Technology Industrial Districts: Silicon Valley, Route 128, and Covenants not to Compete*, 74 N.Y.U. Law Review 575 z r. 1999;

nebo i programovací software. Na těchto základech je potom budováno omezení autorských práv na poli mezinárodním reflektované v úpravách národních.

Jako řešení výše uvedeného problému se potom nabízí reforma tzv. třístupňového testu,⁷¹ který byl původně zakotven Bernskou úmluvou a byl později implementován i do celé řady dalších úmluv.⁷² Jak bylo již uvedeno v předchozí kapitole, třístupňový test převzala i naše vnitrostátní úprava ve znění § 29 odst. 1 Autorského zákona, jehož formulace potom zcela odpovídá požadavkům formulovaným v čl. 9 (2) Bernské úmluvy. Ten ponechává národním zákonodárcům možnost garantovat svolení k rozmnožení díla v určitých zvláštních případech, pokud takové rozmnožení *nenarušuje normální využívání díla a nezpůsobuje neospravedlnitelnou újmu oprávněným zájmům autora*.⁷³ Blíže však ve smlouvě není uvedena závazná interpretace pojmů *normální využívání díla*, přičemž tato pomyslná hranice „normálnosti“ se právě v souvislosti s informačními technologiemi může v relativně krátkých časových úsecích značně posouvat, chybí také závazné vodítko pro chápání pojmu *neospravedlnitelná újma oprávněných zájmů autora*.

Pozitivně můžeme hodnotit také inkorporaci doktríny „*fair use*“ do textu Bernské úmluvy.⁷⁴ Tato zásada byla původně formulována ve Spojených státech amerických na základě dlouholeté soudní rozhodovací praxe a postupem času zde byla také kodifikována, a to v dokumentu Copyright Act.⁷⁵ Tato doktrína se postupem času stala jedním z pilířů zdravě fungujícího systému ve Spojených státech amerických, což se projevuje zejména po stránce obchodní. Ve světě internetových platform dominují především americké společnosti jako je Google, Amazon nebo Facebook, jejichž vrcholní představitelé otevřeně přiznávají, že jim existence doktríny *fair use* ulehčila

---

⁷¹ Navrhované řešení vyplývá ze studie *The International Copyright System: Limitations, Exceptions and Public Interest Considerations for Developing Countries*, jejíž autoři jsou Ruth L. Okediji a William L. Prosser, Issue paper no. 15, zpracované pro UNCTAD- ICTSD Projekt o právech duševního vlastnictví a udržitelného rozvoje, dostupné z: http://unctad.org/en/Docs/iteipc200610_en.pdf, str. 11 [cit. 22.10.2014]

⁷² Třístupňový test můžeme nalézt například v čl. 13 úmluvy TRIPS, čl. 10 Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, ve Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech, v čl. 6 (3) Směrnice 96/9/ES o databázích a v čl. 5 (5) Směrnice 2001/29/ES o informační společnosti;

⁷³ Takto formulované znění je převzato z překladu Bernské úmluvy obsažené v textu komentáře k autorskému zákonu Chaloupková, Helena, *Autorský zákon - komentář*, 4. vydání, 2012, C. H. Beck, ISBN 978-80-7400-432-2, str. 187;

⁷⁴ Čl. 10 (2) Bernské úmluvy;

⁷⁵ USA, Title 17 U.S.C., sec. 107-118

prosazení se na trhu služeb,⁷⁶ protože poskytuje větší prostor obchodníkům a inovátorům pro vytváření nových služeb a produktů.

Příslušná ustanovení Copyright Act obsahují výčet účelů, pro které je šíření díla ve Spojených státech amerických považováno za ospravedlnitelné („*fair*“), jako je například kritika, komentáře, zpravodajství, vzdělávání, věda a výzkum. Zákon zde rovněž vymezí čtyři základní faktory, které je třeba vzít v potaz při určování, zda se jedná o zákonem povolené volné užití díla, či nikoliv. Jedná se zejména o:

- účel a povahu užití, kde se bere v potaz také to, zda způsob užití má komerční povahu, nebo se jedná o nevýdělečné vzdělávací účely,
- povahu díla samotného,
- množství nebo část díla, která byla užitá v souvislosti s dílem jako celkem,
- užitek či zisk, který užití díla na trhu přineslo, případně i samotnou cenu díla.⁷⁷

Oproti formulaci v Bernské úmluvě je tak úprava ve Spojených státech značně rozsáhlejší a poskytuje přesnější vodítka pro řádnou interpretaci, která by byla více než žádoucí i na poli mezinárodním, a to zejména v rámci stanovení jednotných podmínek pro posuzování oprávněnosti národních omezení a výjimek z práva autorského. Ve světle výše uvedeného se tak jeví jako vhodná reforma nejen třístupňového testu, ale také jednoznačnější stanovení výjimek a omezení, které budou zohledňovat i veřejný zájem na šíření děl.

---

⁷⁶ David Cameron, East End Tech City Speech, 4.11.2010, dostupné z : <https://www.gov.uk/government/speeches/east-end-tech-city-speech>, [cit. 31.3.2015]

⁷⁷ Id., sec. 107

3. Právní aspekty odpovědnosti za neoprávněné užití autorských práv na internetu

3.1 Důvody zvláštní právní regulace ISP

Ruku v ruce s neoprávněným užitím autorských děl v prostředí internetu jde také institut odpovědnosti jednotlivých subjektů. Následující kapitola tak bude pojednávat předně o odpovědnosti jednotlivých druhů poskytovatelů informačních služeb, tedy tzv. information service providers („ISP“),⁷⁸ naopak stranou si dovolím ponechat problematiku odpovědnosti koncových uživatelů. Důvodem pro zvláštní pojednání o odpovědnosti providerů netkví tolik v jejich důležitosti či technologické vyspělosti jako spíše v tom, že uplatnění obecných odpovědnostních regulí ve smyslu aplikace čistého modelu subjektivní či objektivní odpovědnosti ve virtuálním prostředí jednoduše nemůže obstát z důvodů, které se pokusím nastínit níže.

V první řadě ISP umožňují vstup do informační sítě, jsou ale také způsobilí aktivně obsah informační sítě tvořit nebo ho kontrolovat a z tohoto titulu disponují velmi silnou faktickou mocí. Dále, a to především, umožňují vstup do informační sítě, čímž dochází k tvorbě jejího obsahu, k výměně informací či jejich zpracování samotnými koncovými uživateli. Bez existence této „brány“ by se informace nemohla dostat od jednoho subjektu k jinému. Specifičnost postavení ISP spočívá také v tom, že ačkoliv se jedná o entity vystupující ve světě virtuálním, dopady jejich činnosti jsou zřejmé i ve světě skutečném. Příkladem takového negativního dopadu může být selhání automatického generátoru důležitých zpráv společnosti Google v rámci služby Google News, který chybně vygeneroval zastaralou informaci o krachu letecké společnosti United Airlines, Inc. a automaticky ji zařadil jako nejdůležitější zprávu dne. Rozšíření této informace vedlo k okamžitému propadu akcií společnosti o 75% během pouhých patnácti minut.⁷⁹

---

⁷⁸ Zkratku ISP je možno vykládat jednak jako *internet service provider* stejně jako *information service provider*, pro účely této práce se pod zkratkou ISP rozumí obecně poskytovatel služeb informační společnosti;

⁷⁹ Helft, Miguel, *How a Series of Mistakes Hurt Shares of United*, The New York Times [online]. The New York Times Company, ze dne 14. 9. 2008, s. C1, dostupné z: http://www.nytimes.com/2008/09/15/technology/15google.html?_r=1&em, [cit. 9. 10. 2014]

3.2 Právní úprava odpovědnosti ISP v Evropské unii

Předně považuji za nezbytné stručně nastínit úpravu, kterou nastolila legislativa EU, neboť jí vydlážděnou cestu potom s drobnými modifikacemi následuje také český zákonodárce. Mimo konkrétní právní akty však za zmínku stojí také snaha o spolupráci poskytovatelů připojení týkající se nalezení optimální cesty podporující legální šíření autorských děl na internetu.⁸⁰ Na tento popud se postupně od roku 2008 konalo z iniciativy Evropské komise několik veřejných konzultací se zástupci majitelů práv (tedy se zástupci práv zvukových záznamů, zástupci autorů, výkonných umělců apod.), ale také s předními poskytovateli připojení (Orange, Telefonica a další) a spotřebiteli s cílem navázat dialog vedoucí k redukci nežádoucího šíření autorských děl na internetu.

Základem právní úpravy v Evropské unii je Směrnice o elektronickém obchodu 2000/31/ES.⁸¹ Tato směrnice také posloužila jako vodítko celé řadě evropských států, Českou republiku nevyjímaje. Základem takto formulované právní úpravy se stalo úvodní ustanovení německého zákona Teledienstgesetz,⁸² které se týká obecných podmínek pro provozování informačních a komunikačních služeb.

Ani evropské snahy o unifikaci přístupu k odpovědnosti ISP ovšem dosud nepřinesly kýžené závěry, neboť transpozice směrnice se v různých státech zásadně liší, jak bude demonstrováno také na případu českého zákonodárce.

Práce legislativců na regulaci odpovědnosti ISP je navíc ztížena tím, že v soukromoprávní oblasti zřídka kdy existuje jiný model než čistě objektivní nebo subjektivní odpovědnosti. Provideři se často pasují do role zprostředkovatele komunikace uživatelů, přičemž totožnost těchto uživatelů je jim neznámá stejně jako obsah či kvalita komunikace, kterou zprostředkovávají. Argumentují potom zejména tím, že jejich činnost má prakticky ryze pasivní charakter a brání se tak zejména tomu, že podle principu čistě objektivní odpovědnosti by měli odpovídat i za to, že „pomohou s provedením nebo přímo provedou operaci spočívající v protiprávním vytvoření, zpracování nebo přenosu určité informace.“⁸³ Striktní dodržování objektivní

---

⁸⁰ Rada EU ze dne 20. 11. 2008 o vývoji právních nástrojů v boji proti pirátství v digitálním prostředí, kde vyzývá Evropskou komisi k práci na nalezení konkrétního řešení;

⁸¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000, o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu;

⁸² Gesetz über die Nutzung von Telediensten (TGD) ze dne 22. července 1997;

⁸³ Polčák, Radim, *Právo na internetu- Spam a odpovědnost ISP*, ComputerPress, a.s., 1. vydání, Brno, 2007, s. 53;

odpovědnosti by tedy nutně vedlo k zapojení providerů do procesu aktivní kontroly informací, monitoringu přenášení informací, zpráv nebo osobních údajů uživatelů, což je otázka, ke které je nutno přistupovat velmi opatrně, jak bylo demonstrováno mj. v rozhodnutí SABAM/Netlog.⁸⁴

V tomto případě byla společnosti Netlog, provozovateli platformy sociální sítě, vnitrostátním soudem uložena povinnost zavést systém filtrování informací za účelem zamezení zpřístupnění souborů, kterými byla porušována autorská práva. Rozsudek se tedy netýkal toliko vyjádření se k odpovědnosti ISP obecně, jako ke způsobu filtrování, který lze považovat za adekvátní, aniž by došlo k zavedení obecné povinnosti dohledu, kterou společnost Netlog namítala a která je také v čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31 ES zakázána.

Již dříve byl ve věci Scarlet Extended/SABAM⁸⁵ deklarován zákaz takových opatření, kterými by *poskytovatel hostingových služeb měl obecnou povinnost dohlížet na jím ukládané informace*⁸⁶. Soudní dvůr Evropské unie se tak musel vypořádat mimo jiné s otázkou vzájemného poměru a vyvážení ochrany práv k duševnímu vlastnictví na jedné straně se svobodou podnikání, právem na ochranu telekomunikačního tajemství, nebo právem na ochranu osobních údajů na straně druhé a ve snaze nalézt spravedlivé uspořádání těchto vzájemných práv dospěl k závěru, že „uložení dohledu nad veškerými informacemi nebo většinou informací uložených u dotčeného poskytovatele hostingových služeb, přičemž tento dohled je navíc **časově neomezený**, vztahuje se na veškeré **budoucí** porušování práv a předpokládá povinnost chránit nejen existující díla, ale i díla, která v okamžiku zavedení uvedeného systému **ještě nebyla vytvořena**“⁸⁷ je neslučitelné s právem komunitárním.

Lze také přisvědčit názoru skupiny označované jako Internet Service Providers Association of Ireland, která reagovala na žalobu podanou v březnu roku 2008 hudebními vydavatelstvími EMI, Sony a Universal proti největšímu irskému poskytovateli informačních služeb, společnosti Eircom týkající se požadavku, aby Eircom instaloval technologii filtru za účelem prevence porušení žalobcových

---

⁸⁴ C-360/10 Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) v. N.V. Netlog; žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Rechtsbank van eerste aanlegte Brussel Cour d'appel de Bruxelles (Belgie) ze dne 16.2.2012;

⁸⁵ C-70/10 Scarlet Extended SA v. Sociétésbelge des auteurs, compositeurs et éditeurs: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour d'appel de Bruxelles (Belgie) ze dne 5. 2. 2010;

⁸⁶ id. 45, bod 35;

⁸⁷ id. 44, bod 45;

autorských práv. Asociace zde argumentovala tím, že důsledek monitoringu zákazníků by ve výsledku vedl k zvýšení šifrování přenášených informací, což by jednak učinilo monitoring neúčelným, jednak by vedlo k výraznému zpomalení internetu.⁸⁸

Reflexe výše uvedených závěrů je tak patrná jak v evropské právní úpravě, tak i v judikatuře Soudního dvora Evropské unie a je zřejmou snahou evropského zákonodárství a soudnictví představit hybridní model odpovědnosti, který bude odrazem specifického postavení ISP ve společnosti.

3.3 UPC Telekabel Wien v. Constantin Film Verleih

Dosavadní judikatura Soudního dvora Evropské unie („SDEU“) včetně výše zmíněné kroužila okolo dílčích otázek k odpovědnosti se vztahujících, na tu klíčovou však odpověď přineslo až rozhodnutí ze dne 27. 3. 2014 ve věci UPC Telekabel Wien/Constantin Film Verleih.⁸⁹ V něm se žalobci (oba výrobci kinematografických děl) domáhali toho, aby bylo společnosti UPC Telekabel nařízeno zablokování přístupu k webovým stránkám kino.to, které formou služby streaming zpřístupňují veřejnosti některé filmy společností, které žalobci zastupují, bez jejich souhlasu. Jejich nárok byl podepřen čl. 8 odst. 3 Informační směrnice, z něhož vyplývá, že „*nositelé práv mají mít možnost žádat o soudní zákaz ve vztahu ke zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva [...]*“.⁹⁰

Klíčovou otázkou tedy bylo, zda společnost UPC Telekabel Wien může být považována za zprostředkovatele ve smyslu čl. 8 odst. 3 Informační směrnice, a k odpovědi na otázku, zda osoba, která na internetu zpřístupňuje předměty ochrany bez souhlasu nositele práv, využívá služeb poskytovatele připojení osob, které využívají přístupu k těmto předmětům, odpověděl SDEU kladně. Konkrétně potom tak, že za zprostředkovatele je třeba chápat *každou osobu, která v rámci sítě přenáší porušení práva, jehož se dopustila třetí strana a jež se týká chráněného díla nebo jiného*

---

⁸⁸ Workman Stephen W, *Internet Law – Developments in ISP Liability in Europe*, [online], Internet Business Law Service, dostupné z:

http://www.ibls.com/internet_law_news_portal_view.aspx?id=2126&s=latestnews, [cit.15.10.2014]

⁸⁹ C-314/12 UPC Telekabel Wien GmbH v. Constantin Film Verleih GmbH a Wega Filmproduktionsgesellschaft GmbH: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 11. května 2012;

⁹⁰ Informační směrnice, čl. 8 odst. 3- Sankce a ochranné prostředky;

*předmětu ochrany.*⁹¹ SDEU tak vycházel zejména z toho, že ačkoliv zprostředkovatel nemá žádný obchodní vztah k samotnému provozovateli stránek a ačkoliv nebylo ani prokázáno protiprávní jednání zákazníků společnosti UPC Telekabel, i tak *má coby zprostředkovatel v mnoha případech nejlepší možnost taková porušování ukončit.*⁹²

Soud však zdůraznil, že konkrétní způsob, jakým dojde k odstranění nežádoucího stavu, může být ponechán na providerovi samotném pod podmínkou, že daná opatření budou cílená a budou sloužit výlučně k ukončení protiprávního stavu. Zprostředkovatel sám je totiž způsobilý přijmout taková opatření, která odpovídají jeho zdrojům a možnostem, aniž by bylo nutné mu autoritativně uložit povinnost k přijetí konkrétních opatření, která mohou být pro dosažení téhož výsledku z jeho pohledu nepřiměřená. Zároveň ponechává providerům zadní vrátka v tom smyslu, že jim umožňuje zprostit se odpovědnosti prokázáním, že byla přijata *veškerá opatření, která lze rozumně požadovat*⁹³. Bere tak na zřetel zejména skutečnost, že provider není původcem porušování autorských práv, o něž v daném případě šlo, nese ovšem poměrnou část následků nežádoucího stavu.

Toto rozhodnutí tak potvrzuje, že zbavit providery právní odpovědnosti není žádoucí ani proto, že poskytnutím své komunikační infrastruktury vytváří živnou půdu pro šíření informací, jež mohou mít protiprávní kvalitu. Ačkoliv neprofitují z konkrétního informačního spojení ve smyslu zisků z hovoru či zprávy (respektive tento profit je pro ně zcela bagatelní), i tak se jedná o entity založené za účelem zisku a jejich příjmy plynou z jiných zdrojů, zejména z poplatků za poskytnuté internetové připojení. Na poskytnutí komunikační infrastruktury tedy jednoznačně vydělávají.

Z důvodu objektivit je ale také třeba zmínit i tendence směřující k postihu providerů proto, že je to prakticky výrazně jednodušší než postihovat samotné uživatele, kteří vlastním protiprávním jednáním nežádoucí stav vyvolají nebo ho svým jednáním přizívují. ISP jsou totiž právnické, ale i fyzické osoby, s určitým sídlem, které jsou dle principu formální publicity snadno dohledatelné na rozdíl od anonymních uživatelů. Své podnikání jen těžko skryjí, ještě obtížněji přemístí, a jsou z toho důvodu relativně snadným terčem.

---

⁹¹ id. 48, bod 30

⁹² id. 48, bod 27

⁹³ id. 48, bod 53

3.4 Právní úprava odpovědnosti ISP v České republice

3.4.1 Odpovědnost ISP ve světle nového občanského zákoníku

V právním prostředí České republiky po dlouhou dobu přežívala aplikace čistě obecného pojetí odpovědnosti, které bylo zakotvené v občanském zákoníku⁹⁴ a bylo doplněno úpravou obsaženou v obchodním zákoníku.⁹⁵ Tento model byl upraven a nahrazen scelující úpravou v novém občanském zákoníku. Jeho význam v současnosti spatřujeme zejména v subsidiární roli, kterou hraje ve vztahu k zákonu o některých službách informační společnosti („ZNSIS“). Ten zohledňuje zvláštní postavení ISP také v off-line prostředí a uvádí vlastní mechanismy řešení odpovědnosti ve vztahu k poskytovatelům služeb ve zvláštních právních normách reflektujících zejména znění Směrnice o elektronickém obchodu.

Obecnou úpravu náhrady majetkové a nemajetkové újmy v současnosti nalezneme v části čtvrté hlavy III NOZ. Zde se nachází univerzální úprava, která se vztahuje obecně na celou oblast práva soukromého, pokud *lex specialis*, v tomto případě se bude jednat zejména o ZNSIS nebo i autorský zákon, nestanoví něco jiného.⁹⁶ Od 1. 1. 2014, kdy NOZ nabyl účinnosti, tak můžeme poukázat zejména na významnou terminologickou změnu, kdy se nadále upouští od tzv. „odpovědnosti za škodu“ a toto spojení se nahrazuje právě výše uvedenou „náhradou majetkové a nemajetkové újmy.“ Pakliže dojde ke vzniku újmy nemajetkové, klasicky tedy újmy na přirozených právech, vzniká automaticky i povinnost nahradit jinému újmu na jmění, tedy škodu.⁹⁷ Právě autorské právo v jeho subjektivním slova smyslu je třeba považovat za právo přirozené, protože se jedná o právo, které autorovi vzniká již okamžikem vyjádření díla v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě. Není třeba ingerence státu k tomu, aby toto právo přiznal, či uznal. Navíc je třeba vzniklou nemajetkovou újmu odčinit pouze tehdy, pokud tak bylo výslovně ujednáno, nebo pokud tak stanoví zvlášť zákon.⁹⁸

---

⁹⁴ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník;

⁹⁵ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník;

⁹⁶ Švestka, Jiří, Dvořák, Jan, Občanské právo hmotné II: díl třetí: Závazkové právo, 5. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2009, ISBN 978-80-7357-473-4, str. 57;

⁹⁷ NOZ, § 2894 odst. 1;

⁹⁸ NOZ, § 2894 odst. 2;

Nový občanský zákoník také předpokládá vznik povinnosti k náhradě škody coby majetkové újmy tehdy, pokud dojde k porušení dobrých mravů, porušení zákona nebo porušení smlouvy. V důsledku zavedení smluvní a mimosmluvní náhrady škody se také boří dosavadní koncepce jednotného civilního deliktu. Ke vzniku smluvní odpovědnosti se tak nadále nevyžaduje zavinění, jako je tomu v případě porušení dobrých mravů a porušení zákona.

Za zásadní změny, které přinesl NOZ ve vztahu k odpovědnosti ISP můžeme považovat zejména změnu koncepce zakročovací povinnosti ve zvláštních případech, kdy kromě tradiční povinnosti prevence má navíc dle § 2901 každý, „*kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami,*“⁹⁹ povinnost zakročit na ochranu jiného. Tuto obecnou formuli lze potom aplikovat i na poskytovatele služeb informační společnosti, neboť ti zpravidla mají kontrolu nad situací, která je ve vztahu k subjektům autorskoprávní ochrany nebezpečná, a například tehdy, pokud je provider zároveň původcem přenosu, či volí a mění obsah přenášené informace, může se zakročovací povinnost vztahovat i na něj.

Vedle toho je také nově uložena informační povinnost, coby součást povinnosti zakročit tehdy, pokud někdo poruší svoji právní povinnost, nebo může a má vědět, že ji poruší.¹⁰⁰ Potom je povinen upozornit na možnost vzniku nebo i vznik újmy a její následky. I tento případ lze vztáhnout na poskytovatele služeb, ačkoliv pro ně může být komplikované splnit svoji oznamovací povinnost při neoprávněném zásahu do autorského práva „bez zbytečného odkladu“ mimo jiné i proto, že se vzniklá škoda může týkat velkého množství osob, nebo proto, že pro poskytovatele služeb může být velmi obtížné tuto osobu dohledat. Navíc také s ohledem na množství děl na internetu se nacházejících může dojít k tomu, že si provider ani nebude vědom toho, že porušil nebo v budoucnu poruší svoji právní povinnost. Znění tohoto ustanovení je tak třeba modifikovat ve vztahu ke specifickému postavení ISP, neboť jeho doslovné znění by pro ně mohlo být nepřiměřeně tvrdé. Při posuzování konkrétního případu je potom třeba vzít v úvahu také to, že providerovi nepřísluší dohlížet na obsah jím přenášených informací, ani aktivní vyhledávání skutečností, jež by poukazovaly na protiprávní obsah informace.¹⁰¹

---

⁹⁹ NOZ, § 2901;

¹⁰⁰ NOZ, § 2902;

¹⁰¹ ZNSIS, § 6;

Konečně také i NOZ zachovává již tradiční dělení odpovědnosti na obecnou a zvláštní. Ze zvláštních ustanovení § 2920 a násl. pro účely této diplomové práce stojí za zmínku především škoda z provozní činnosti (§ 2924). Znění tohoto ustanovení předpokládá náhradu škody tím, kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výtěžné činnosti, ať už byla škoda způsobena vlastní provozní činností, věcí, která při ní byla použita nebo vlivem činnosti na okolí. Za obchodní závod lze potom dle NOZ považovat „organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti.“¹⁰² Tím došlo jednak k nahrazení současného označení „podnik“ pojmem „závod“, dále také došlo k zúžení pojetí provozní činnosti. Ačkoliv se názory na definici provozní činnosti a na to, zda můžeme činnost ISP pod pojem provozní činnost subsumovat, různí,¹⁰³ je třeba zdůraznit zejména to, že provozní činnost obsahově neodpovídá pojmu podnikání, neboť provozní činnost nemusí být poskytována podnikatelem, a představuje tudíž širší množinu. Vzhledem k tomu, že ISP je zpravidla provozovatelem závodu, který k výtěžné činnosti slouží, domnívám se, že je možno činnost ISP subsumovat pod provozní činnost, a tím i založit odpovědnostní vztah za škodu z provozní činnosti.

Dále NOZ zavádí povinnost k náhradě škody způsobené informací nebo radou (§ 2950) a zvláštní skutkovou podstatu dotěrného obtěžování coby skutkovou podstatu nekalé soutěže (§ 2986), které ve výsledku ještě rozšiřují záběr NOZ co do postihu možného zneužití různých forem elektronické komunikace.¹⁰⁴

---

¹⁰² NOZ, § 502;

¹⁰³ Například Nejvyšší soud ČR ve věci 25 Cdo 3907/2009 ze dne 29.11.2011 uvádí, že: „provozní činností je podle této úpravy taková činnost související s předmětem činnosti (zpravidla podnikatelské, obchodní), kterou fyzická nebo právnická osoba provozně vyvíjí. Jde o soustavně prováděnou činnost právnické nebo fyzické osoby, která je součástí jejího provozu a faktické činnosti.“ S aplikací provozní činnosti na poskytovatele volného prostoru však nesouhlasí autoři Matejka Ján a Čermák Jiří v jejich článku *Odpovědnost poskytovatelů volného prostoru na internetu za cizí obsah* ze dne 3.12.2001, kde uvádějí, že poskytování volného prostoru je natolik specifickou činností, že jeho podřazení pod (tehdy účinný) §420a je nepatřičným a připodobňují zde postavení ISP k prodejci knih, který rovněž neodpovídá za obsah tiskoviny, který mu není známý;

¹⁰⁴ Úprava obsažená v NOZ však není, co se zneužití elektronické komunikace se soukromoprávním základem týče, vyčerpávající. Celá řada dílčích problémů tak zůstává upravena ve zvláštních právních předpisech (např. obsah smluv o připojení k veřejné telekomunikační síti v zákoně o elektronických komunikacích, apod.). Taková situace je však cílená a ve světě zcela běžná, neboť v opačném případě by NOZ byl nepřiměřeně zahlcen technickými aspekty právních vztahů v informační společnosti, viz Telec, Ivo, *Právo duševního vlastnictví v informační společnosti*, Praha, nakladatelství Leges, 2015, ISBN 978-80-7502-061-1, str. 23

3.4.2 Transpozice směrnice 2000/31/ES

V roce 2004 došlo k implementaci Směrnice o elektronickém obchodu v podobě přijetí zákona 480/2004Sb. o některých službách informační společnosti,¹⁰⁵ který upravuje zejména práva a povinnosti osob, které poskytují služby informační společnosti. ZNSIS vstoupil ve známost coby zákon anti-spamový, neboť reguluje také šíření obchodního sdělení prostřednictvím elektronických prostředků, a to v § 7 a násl. Tato problematika ovšem není předmětem této práce, a proto si ji dovoluji ponechat stranou.

Poskytovatele služeb informační společnosti také ZNSIS v souladu se Směrnicí o elektronickém obchodu definuje, a to jako „každou fyzickou nebo právnickou osobu, která poskytuje některou ze služeb informační společnosti,“¹⁰⁶ z čehož je patrné, že není rozhodující, zda je daný poskytovatel podnikatelem či nepodnikatelem, ani to, zda se jedná o osobu právnickou či fyzickou, klíčové je zejména pojetí služby informační společnosti jako takové. Tu je třeba vykládat v souladu se Směrnicí č. 98/34/ES¹⁰⁷ jako „jakoukoliv službu informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.“¹⁰⁸ Zákon dále přijímá třídění poskytovatelů směrnicí zakotvené.

Ve vztahu k tomu, co bylo zmíněno v úvodu této kapitoly o specifickém postavení poskytovatelů služeb tak lze přijetí ZNSIS považovat jednoznačně za krok kupředu, neboť do doby jeho přijetí byla ve vztahu k providerům uplatňována obecná úprava odpovědnosti obsažená zejména v občanském a obchodním zákoníku, jak bylo uvedeno výše. Obdobně jako úprava evropská (i původní německá) je tento zákon právním předpisem komplexním, neboli také horizontálním, což spočívá zejména v tom, že jeho aplikace není determinována druhem zveřejněného materiálu či služeb. Opačný koncept, tedy koncept vertikální, je potom aplikován například v USA.

V souvislosti se zákonem 480/2004 Sb. se hovoří o zavedení systému odpovědnostního filtru. Ten funguje tak, že se v první řadě určí, zda jsou naplněny

---

¹⁰⁵ Zákon č. 480/2004 Sb. ze dne 29. 7. 2004 o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, účinný od 7. 10. 2004;

¹⁰⁶ §2(d) ZSIS;

¹⁰⁷ Směrnice č. 98/34/ES ze dne 22. 6. 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a o pravidlech týkajících se služeb informační společnosti, ve znění pozdějších změn;

¹⁰⁸ Id. čl. 1 odst. 2;

podmínky pro vznik odpovědnosti providera, a teprve poté mohou být případně aplikovány standardní odpovědnostní normy.

Na druhou stranu lze však mít určité výhrady k tomu, jakým způsobem byla osobní působnost směrnice do našeho právního řádu implementována. Český zákonodárce totiž, na rozdíl od toho evropského, zvolil metodu taxativního výčtu případů zakládající odpovědnost providera.¹⁰⁹ Zákon tedy postupně upravuje, za jakých okolností vzniká odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb, tzv. mere conduit (§3), poskytovatele služby za obsah automaticky dočasně meziukládaných informací, tzv. caching (§4) a poskytovatele služby za ukládání obsahu informací poskytovaných uživatelem, tzv. hosting (§5). Opačný přístup spočívající ve stanovení případů vylučujících odpovědnost potom předpokládá Směrnice o elektronickém obchodu a obdobně například i německá úprava. Tento přístup lze považovat za vhodnější, neboť může flexibilně reagovat na případný technologický progres, či nově vzniklé formy poskytovatelů. Pokud totiž podle naší právní úpravy nebude možné konkrétní jednání poskytovatele subsumovat pod danou právní normu, vyloučí to také možnost jeho postihu.¹¹⁰ Ze znění Směrnice o elektronickém obchodu také spíše než z dikce našeho zákona vyplývá, že odpovědnost není směrnicí založena, ale pouze omezena. Konkrétně tento závěr můžeme dovodit například ze znění čl. 12 upravující odpovědnost poskytovatelů typu mere conduit:

*„Členské státy zajistí, aby v případě poskytování služby informační společnosti spočívající v přenosu informací poskytnutých příjemcem služby komunikační sítě nebo ve zprostředkování přístupu ke komunikační síti, **nebyl poskytovatel služby odpovědný za přenášené informace, pokud:***

- a) není původcem přenosu;*
- b) nevolí příjemce přenášené informace a*
- c) nevolí a nezmění obsah přenášené informace.“*

Tímto způsobem je také reflektována zásada „safe harbour“, o které však bude pojednáno ve zvláštní podkapitole této práce. Stručně však můžeme uvést, že taková formulace zakládá „neodpovědnost“ do doby, než dojde k naplnění směrnicí

---

¹⁰⁹ Císařová, Zuzana; Kroftová, Barbora, *Odpovědnost providera za porušení autorských práv v České republice, svoboda projevu*, in Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových, Jan Kříž a kolektiv, Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2009, str. 81

¹¹⁰ Id.;

stanovených podmínek, zatímco tento závěr z textu našeho zákona pregnantně dovodit nelze.

V souvislosti s výše uvedeným ustanovením čl. 12 Směrnice o elektronickém obchodu si dovolím poukázat na další nuanci ve vztahu k národní úpravě odpovědnosti poskytovatele typu mere conduit. Znění §3 ZNSIS totiž předpokládá alternativní naplnění podmínek pro vznik odpovědnosti, naproti tomu z výše citovaného znění směrnice jednoznačně vyplývá, že podmínky mají být splněny kumulativně. Náš zákon totiž stanoví následující:

„Poskytovatel služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem prostřednictvím sítí elektronických komunikací nebo ve zprostředkování přístupu k sítím elektronických komunikací za účelem přenosu informací, odpovídá za obsah přenášených informací, jen pokud

- a) přenos sám iniciuje,*
- b) zvolí uživatele přenášené informace, **nebo***
- c) zvolí nebo změní obsah přenášené informace.“¹¹¹*

Pro účely demonstrace rozdílů, které mohou v procesu transpozice evropské právní úpravy do vnitrostátních právních předpisů vzniknout, považuji výše uvedené ustanovení za dostačující. Ačkoliv tak bylo proklamovanou snahou evropské úpravy zajistit jednotu a překonat roztržičnost právní úpravy jednotlivých členských států, způsob implementace v každém státě vykazuje i nadále fundamentální rozdíly.

3.4.3 PROLUX Consulting Int. v. Internet Info, s.r.o.¹¹²

Vnitrostátní judikatura v oblasti odpovědnosti ISP není příliš bohatá a leckdy sporná výkladová ustanovení zákona tedy nikterak neobjasňuje. Za zmínku však stojí rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, který se vůbec poprvé zabýval otázkou omezení odpovědnosti providerů za obsah nahraný uživateli dle §5 ZNSIS. Spor se týkal ochrany osobnosti na diskuzním fóru mesec.cz,¹¹³ kde diskuzní vlákno předmětného článku obsahovalo hanlivá vyjádření adresovaná společnosti PROLUX Consulting Int., s.r.o.

---

¹¹¹ ZNSIS, §3;

¹¹² Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 2.3.2011, spisová značka 3 Cmo 197/2011 ve věci PROLUX Consulting Int., s.r.o. proti Internet Info, s.r.o.;

¹¹³ Předmětný článek (resp. jeho diskuzní vlákno) je dostupný na adrese:

<http://www.mesec.cz/clanky/chcete-prodat-byt-sam-nebo-s-realitni-kancelari/nazory/>, [cit. 7. 10. 2014];

(„PROLUX“). Ten proto vyzval žalovaného, společnost Internet Info, s.r.o. („Internet Info“), aby jako provozovatel stránek inkriminované příspěvky odstranila, protože poškozují dobré jméno společnosti PROLUX. Když této výzvě společnost Internet Info nevyhověla, byla podána žaloba u Městského soudu v Praze, kde se společnost PROLUX domáhala odstranění celého diskuzního vlákna, které na článek navazovalo, a přiměřeného zadostiučinění ve výši 50 000 Kč. Návrhu na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění nebylo vyhověno, neboť soud považoval za dostatečné odstranění závadného stavu, který navíc zpochybnil obchodní praktiky společnosti PROLUX. S tímto závěrem se ztotožnil také soud odvolací. Sporným se ovšem stalo posouzení odpovědnosti dle § 5 odst. 1 písm. a) a b) ZNSIS. Městský soud totiž uložil žalovanému do jednoho měsíce právní moci předmětného rozsudku odstranit celé diskusní vlákno, jehož obsah zasahuje do dobré pověsti žalobce. Tento závěr podepřel zejména tvrzením, že si poskytovatel měl a mohl být vědom toho, že obsah je protiprávní a že urážlivé výrazy a výhrůžky mohou poškodit dobrou pověst společnosti PROLUX, přesto neučinil žádné kroky k jeho odstranění.

Vrchní soud v Praze se potom vypořádával s otázkou konkrétní povahy příspěvků obsažených v diskuzním fóru. U většiny z nich totiž, ačkoliv vyznívají pro společnost PROLUX negativně, nelze dovést jejich zjevnou nepravdivost či dehonestující charakter, a proto zprostil společnost Internet Info odpovědnosti podle § 5 odst. 1 písm. a) ZNSIS. Vrchní soud se ovšem předně zabýval charakterem příspěvku s nadpisem „*PROLUX lže jak svine*“. V důsledku užití tohoto vulgarismu uložil žalovanému odstranit předmětné spojení a shledal ho odpovědným dle § 5 odst. 1 písm. b). Odstranění se ovšem týkalo pouze daného příspěvku, nikoliv celého diskuzního vlákna, jak bylo uloženo v původním řízení před Městským soudem. Toto vlákno je tak dodnes přístupné veřejnosti spolu se všemi ostatními příspěvky. Vrchní soud vyšel zejména z toho, že daný příspěvek „*nesledoval věcnou diskuzi a kritiku, ale byl pouhým souhrnem vulgarit*“, ¹¹⁴ a stanovil, že „*za obsah takových informací provozovatel služby plně odpovídá a odpovědnosti se může zprostit, jen prokáže-li, že o protiprávnosti informace vědět nemohl.*“ ¹¹⁵

---

¹¹⁴ Id. 131, str. 7;

¹¹⁵ Id. 131, str. 7;

Anonymní povaha diskuzí a komentářů na internetu a jejich celková kvalita nahrává tomu, že kolize svobody slova a ochrana dobrého jména (ale i obecně základních lidských práv) v prostředí internetu naše soudy v budoucnu ještě nepochybně zaměstná. Za stěžejní můžeme ve výše uvedeném sporu považovat zejména to, že regulace odpovědnosti poskytovatelů služeb zásadně neomezuje svobodu slova a právo na informace, a že standardní kritice může být v diskuzních vláknech podroben i ten, kdo dobrou pověst má. Konečně i to, že vulgarity v prostředí internetu nejsou tabu, pokud ovšem nejsou spojeny s konkrétní osobou a výrazněji nevybočují z měřítek dobrých mravů, lze považovat za přínosné pro budoucí praxi v této oblasti.

Za spornou si ovšem dovoluji považovat zejména otázku praktické aplikace závěru Vrchního soudu, který byl citován výše, tedy že *„za obsah takových informací provozovatel služby plně odpovídá a odpovědnosti se může zprostit, jen prokáže-li, že o protiprávnosti informace vědět nemohl.“*¹¹⁶ Domnívám se, že v praxi je tradičně značně obtížné prokazovat negativní skutečnost, tedy že provozovatel služby o protiprávnosti nevěděl, nebo vědět nemohl. Závěr koncipovaný v tomto rozhodnutí navíc může vést k tomu, že provider bude, leckdy bezdůvodně, žádán o výmaz tvrzených protiprávních informací a těmto žádostem potom preventivně raději vyhoví, byť k tomu nemusí mít žádný právní důvod, jen aby se vyhnul případnému soudnímu sporu.

Ačkoliv tak soud nastolil určitá vodítka pro posouzení protiprávního zásahu do lidských práv, s ohledem na lidskou tvořivost taková vodítka nemusí být vždy aplikovatelná a nelze tak považovat za vhodné, že se provider v podstatě stane autoritou, jíž bude příslušet rozhodování o přípustnosti či nepřípustnosti informace.

Významnou roli hraje také okamžik určení vzniku odpovědnosti. Vrchní soud dospěl k závěru, že odpovědnost vznikla okamžikem, kdy byl žalovaný upozorněn žalobcem na existenci protiprávního obsahu. Tento závěr pravděpodobně podpořilo již předchozí rozhodnutí SDEU ve spojeném rozsudku C-236/08 až C-238/08¹¹⁷, kde soud v bodě 105 uvádí následující: *„poskytovatel služby nemůže být odpovědný za data, která uložil na žádost příjemce uvedené služby, s výjimkou případu, kdy tento poskytovatel*

---

¹¹⁶ Id. 131, str. 7;

¹¹⁷ Rozsudek ve spojené věci C-236/08 až C-238/08, ze dne 23. 3. 2010; Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Cour de Cassation Francie ve věci Google France Google, Inc., v. Louis Vuitton Malletier a Viaticum SA, Luteciel Sarl (C-237/08), Centre National de Recherche en Relations de Humaines Sarl, Pierre- Alexix Thonet, Bruno Raboin, Tiger Sarl (C-238/08);

služby poté, co se prostřednictvím *informace poskytnuté poškozeným či jinak dozvěděl o protiprávním charakteru těchto dat nebo činností uvedeného příjemce, tato data neprodleně neodstraní nebo k nim neznemožní přístup*“.¹¹⁸ Kritice ho ovšem podrobuje Zahradníček,¹¹⁸ který zde poukazuje na to, že nikoliv okamžik informování o existenci protiprávního obsahu, ovšem až okamžik prokazatelného informování o jeho protiprávní povaze, tedy například soudem, či jinou autoritou, by měl být rozhodující pro vznik odpovědnosti.

3.4.4 Zahraniční exkurz - Delfi AS v. Estonsko¹¹⁹

V této věci je vhodné také poukázat na podobný případ, který je v současnosti projednáván na půdě Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku („ESLP“). Řeší se zde odpovědnost estonského poskytovatele zpravodajského portálu Delfi AS, který otiskl článek „*SLK Destroyed Planned Ice Road*“ kritizující přepravní společnost SLK za to, že změnou tras jejích trajektů došlo k poškození ledu, což následně zapříčinilo nemožnost transportu automobily mezi pevninou a okolními ostrovy.

K předmětnému článku byla otevřená internetová diskuze, která čítala více než 185 komentářů, přičemž okolo dvaceti z nich bylo ofenzivní povahy, obsahovalo osobní výhrůžky a jiné invektivy.

Vlastník společnosti proto v roce 2006 zažaloval provozovatele portálu u estonského soudu a po dvou letech řízení mu Nejvyšší soud potvrdil přiřknuté odškodnění ve výši 5000 EEK, odpovídající částce 320 EUR. Řízení se však neobešlo bez rozsáhlého posuzování specifické povahy případu a snahy nalézt adekvátní řešení pro interpretaci a následnou aplikaci právních předpisů v online prostředí.

Soud nižšího stupně totiž nejprve vyloučil odpovědnost Delfi AS na základě tvrzení, že sekci komentářů pod článkem je třeba odlišovat od publikační činnosti samotné, a proto žalobu vlastníka společnosti zamítl. Odvolací soud však případ vrátil soudu prvního stupně k dalšímu posouzení, kde bylo následně zjištěno, že poznámka na internetové stránce o tom, že komentáře nebudou editovány a že je zakázáno vkládat

---

¹¹⁸ Zahradníček, Jan, *Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti – několik postřehů k závěrům Vrchního soudu v Praze v kauze PROLUX*, ze dne 14.2.2013, epravo.cz [online], dostupný z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-nekolik-postrehu-k-zaverum-vrchniho-soudu-v-praze-v-kauze-prolux-88471.html>, [cit. 7. 10. 2014];

¹¹⁹ ESLP, Delfi AS v. Estonsko, stížnost č. 64569/09, rozhodnutí ze dne 10.11.2013, postoupeno Velkému senátu dne 17.2.2014;

komentáře, které odporují dobrým mravům, a že si společnost Delfi AS vyhradila právo odstranit takovéto komentáře, neposkytuje adekvátní ochranu dotčeným osobám.

Ačkoliv tak sice provozovateli portálu nevzniká primární povinnost monitorovat všechny vložené příspěvky, má povinnost poskytnout vyšší míru ochrany, než spoléhat se na pouhé varování na svých stránkách.

Předmětné komentáře navíc nepředstavovaly oprávněnou kritiku jako spíše prosté urážky. Zároveň Nejvyšší soud také dovedl, že role Delfi AS nebyla tak pasivní, jak sama tvrdila, protože aktivně vybízela uživatele k přispívání komentářů a měla vlastní ekonomické zájmy na jejich vkládání. Skutečnost, že komentáře sama nepsala, ještě neznamená, že neměla reálnou možnost je smazat, nebo alespoň změnit. Soud proto zamítl námitku Delfi AS opírající se o svobodu projevu a dovedl, že práva vlastníka přepravní společnosti jakožto žalobce byla porušena.

V roce 2009 se společnost Delfi AS obrátila na Evropský soud pro lidská práva opírajíc svoji žalobu o porušení práva na svobodu projevu dle čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Ve stížnosti navíc akcentuje vysoké množství komentářů, které se denně na portálu objeví – okolo 10 tisíc denně, což znemožňuje jejich efektivní kontrolu. Svoji stížnost dále podpírá tvrzeními, že článek byl tematicky vyvážený a nikterak obsahově kontroverzní, tedy uživatele k hanlivým komentářům přímo nevybízela, a že za obsah hanlivých komentářů by tudíž měli nést odpovědnost přímo jejich autoři. V opačném případě se pak jedná o zásah do práva na svobodu slova, který je v demokratické společnosti nepřijatelný. Stěžovatel také znovu zopakoval, že jeho role byla čistě pasivní, že neměl povědomí o předmětných komentářích do doby upozornění na jejich existenci, a žádosti o jejich výmaz také bez prodlení vyhověl.

V roce 2013 ESLP dovedl, že k porušení čl. 10 EÚLP nedošlo. Náhrada škody uložena estonskými soudy nebyla excesivní a omezení svobody projevu nebylo nepřiměřené, ani neospravedlnitelné, a to právě s ohledem na komentáře vulgární povahy autorů, kteří zůstanou v anonymitě, což vylučuje možnost jejich občanskoprávního postihu. Stěžovatel však podal žádost o předložení věci k Velkému senátu ESLP a ke dnešnímu dni konečný výsledek tohoto řízení není znám.¹²⁰

Dosavadní průběh ovšem napovídá tomu, že činnost poskytovatelů internetového zpravodajství bude posuzována přísněji, než tomu dosud bylo. S odkazem

---

¹²⁰ Průběh řízení je možno monitorovat na následujícím odkazu:
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635#{"itemid":\["001-126635"\]} ;](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635#{)

na nemožnost postihnout samotné přispěvatele z důvodu jejich anonymity je možné odkázat také na tzv. *real name policy*, kterou aplikoval například Facebook. Toto opatření spočívá v tom, že jakýkoliv účet musí být vytvořen pod skutečným jménem, tedy pod jménem uvedeným v dokladu totožnosti. Zavedením takové povinnosti by se dalo potenciálně předejít problémům právě na diskuzních fórech, byť bylo prokázáno, že lidé mají přirozeně nižší zájem sdělovat svůj skutečný názor, mají-li ho vyslovit vlastním jménem.

3.5 Systém „notice and takedown“

Jednotlivé státy v průběhu let zaujaly různé přístupy ve vztahu k řešení otázek souvisejících s ochranou práv k duševnímu vlastnictví. První ze dvou základních procedur můžeme označovat jako systém ohlášení existence závadného obsahu („notice“) a jeho následné stažení („takedown“).

Tento systém byl konkrétně do našeho právního řádu zaveden až relativně pozdě, v souvislosti s účinností ZNSIS pro dva ze tří základních typů poskytovatelů informačních služeb, a to typu caching a hosting, jejichž postavení upravuje § 4 odst. 1 písm. e) a v § 5 odst. 1 písm. a) a b). Podle těchto ustanovení je poskytovatel typu caching odpovědný „*jen pokud [...]ihned nepřijme opatření vedoucí k odstranění jím uložené informace nebo ke znemožnění přístupu k ní, jakmile zjistí, že informace byla na výchozím místě přenosu ze sítě odstraněna nebo k ní byl znemožněn přístup nebo soud nařídil stažení či znemožnění přístupu k této informaci.*“¹²¹ Obdobně vzniká odpovědnost poskytovateli typu hosting, „*...dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.*“¹²²

Významnou roli hraje především povinnost poskytovatele jednat *neprodleně* za účelem odstranění nebo znepřístupnění informací s prokazatelně protiprávní povahou. Význam okamžité reakce na závadný stav se vyžaduje z důvodu rychlého šíření informací, kdy stačí několik vteřin proto, aby daná informace byla zkopírována a zpřístupněna na jiném serveru. Za tímto účelem se vyvinuly nástroje, které mají zrychlit

---

¹²¹ ZNSIS, § 4 odst. 1 písm.e);

¹²² ZNSIS, § 5 odst. 1 písm. a);

reakční dobu prostřednictvím vyplnění tabulky po kliknutí na odkaz přímo na dotčené stránce. Tento mechanismus tak zavedl například server Youtube. Na druhou stranu zákonodárce patrně záměrně nestanovuje konkrétní reakční dobu, neboť ta může být závislá na mnoha faktorech, a to od odlišných obchodních podmínek konkrétního poskytovatele, které mohou odkazovat na různé právní řády, kde se tato procedura uplatňuje odlišně, až po různorodé okolnosti porušení autorských práv. Možnost implementace této procedury zavádí směrnice o elektronickém obchodu, ovšem blíže ji nijak nerozvádí, což by do budoucna bylo nepochybně žádoucí.

Ani jedno z výše uvedených ustanovení také neřeší otázku aktivní legitimace k podání žádosti o stažení protiprávního obsahu, proto se lze domnívat, že poskytovatele služeb může informovat osoba odlišná od té, již samotné právo náleží. Stejný postup ostatně předpokládá i právní úprava německá a francouzská.¹²³

Existuje však celá řada států, jejichž úprava notifikace a stažení závadného obsahu mají podstatně delší historii, včetně judikatury v této oblasti, a celou proceduru tak formálně upravují či doplňují například o tzv. *counter-notice* nebo tzv. *put-back-option*. Význam těchto doplňujících institutů je značný, neboť mají dodat celé proceduře vážnost a zároveň zamezit nadbytečnému a nepřiměřenému obtěžování poskytovatele služeb. Tyto mechanismy můžeme spatřit například ve Finsku, Litvě, Polsku nebo například ve Spojených státech amerických.¹²⁴

Co se týče právě Spojených států amerických, základní rámec zvláštní právní úpravy zde reprezentují dva zákony, jež zakotvily tzv. vertikální systém odpovědnosti. Jednak je to zákon Digital Millenium Copyright Act („DMCA“), dále Communication Decency Act („CDA“), přičemž první z nich se aplikuje ve vztahu k odpovědnosti spojené s autorským právem, CDA na všechny ostatní případy. Procedura notice and takedown bude v tomto odstavci demonstrována na úpravě sec. 512 DMCA.¹²⁵ Pro něj je rozhodující druhá z pěti částí celého balíčku DMCA, která byla uvedena mimo jiné jako samostatný zákon s názvem Online Copyright Infringement Liability Limitation Act of 1998 („OCILLA“). Pro vznik odpovědnosti poskytovatele prostoru je zde

---

¹²³ §§10-11 Telediensteegesetz ze dne 22.7.1997 a čl. 6.I.5. Loi no. 2004-575 ze dne 21.7.2004 pour la confiance dans l'économie numérique;

¹²⁴ Spindler, G., Riccio, G. M., Perre Van der, A., *Study on the Liability of Internet Intermediaries*, [online] ze dne 12. 11. 2007, dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/e-commerce/docs/study/liability/final_report_en.pdf, Thibault Verbiest, ULYS, [cit. 9. 10. 2014], s. 16;

¹²⁵ Title II- Online Copyright Infringement Liability Limitation, H.R.2281 ENR Digital Millennium Copyright Act of 1998, 105th Congress (1997-1998);

rozhodující existence vědomosti („*actual knowledge*“) o protiprávním obsahu.¹²⁶ Zákon proto upravuje konkrétní kvalifikované způsoby oznámení,¹²⁷ na což navazuje povinnost poskytovatele zamezit přístup k předmětnému obsahu. Pouze za předpokladu splnění zákonem stanovených požadavků a dodržení celé procedury je potom možno hovořit o splnění podmínek pro safe harbour, a omezit tak odpovědnost poskytovatele služeb. DMCA navíc upravuje i proceduru „notice and put-back“, tedy navrácení již staženého materiálu v případě, kdy se prokáže, že daný zásah není svoji povahou protiprávní. Celá procedura potom funguje tak, že pokud je na základě původní výzvy nežádoucí obsah odstraněn, má možnost ten, kdo předmětný obsah nahrál, podat tzv. *counter-notice*, v níž může požadovat, aby byl materiál nahrán zpět na původní stránku. Poskytovatel informačních služeb má potom povinnost požadavku vyhovět, pokud původní návrhatele domáhající se stažení materiálu nepodá žalobu ve lhůtě 14 dnů od doručení *counter-notice*.¹²⁸

Ani na zámořskou právní úpravu této procedury však nelze pohlížet bez výhrad. V současnosti je kritizována především zastaralost sec. 512, jejíž začlenění do zákona původně představovalo pouze dočasné řešení, určené k odstranění nezákonně nahraného materiálu na přechodnou dobu, než bude nositelem práv podána žaloba. Velmi pomalá rychlost přenosu v době přijetí této procedury garantovala nositelům práv reálnou šanci na zamezení šíření nelegálně zveřejněného obsahu v případě rychlého jednání a podání žaloby. Protože ale sepsání žaloby trvalo přinejmenším několik dní, vyžadovalo se přijetí opatření v podobě dočasné spolupráce s ISP za účelem odhalení nežádoucího obsahu a zabránění jeho šíření.

Od těchto dob se ovšem rychlost přenosu mnohonásobně zvýšila, a s tím se zvýšilo i množství ilegálně zveřejněného obsahu na internetu. Palčivým problémem současnosti je především obrovské množství oznámení, které poskytovatelé služeb obdrží. Podle statistik je měsíčně žádán výmaz 6,5 mil. souborů, a to celkově z 30 tis. stránek.¹²⁹ Takovému množství jednak nelze efektivně a včas vyhovět, ale není ani

---

¹²⁶ Matejka, Ján, Čermák Jiří, *Odpovědnost poskytovatelů volného prostoru na Internetu za cizí obsah*, [online] IT právo, ze dne 3.12.2001, dostupné z: <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=48792>, [cit. 9. 10. 2014];

¹²⁷ Sec. 512 bod 3 Elements of Notification OCILLA;

¹²⁸ Sec. 512 písm. g) bod 1, písm. 3 Replacement of removed or disabled material and limitation on other liability, OCILLA;

¹²⁹ Boyden, Bruce, *The Failure of DMCA Notice and Takedown System*, prosinec 2013, Centre for the protection of intellectual property, George Mason University, School of Law, dostupné z:

v kapacitních možnostech poskytovatele zabývat se meritem oznámení. Pro obě strany je takový stav krajně nevýhodný, protože i nositele práv nutí neustále monitorovat nezákonné zveřejňování chráněného obsahu, opakovaně se dovolávat jeho stažení nebo blokování, a ani to jim neposkytuje dostatečnou jistotu, že se takto zveřejněný obsah během několika minut neobjeví jinde.

Obě, na první pohled znesvářené strany, tak v současnosti pracují na řešení daného problému společně. Někteří poskytovatelé stránek, jejichž obsah tvoří uživatelé (*user-generated content*), přijali technické nástroje umožňující vlastníkům práv identifikovat obsah jim náležející a určit, jaký bude osud takového obsahu v případě, že se neoprávněně objeví na stránkách poskytovatele. V praxi to znamená, že nositelé práv mohou předem určit, že takový obsah bude blokován, nebo nahrazen reklamou. Poskytovatelé služeb také spojili své síly s nositeli autorských práv a vytvořili tzv. Copyright Alert System („CAS“), který se svoji povahou přibližuje v následující podkapitole popsané metodě třikrát a dost, a to tím, že uživatele varuje, vzdělává a trestá v případě, že varování a vzdělání nejsou dostatečná. Funguje tedy na principu stupňovaného varování, kdy poskytovatel služby zapojený do CAS zašle celkem 6 elektronických varování na neoprávněné užití díla podléhajícího autorskoprávní ochraně a po jeho bezvysledném vyčerpání přistoupí k tzv. zmírňujícím opatřením.

3.6 Systém „třikrát a dost“

Druhým přístupem k vypořádání se s porušováním autorských práv v prostředí internetu, jehož podstata spočívá zejména v přijetí preventivních opatření, je procedura označovaná jako „třikrát a dost“. Jejím smyslem je umožnit ISP učinit vhodné kroky přímo proti koncovým uživatelům jednajícím protiprávně. Jedná se o relativně nový mechanismus, jež získal pozornost zejména díky nově přijaté legislativě ve Velké Británii a Francii.

Jeho podstata obecně spočívá v tom, že po několika tvrzených zásazích do cizích práv duševního vlastnictví je účet uživatele, který se daného protiprávního zásahu dopustil, zablokován nebo zcela zrušen. Ačkoliv je celá procedura označovaná jako „třikrát a dost“, počet těchto zásahů se může v jednotlivých právních rádech různit.

<http://cpip.gmu.edu/wp-content/uploads/2013/08/Bruce-Boyden-The-Failure-of-the-DMCA-Notice-and-Takedown-System1.pdf>, [cit. 30.3.2015]

Následující kapitola tak bude pojednávat zejména o právní úpravě ve Velké Británii a Francii, ačkoliv tato procedura byla implementována do právních řádů dalších zemí, například Nového Zélandu nebo Taiwanu.¹³⁰

Základem právní úpravy ve Velké Británii je zákon The Digital Economy Act 2010¹³¹ („DEA“) účinný od června 2010. Úpravu procedury „tříkrát a dost“ nalezneme v sekci 3 až 18, které pojednávají o porušování autorských práv v online prostředí (*online infringement of copyright*). Tato ustanovení ovšem pouze zavádí možnost tento systém implementovat, k čemuž ovšem fakticky nikdy nedošlo. Podle výše zmíněných ustanovení platí, že pokud se oprávněný z autorského práva domnívá, že se klient/uživatel ISP přímo nebo nepřímo podílí na porušování jeho autorských práv, může se obrátit na příslušného ISP s *copyright infringement report* („oznámení“). Oznámení potom mimo jiné obsahuje popis zřejmého porušení autorského práva (*apparent infringement*), důkazy zahrnující uživatelskou IP adresu a čas, kdy k tvrzenému zásahu došlo.¹³² Toto oznámení potom musí být odesláno poskytovateli služeb ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, v němž byly výše uvedené důkazy shromážděny. O podání tohoto oznámení potom ISP informuje uživatele, jež se tvrzeného zásahu dopustil spolu s identifikací oznamovatele a jím předloženými důkazy. ISP je povinen vést seznam svých uživatelů, proti nimž bylo v minulosti podáno oznámení a na žádost oznamovatele má také povinnost mu tento seznam vydat.¹³³ Rozhodující jsou potom články 9 až 12, které upravují konkrétní omezení postihující uživatele. ISP může být uloženo¹³⁴ přijetí opatření technického charakteru ve vztahu ke konkrétnímu uživateli, jejichž smyslem je prevence nebo následné omezení neoprávněných zásahů. Konkrétní sankce potom může spočívat v omezení rychlosti nebo rozsahu služeb poskytovaných uživateli, omezení přístupu ke konkrétnímu materiálu nebo zablokování přístupu k určitým službám.¹³⁵

---

¹³⁰ Quist David W., *Three Strikes and You're Out: A Survey of Foreign Approaches to Preventing Copyright Infringement on the Internet*, The Business Lawyer Vol. 66, listopad 2010, p. 261-270;

¹³¹ UK, Digital Economy Act 2010 c.24, dostupné z :

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/24/contents>, [cit. 11. 10. 2014]

¹³² Sec. 3 Digital Economy Act;

¹³³ Sec. 4 Digital Economy Act;

¹³⁴ O uložení povinnosti přijmout takové opatření potom rozhoduje OFCOM (Office of Communications) dle instrukcí Secretary of State, Sec. 9 Digital Economy Act;

¹³⁵ Sec. 9 – Obligations to limit internet access: assessment and preparation, Digital Economy Act;

Podobný přístup, ovšem s určitými modifikacemi, přijala francouzská vláda. Tamější pojetí konceptu „tříkrát a dost“ si žádalo vytvoření veřejnoprávní autority označované zkráceně jako HADOPI.¹³⁶ Ta je nadána rozšířenými právními možnostmi střežení nedovoleného nabytí chráněného materiálu a obecně k ochraně práv duševního vlastnictví na internetu. Tento úřad je složen z devítičlenného řídicího orgánu a tříčlenné komise na ochranu práv, označované zkráceně jako komise.¹³⁷

Právě ta má potom rozhodující vliv na postih vůči uživateli, a to na základě oznámení, jež je oprávněn podat pouze prokurátor nebo zvláštní zástupce na ochranu práv vlastníků práv k duševnímu vlastnictví.¹³⁸ Komise má navíc zvláštní právo získat informace týkající se automatického zpracování určitých osobních údajů uživatelů, o nichž je důvod domnívat se, že se dopustili neoprávněného zásahu.¹³⁹ Komise dále zprostředkovaně přes ISP zašle danému uživateli elektronickou výzvu, v níž mu uloží povinnost zdržet se dalších neoprávněných zásahů a informuje ho o následcích, které pokračování v takové činnosti může mít.¹⁴⁰ Po tomto prvním varování může přijít ještě jedno, pokud uživatel původní výzvě nevyhoví a v následujících 6 měsících bude pokračovat v neoprávněných zásazích. Druhé varování, označované jako *graduated response*, má formálnější charakter a musí z něj být zejména patrné, kdy bylo odesláno.¹⁴¹ Pokud se potom v soudním řízení prokáže, že se uživatel dopustil neoprávněného zásahu do autorských práv jiného subjektu, bude mu uloženo zaplatit pokutu a dojde k znepřístupnění jeho účtu po dobu až jednoho roku.¹⁴² Role soudu zde hraje roli zejména pro posouzení okolností neoprávněného zásahu a důsledků, jež budou ze znepřístupnění účtu pro uživatele vyplývat ve vztahu k povaze zásahu samotného. Jakmile rozhodnutí soudu nabude právní moci, vyrozumí se úřad HADOPI, ten vyrozumění předá ISP, který znepřístupní uživateli službu ve lhůtě 15 dnů od doručení vyrozumění.¹⁴³ Trest znepřístupnění účtu a tím pádem i odpojení od internetu byl později nahrazen systémem pokut, který v podstatě platí dosud, jak je uvedeno níže. Zákon také myslí na případ, kdy jsou jediným providerem uživateli navíc poskytovány i

---

¹³⁶ La Haute Autorité pour la diffusion des oeuvres et la protection des droits sur internet, doslovný překlad může znít jako Zákon na ochranu tvůrčí práce na internetu;

¹³⁷ Id. 78 Propriété intellectuelle, čl. 331-15, L331-16;

¹³⁸ Id., čl. L331-21, L331-24, L331-25;

¹³⁹ Id., čl. L331-21, L331-28, L331-29;

¹⁴⁰ Id., čl. 331-25;

¹⁴¹ Id.;

¹⁴² Id. čl. 335-7, L335-7-1;

¹⁴³ Id., L335-7;

telefonní či televizní služby. K těm byl zachován přístup uživatele bez omezení. Pokud by ISP nevyhověl znění rozsudku a přístup ke službám neomezil, jak rozsudek ukládá, bude podléhat pokutě ve výši až 5000 EUR.¹⁴⁴

Zákony všech států ovšem podléhají změnám politickým a také tlaku veřejnosti. Nejinak je tomu i ve Francii a živoucím důkazem toho je právě osud práva HADOPI. To bylo s mnoha peripetemi přijato v roce 2009 za významné podpory prezidenta Nicolase Sarkozyho a hned o 4 roky později pozbylo své účinnosti a bylo nahrazeno systémem pokut začínajících na částce 60 EUR. Současné pojetí právní úpravy tudíž prakticky nemá s konceptem „třikrát a dost“ již nic společného. Aktuální úprava se přiklání k postihu provozovatelů služeb spíše než k trestání jednotlivců.¹⁴⁵ Základní nedostatky práva HADOPI formuloval nejprve francouzský ústavní soud, který se vyjádřil k tomu, že takto formulovaný zákon porušuje jak právo na soukromí, tak volný přístup k online službám, které lze chápat jako základní lidské právo. Jeho nedostatky podpořily rovněž nepřiměřeně vysoké výdaje související s chodem celého úřadu v kombinaci s jeho poměrně nízkou efektivitou. Ačkoliv úřad obeslal téměř milion Francouzů s první výzvou, té druhé už se dočkalo pouze 20 tisíc a celé čtyři roky se navíc čekalo na „první oběť“, jíž se paradoxně stal muž, který vlastním jednáním autorská práva přímo neporušil. V řízení se ukázalo, že jeho účet užívala jeho manželka ke stažení několika písní zpěvačky Rihanny. Žalovaný Guillaume Champeau, známý díky medializaci celého případu též jako Alain P, byl jako vlastník internetového připojení nakonec pokutován částkou 150 EUR a byl shledán odpovědným za to, že věděl, že jeho žena materiál stahovala, ale nezabránil jí v tom,¹⁴⁶ a navíc dostatečně nezabezpečil svůj účet.

---

¹⁴⁴ Id., L335-7;

¹⁴⁵ Loeffler, Tania, *HADOPI anti-piracy legislativ officially repealed by French government*, [online] IHS Technology online, 31.7.2013, dostupné z: <https://technology.ihs.com/441607/hadopi-anti-piracy-legislation-officially-repealed-by-french-government>, [cit. 11. 10. 2014];

¹⁴⁶ Marchive, Valéry, *Three years and millions of euros later, Hadopi has its first conviction. Now what?*, [online], Vive la tech, 30.10.2012, dostupné z: <http://www.zdnet.com/three-years-and-millions-of-euros-later-hadopi-has-its-first-conviction-now-what-7000006612/>, [cit. 11. 10. 2014];

3.7 Institut „safe harbour“ a problém jeho aplikace

V úvodu této kapitoly zmíněná specifika poskytovatelů služeb vedla mimo jiné k nutnosti formulovat principy „safe harbour“ neboli tzv. bezpečného přístavu. Jedná se o instrument umožňující ochranu před odpovědností za zveřejněný obsah. Konkrétně ho potom můžeme chápat jako soubor podmínek formulovaných v jednotlivých právních předpisech, přičemž pokud provider zvládne poskytovat své služby za současného splnění těchto podmínek, nenese odpovědnost za ilegální materiál nebo nezákonné nakládání s ním skrze službu, kterou provozuje. Naopak nesplnění těchto podmínek nutně vede ke ztrátě bezpečného přístavu a k založení odpovědnostního vztahu. Tento institut funguje s drobnými nuancemi jak ve Spojených státech amerických, kde má své kořeny, stejně jako na poli Evropské unie v podobě směrnice 2000/31/ES. Transpozicí této směrnice do našeho právního řádu nalezneme právní úpravu safe harbour v zákoně o některých službách informační společnosti.

Tento koncept byl původně kodifikován ve Spojených státech amerických a právě zde, konkrétně v zákoně Communications Decency Act, je zásada bezpečného přístavu nejznatelnější a také nejrozsáhleji aplikovatelná.¹⁴⁷ Jak již bylo uvedeno výše, CDA ovšem nelze použít na nároky týkající se práv autorských, a proto se následující analýza *safe harbour* ve Spojených státech soustředí spíše na zákon DMCA, který v tomto smyslu vyplňuje vzniklou mezeru v právní úpravě imunity poskytovatele služeb informační společnosti.

Ustanovení týkající se institutu safe harbour se netýkají všech zprostředkovatelů internetových služeb, ale pouze těch zákonem upravených. Vzhledem k tomu, že tyto kategorie¹⁴⁸ jsou napevno dány již od roku 1998, aplikace takto formulované právní úpravy na později vzniklé technologie jako například peer-to-peer sítě a online tržiště nebyla nikdy jednoznačná. K omezení odpovědnosti dochází navíc pouze tehdy, pokud provider přijme, zveřejní a implementuje jak systém „notice and

---

¹⁴⁷ Lemley Mark, *Rationalizing Internet Safe Harbors*, [online], Stanford Law School, Journal of Telecommunications and High Technology Law, Vol. 6/2007, ze dne 10. dubna 2007, dostupné z: http://www.jthtl.org/content/articles/V6I1/JTHTLv6i1_Lemley.PDF, [cit. 12. 10. 2014], p. 102

¹⁴⁸ Poskytovatelem se dle § 512 (k) (1) (B) USA, DMCA rozumí poskytovatel online služeb, poskytovatel přístupu k síti, ale i provozovatel těchto zařízení;

takedown“, tak i příslušná technická opatření za účelem prevence a tato opatření zároveň nesmí nikterak narušovat.¹⁴⁹

Naproti tomu existují i ustanovení, která umožňují limitovat výhody plynoucí z bezpečného přístavu, což platí zejména pro *linking* a *content hosting sites*, pokud je možno poskytovatele služby považovat i za nepřímou odpovědné. Konkrétně je tento předpoklad naplněn, pokud poskytovatel služby získá přímo z neoprávněného zásahu finanční prospěch a má nebo měl zároveň možnost převzít kontrolu nad takovou neoprávněnou činností.¹⁵⁰

Dalším případem ztráty safe harbour je případ, kdy dochází ke zjevnému porušení autorských práv, tedy případ označovaný jako „red flag“. Na objasnění tohoto principu se čekalo dlouhou dobu. Klíčovým se stal až medializovaný případ Viacom v. YouTube.¹⁵¹ Společnost Youtube dle tvrzeného nároku žalobce, tedy společnosti Viacom, přispěla k porušení jeho autorských práv k dílům, které na YouTube nahráli jeho uživatelé, za což Viacom žádal peněžní náhradu ve výši 1 miliardy dolarů. Spor se vlekl 7 let a byl zastaven až na základě mimosoudní dohody účastníků v březnu roku 2014.¹⁵² I bez meritorního rozhodnutí odvolacího soudu hraje stěžejní roli vyjádření soudu prvního stupně k otázce vědomí o protiprávním obsahu nahraného materiálu, v němž se soud přiklonil na stranu žalovaného, tedy společnosti YouTube, respektive Google Inc., který YouTube v roce 2006 koupil.

Rozdíl mezi *actual knowledge*, tak jak byla popsána výše v podkapitole systém „notice and takedown“, a *red flag knowledge* tak spočívá zejména v povaze vědomí o existenci protiprávního obsahu. O *Actual knowledge* lze hovořit tehdy, pokud provider subjektivně věděl o konkrétním porušení, zatímco tzv. *red flag* test obsahuje jak subjektivní, tak objektivní element. Platí tehdy, pokud si byl provider subjektivně vědom skutečností týkajících se neoprávněného zásahu, jejichž protiprávnost by byla objektivně zřejmá každému rozumně uvažujícímu člověku.¹⁵³ Ani v tomto případě však

---

¹⁴⁹ 17 U.S.C. § 512 (c) (1) DMCA;

¹⁵⁰ jedná se o naplnění článku 512(c)(1)(B) DMCA;

¹⁵¹ Viacom International, Inc. (Comedy Partners, Country Music Television, Inc., Paramount Pictures Corporation, Black Entertainment Television, LLC) v. Youtube Inc., Youtube LLC, Google, Inc.) 676 F. 3d 19;

¹⁵² Kafka, Peter, *It's over! Viacom and Google Settle YouTube Lawsuit*, [online] recode.net, 18.3.2014, dostupné z: <http://recode.net/2014/03/18/its-over-viacom-and-google-settle-youtube-lawsuit/>, [cit. 12. 10. 2014]

¹⁵³ „Provider was subjectively aware of facts that would have made the specific infringement "objectively" obvious to a reasonable person“, Viacom Intern. v. YouTube, Inc., 676 F. 3d 19 – Court of

není založena povinnost aktivně vyhledávat inkriminovaný materiál, pouze tehdy, pokud se poskytovatel hodnověrně dozví o porušování copyrightu, má zákonnou povinnost zasáhnout, jinak se stane právně odpovědným.

Pro úplnost ještě dodávám, že mimo CDA a DMCA ve Spojených státech amerických za zmínku stojí ještě méně známý Lanham Act,¹⁵⁴ který formuluje zásady safe harbour ve vztahu k ochranným známkám a odpovědnosti vydavatelů, kterou rozšiřuje o odpovědnost online poskytovatele obsahu.¹⁵⁵

Jak již bylo uvedeno výše, i ze samotného znění směrnice o elektronickém obchodu vyplývá uložení povinnosti členských států vymezit odpovědnost ISP s ohledem na princip safe harbour. SDEU ovšem dovodil, že jeho privilegia nelze uplatnit vždy. V této souvislosti je zajímavé zmínit, jak se postupně vyvíjela judikatura SDEU v otázkách bezpečného přístavu a jak se v souvislosti s různými typy poskytovatelů služeb mění jeho aplikace.

O otázce vyhovění podmínkám bezpečného přístavu bylo rozhodnuto již ve výše zmíněných spojených věcech C-236/08 až C-238/08.¹⁵⁶ Zde bylo nejprve stanoveno, že optimalizace pro vyhledávače společnosti Google, jež umožňuje zobrazení reklamních odkazů prostřednictvím klíčových slov odpovídajících ochranným známkám (zde Luis Vuitton) reprezentuje službu informační společnosti, která je z tohoto titulu způsobilá požívat ochrany bezpečného přístavu. Jádrem rozhodnutí SDEU ovšem spočívalo v tom, jak vyložit čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu právě v souvislosti s aplikací tohoto ustanovení na odpovědnost poskytovatele optimalizace pro vyhledávače. Soud zde dovodil, že pouze takový poskytovatel optimalizace pro vyhledávání na internetu, který nehrál aktivní roli takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že „uložená data zná nebo kontroluje[...]**nemůže** být odpovědný za data, která uložil na žádost inzerenta, s výjimkou případu, kdy poté, co se dozvěděl o protiprávním charakteru těchto dat nebo činnosti tohoto inzerenta, uvedená data neprodleně neodstraní nebo k nim neznemožní přístup.“¹⁵⁷

Appeals, 2nd Circuit 2012, dostupné z:

http://scholar.google.com/scholar_case?case=13644579048975596329, [cit. 12. 10. 2014];

¹⁵⁴ 15 U.S.C. § 1114(2);

¹⁵⁵ Id. §1114(2) (B)-(C);

¹⁵⁶ Id. 64;

¹⁵⁷ Id. 64; bod 121 (3);

Na toto rozhodnutí potom navázal i rozsudek ve věci L'Oréal SA/eBay¹⁵⁸ a rozšířil výše zmíněný závěr o odpovědnost provozovatele on-line tržiště, tedy společnost eBay, která byla žalována za prodej výrobků společnosti L'Oréal bez jejího souhlasu, ale také za to, že nevytvořila dostatečné úsilí na předcházení prodeje padělků, k nimž se váže ochranná známka žalobce. Pro závěr soudu zde ovšem bylo rozhodující také to, že společnost eBay koupila klíčová slova od téhož poskytovatele optimalizace pro vyhledávače jako ve výše zmíněném případě, tedy od společnosti Google a jejich systému AdWords. Tato klíčová slova potom odpovídala ochranným známkám společnosti L'Oréal a v každém případě shody mezi takovým slovem a slovem obsaženým v zadání vyhledávače Google se potom zobrazil reklamní odkaz na internetové stránky www.ebay.co.uk.¹⁵⁹ Soud proto dovodil, že poskytovatel, který zároveň zajišťuje pomoc, „*kteřá spočívá zejména v optimalizaci prezentace dotčených nabídek k prodeji nebo jejich propagaci,*“¹⁶⁰ nejedná v mezích bezpečného přístavu, neboť ho nelze považovat za neaktivního. Součástí rozsudku bylo také významné poučení vnitrostátním soudům, jež jim ukládá *povinnost nařídit provozovateli on-line tržiště přijetí opatření, která přispívají nejen k ukončení porušování těchto práv uživateli tohoto tržiště, ale také k předcházení dalším porušováním tohoto druhu.*¹⁶¹

Obecně však formulace principu safe harbour jak v Evropě, tak ve Spojených státech amerických činí různé výkladové problémy. V Evropě souvisejí zejména s různým pojetím implementace směrnice a nejednotnou judikaturou v jednotlivých členských státech, ve Spojených státech amerických zase problém souvisí s rozdílností právních předpisů, v nichž je tento princip obsažen. Hrozí tak, že díky přílišné komplikovanosti a nejednotnosti si jednotliví poskytovatelé nebudou vědomi nuancí, které pro danou oblast existují, a mohou se tak mylně domnívat, že spadají pod ochranu safe harbour, ačkoliv tomu tak fakticky nebude. Dalším nežádoucím následkem může být i nevhodná reakce na příslušná oznámení oprávněných uživatelů, stejně jako podávání žalob s minimální šancí na úspěch. Posledním zásadním nedostatkem je také

---

¹⁵⁸ C-324/09 L'Oréal SA a ostatní v. eBay International AG a ostatní, ze dne 12. 7. 2011; žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Spojené království) ze dne 16. července 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 12. srpna 2009;

¹⁵⁹ Id., bod 39;

¹⁶⁰ Id., rozsudek bod 6;

¹⁶¹ Id., rozsudek bod 7, týká se výkladu čl. 11 věty 3., směrnice 2004/48/ES ze dne 29. 4. 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví;

znění právních předpisů samotných, z nichž není vždy zcela patrný jejich rozsah.¹⁶² Výsledná judikatura tak často střídá zužující výklady s těmi extenzivnějšími.

Z vývoje posledních let je možné dovodit, že soudní řízení v online záležitostech dotýkajících se odpovědností ISP jsou stále frekventovanější. Jejich přínos je značný zejména s ohledem na výklad jednotlivých ustanovení, ale také proto, že napomáhají vytvářet konkrétní právní rámec pro nově vznikající technologické postupy a metody. Judikatura má relativně sbližující účinky, které jsou schopny překonat rozdíly existující mezi tradicemi v jednotlivých zemích. Tyto účinky by tak bylo vhodné podpořit snahou legislativců o sjednocení právní úpravy. Řešením na poli EU tak může být změna formy právního aktu ze směrnice na nařízení po vzoru plánované revize právní úpravy v oblasti ochrany osobních údajů, kde existující směrnice¹⁶³ má být byla nahrazena (prozatím pouze návrhem) tzv. obecného nařízení o ochraně osobních údajů¹⁶⁴ z podobných důvodů.

V procesu sjednocování je však třeba brát na zřetel obecné zásady vyplývající ze stávající judikatury jako je obecný zákaz dohledu a monitoringu, ale také zakomponování prvku vědomosti o neoprávněném zásahu.¹⁶⁵ Současně je třeba nalézt vhodné hranice mezi ochranou autorských práv na internetu a cenzurou, omezením podnikatelské činnosti a omezením svobody projevu, což jsou v praxi často kolidující práva, jejichž optimalizace je tradičně obtížná. To je dáno i prisouzením síly, jež jsou nadány v jednotlivých právních kulturách, kdy například ochrana svobody slova je tradičně chápána extenzivněji v prostředí angloamerické právní úpravy než třeba v Evropě.

---

¹⁶² Například z čl. 230 CDA (USA) je zřejmé, že se aplikuje na patenty, autorské právo a ochranné známky, nejasná je ovšem aplikovatelnost na otázky týkající se obchodního tajemství nebo nároky vztahující se k jiným právům k duševnímu vlastnictví;

¹⁶³ Směrnice 95/45/ES ze dne 24. 10. 1995;

¹⁶⁴ Návrh nařízení o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů) COM (2012)0011-C7-0025/2012, dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/review2012/com_2012_11_cs.pdf, [cit. 20.10.2014];

¹⁶⁵ Caden Marc L., Lucas Stephanie E., *Accidents On the Information Superhighway: On-Line Liability And Regulation*, [online] 2 Richmond J., Law & Technology, vydání 1 par. 101 (1996), dostupné z: http://jolt.richmond.edu/v2i1/caden_lucas.html, [cit. 24.10.2014]

4. Cloud computing

4.1 Pojetí cloud computingu

Nalézt uspokojivou a vyčerpávající definici pojmu cloud computing se právní teorii dosud nepodařilo. Cloud computing tak lze chápat jako jednu ze služeb informační společnosti umožňující všudypřítomný, komfortní a na vyžádání dostupný přístup ke sdílenému fondu na datovém úložišti.¹⁶⁶ Jedná se o službu externí, neustále se vyvíjející, kterou zjednodušeně rozumíme formu sdílení IT infrastruktur, platforem nebo softwarových prostředků prostřednictvím sítě. Tuto technologii je možno, byť s jistými výhradami, chápat jako formu outsourcingu, jehož nedílnou pojmovou součástí je ovšem i adekvátní míra profesionality, dostatečné právní ochrany a technického zabezpečení. To jsou zároveň atributy představující nejpálčivější problémy současného pojetí cloud computingu, který lze proto vnímat i jako institut dosud ne zcela uspokojivě právně vyřešený.

Ačkoliv na území Evropy dosud není využití cloud computingu tak rozsáhlé jako například v USA nebo v Japonsku, které jsou v této oblasti klíčovými hráči¹⁶⁷ na mezinárodních fórech, je nepochybné, že rozmach cloudů má zásadní globální význam. Zasahuje jak do sféry soukromého podnikání, veřejné správy, ale také ekonomiky a politiky, o čemž bude blíže pojednáno v následujících kapitolách.

4.2 Historie cloud computingu

Byť cloud computing považujeme za jeden z nejaktuálnějších fenoménů IT prostředí, jeho historie sahá již do roku 1961, kdy jeho duchovní otec a zároveň profesor MIT¹⁶⁸ univerzity John McCarthy nadnesl myšlenku tzv. utility computingu.

---

¹⁶⁶ Mell, Peter; Grance, Timothy, *The NIST Definition of Cloud Computing*, National Institute of Standards and Technology, Special Publication 800-145, [online], dostupné z: <http://faculty.winthrop.edu/domanm/csci411/Handouts/NIST.pdf>, [cit. 11.2.2015];

¹⁶⁷ Podle průzkumu společnosti Gartner zabývající se průzkumem IT oblasti a poradenstvím je západní Evropa sice druhým největším trhem v oblasti cloudu, a to po Severní Americe, nicméně s ohledem na ekonomické problémy posledních let se zde ze zkoumaných oblastí předpokládá vůbec nejpomalejší růst tohoto trhu do budoucna. Růst trhu by měl být nejrychlejší naopak v Tichomoří a Číně. Srovnej: http://www.businessit.cz/ebooks/Cloud_Computing2012.pdf, str. 7, [cit. 12.2.2015]

¹⁶⁸ Massachusetts Institute of Technology;

Jeho teorie vycházela z vize, že informační služby budou jednoho dne využívány obdobně jako jakákoliv jiná veřejná služba. Toto pojetí bylo připodobňované k využívání elektrické energie. Té je třeba k chodu elektrických spotřebičů, které fungují díky elektrorozvodné síti, a proto není nutné, aby si běžný spotřebitel pořizoval přímo celou elektrárnu. Právě na podobném principu funguje také cloud computing. Tato myšlenka sice byla ve svých počátcích opuštěna, a to zejména proto, že vyspělost tehdejších systémů ještě neumožňovala virtualizaci hardwaru, ani softwaru jako je tomu dnes, byla však doceněna o desítky let později.

Raná IT technologie byla natolik drahá, že byla dostupná pouze velkým společnostem a organizacím. V roce 1965 nabídla společnost IBM k pronájmu své střediskové počítače za cenu dosahující 80 tisíc dolarů měsíčně.¹⁶⁹ V roce 1970 se cena zvedla až na částku 270 tisíc dolarů měsíčně. Existovalo pouze několik málo institucí, které si střediskové počítače mohly dovolit. Těmi byly například Ministerstvo obrany USA nebo NASA. Střediskový počítač zde představoval centralizovaný zdroj dostupný zaměstnancům buď prostřednictvím specialistů jejich IT oddělení, případně za využití tzv. počítačového terminálu označovaného *dumb* (česky „němý“ nebo také „hloupý“), zde ve smyslu výstupního zařízení, které nemělo výpočetní sílu na nic jiného než zobrazení, odeslání a obdržení textu a které proto sloužilo pouze jako vstupní brána zprostředkující funkce střediskového počítače.¹⁷⁰

Skutečným milníkem ve vývoji cloud computingu byl až počátek 21. století a s tím související nástup Webu 2.0. Nejprve společnost Amazon představila v roce 2002 službu Amazon Web Services poskytující služby založené na principu cloudu, kterou následovala služba Elastic Compute cloud (EC2) jako komerční služba umožňující malým společnostem a jednotlivcům pronájem počítače, na němž šlo spustit jejich vlastní počítačové aplikace.¹⁷¹ Další společnosti jako Google nebo IBM na sebe

---

¹⁶⁹ Srovnej IBM Archivy: Systém/ 360 Model 75, dostupné z: http://www-03.ibm.com/ibm/history/exhibits/mainframe/mainframe_PP2075.html, [naposledy navštíveno 12.2.2015]

¹⁷⁰ Robinson, William Jeremy; *Free at What Cost?: Cloud Computing Privacy Under the Stored Communications Act*, The Georgetown Law Journal, Vol. 98/2010, dostupné z: <http://georgetownlawjournal.org/files/pdf/98-4/Robison.PDF%26sa%3DU%26ei%3DPfBgT4TCFqeZ2QWZ-JGACA%26ved%3D0CBsQFjAE%26usg%3DAFQjCNGpHbv43qr2YXVRN0Ov8qdBoLktrg>, str. 1197, [cit. 12.2.2015]

¹⁷¹ Arif, Mohamed; *A history of cloud computing*, Computerweekly [online], březen 2009, dostupné z: <http://www.computerweekly.com/feature/A-history-of-cloud-computing>, [cit. 12.2.2015]

nenechaly dlouho čekat, a od roku 2010 tak hovoříme o nové etapě označované analogicky k pojmu Web 2.0 jako Cloud 2.0.

Ani označení *cloud*, česky „mrak“, nebylo zvoleno náhodně. Telekomunikační společnosti vyobrazují své telekomunikační sítě v diagramech, které svým tvarem připomínají mrak, a právě odtud byl převzat i název pro soudobý cloud computing.

Národní institut pro normalizaci a standardy („NIST“) také určuje dvě základní kritéria, podle nichž lze cloud computing dělit. Jedná se o kritérium rozsahu poskytovaných služeb, podle něž rozlišujeme tři základní servisní modely („*service models*“). Druhým kritériem je potom stupeň individualizace, podle něž rozlišujeme čtyři základní implementační modely („*deployment models*“).

Podle prvního kritéria dělíme základní servisní modely následovně:

- Software as a service („SAAS“);
- Platform as a service („PAAS“);
- Infrastructure as a service („IAAS“).

Různé zdroje, nikoliv však NIST, navíc uvádí, že samostatnou skupinou v rámci poskytování služeb cloudu, je potom poskytnutí virtuální sítě označované jako Network as a service („NAAS“).¹⁷² Jedná se přitom o službu s vůbec nejrozmanitější škálou nástrojů zahrnující přístup k infrastruktuře, správu sítí i užívaných cloudů. Ani takový výčet by ovšem nebyl úplný. Z odborné literatury i internetových zdrojů lze dovodit i existenci Security as a Service, kterou je např. služba McAfee, Desktop as a Service, kterou poskytuje Dell a mnoho dalších, které podle analýzy NIST ovšem tvoří pouhou podmnožinu již uvedených modelů.

Co se týče druhého kritéria třídění cloudů, jedná se o 4 základní implementační modely. Ty můžeme rozlišovat dle způsobu, jakým je služba konkrétně provozována. Toto třídění také reflektuje postupný přerod umístování výpočetní infrastruktury společnosti nebo organizace. Zatímco dle tradičního pojetí IT se všechny její komponenty nachází v konkrétních prostorách dané organizace nebo společnosti (*in-house*) a veškerá správa výpočetní infrastruktury je také v kompetenci jejího příslušného IT oddělení, v případě technologie cloud computingu dochází k postupnému transferu těchto služeb do rukou specializovaných odborníků v datových centrech. Ve výsledku

---

¹⁷² Např. Costa, Paolo, *Network as a Service in the Cloud*, dostupné z: <https://www.usenix.org/conference/hot-ice12/workshop-program/presentation/costa>, [cit. 16.2.2015]

se tak daná výpočetní infrastruktura nachází zcela mimo danou společnost, a to u poskytovatele služby, který tyto služby může také efektivněji zlepšovat.

První skupinu tvoří *cloudy privátní* („private clouds“), které jsou obecně považovány za nejbezpečnější a také z hlediska ochrany autorských práv nebo ochrany osobních údajů představují nejmenší riziko. Jsou implementovány konkrétnímu příjemci služby a přístup je umožněn pouze pro určený okruh osob, který příjemce služby determinuje. Takový cloud může být potom spravován, vlastněn nebo provozován danou organizací, případně i třetí osobou. Druhým implementačním modelem je komunitní cloud („*community cloud*“). Ten je určen pro využití skupinou osob, které mají určité společné zájmy nebo cíle. Jedná se v podstatě o modifikovanou formu cloudu privátního. Konečně také můžeme hovořit o cloudu veřejném („*public cloud*“), který je určen k užití široké veřejnosti na základně smluvních podmínek s provozovatelem cloudu a který také tento provozovatel spravuje. Právě tento typ cloudu potom představuje největší hrozbu autorskému právu stejně jako ochraně osobních údajů. Proto je právě zde třeba klást zvýšené nároky na zajištění izolovanosti dat jednotlivých subjektů.¹⁷³ Posledním modelem, který leckdy výhodně kombinuje výhody privátního a veřejného cloudu, je cloud hybridní.

4.3 Právní rizika cloudu

Ještě předtím, než se budu zabývat riziky cloud computingu z pohledu hudebního a filmového průmyslu, je třeba analyzovat základní problémy a rizika, které tato technologie obecně přináší.

4.3.1. Smlouva o poskytování služeb cloudu

Prvním problémem může být již samotná volba poskytovatele cloudových služeb a způsob uzavírání smlouvy o jejich poskytování. Poskytování technologie cloud computingu se ve většině případů realizuje na základě inominátní smlouvy, která je sjednávána distančním způsobem. Není také žádnou výjimkou, že se v praxi jedná o

---

¹⁷³ Císařová Zuzana; *Elektronická data a cloud computing z pohledu autorského práva a ochrany osobních údajů*, Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových, Kříž Jan a kol., 2012, ISBN 978-80-87146-70-5, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta;

smlouvy adhezní povahy, kdy základní podmínky smlouvy poskytovatel cloudu autoritativně určí a je ponecháno na vůli příjemce služby, zda s nimi bude souhlasit, nebo ne. I přesto, že NOZ obsahuje celou řadu mechanismů související s ochranou spotřebitele, ale i slabší smluvní strany v závazkových právních vztazích,¹⁷⁴ lze pouze doporučit zvýšenou opatrnost při výběru vhodného poskytovatele a při četbě smlouvy jím navržené. Obecně totiž platí, že čím větší je společnost poskytovatele cloudových služeb, tím menší prostor je zde otevřen pro vyjednávání individuálních podmínek a požadavků. Nová právní úprava se však ve vztahu k ochraně spotřebitele a slabší smluvní strany uplatní pouze u smluv uzavřených po 1.1.2014. Dle přechodných ustanovení NOZ totiž smlouvy uzavřené před tímto datem podléhají tehdejší právní úpravě. Není však vyloučeno, aby si strany dohodly změnu právního režimu u smluv uzavřených před účinností NOZ.

4.3.2. Ochrana osobních údajů v cloudu

Dalším hojně diskutovaným problémem je především ochrana osobních údajů v cloudu a odpovědnost za ně. Uživatel, jakožto zájemce o službu, by si předně měl být vědom svého postavení a práv a povinností, jež z toho vyplývají, a to v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů („ZOOÚ“). Dle § 4 ZOOÚ je „*správce každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj.*“ Přestože při uzavírání smlouvy o poskytování cloudových služeb je zákazník nepochybně ve slabší pozici, zůstává i nadále správcem osobních údajů, který tudíž určuje postupy svého smluvního partnera, důvod a účel poskytnutí technologie cloud computingu, stejně jako úroveň bezpečnosti dat.

Naopak poskytovatel služeb cloudu se potom na základě smluvní delegace dostává do pozice zpracovatele osobních údajů tak, jak je definováno v §4 písm. j), podle něž je zpracovatelem „*každý subjekt, který na základě zvláštního zákona nebo pověření správcem zpracovává osobní údaje podle tohoto zákona.*“ Snížená, anebo dokonce vyloučená možnost vyjednávání smluvních podmínek s poskytovatelem cloudových služeb však správce nezavazuje jeho stanovené odpovědnosti. Dle našeho

---

¹⁷⁴ Rozdíl mezi spotřebitelem a slabší smluvní stranou je spatřován v NOZ mj. v tom, že spotřebitelem (§419 NOZ) může být pouze fyzická osoba (člověk), zatímco slabší smluvní stranou může být též osoba právnická, nebo např. podnikatel;

právního řádu je také zákazník (správce) s poskytovatelem (zpracovatelem) povinen uzavřít zpracovatelskou smlouvu v souladu s §6 ZOOÚ.

Podmínky přístupu k datům a nakládání s nimi je možno považovat za jádro zájmu obou stran a zároveň za nejvýznamnější část takto uzavřené smlouvy. Z pohledu správce je třeba sjednat jeho neomezený přístup k datům, dále záložní plán, jakým bude řešen případný výpadek dostupnosti poskytované služby, způsob ochrany dat v cloudu před případnými útoky a také je nezbytné ujasnit si, co se s daty stane v případě změny poskytovatele cloudových služeb.

V současnosti se zejména v souvislosti s kauzami hromadného zpracování a předávání osobních údajů zdůrazňuje zejména jednoznačná identifikace subdodavatele poskytovatele cloudových služeb a jeho konkrétní práva a povinnosti. V rámci přesunu dat do cloudu totiž hrozí, že je zpracovatel může hromadit a poskytovat svým subdodavatelům, kteří s nimi budou nadále neoprávněně nakládat zpravidla k marketingovým účelům.

Jeden z klíčových problémů potom představuje zpracování osobních údajů, případně jejich uchovávání, mimo prostor Evropské unie. Různé státy aplikují různorodý přístup k ochraně osobních dat a většina z nich není schopna zajistit takovou úroveň jako je nastolena na poli Evropské unie, což demonstruje i v současnosti projednávaný návrh obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Případným problémům je možno předejít tak, že bude ve smlouvě uvedeno, kde budou nebo mohou být data umístěna, kde je sídlo toho, komu mohou být poskytnuta, a přirozeně též, kde se nachází sídlo poskytovatele cloudových služeb.¹⁷⁵ Pokud se toto místo nachází mimo prostor Evropské unie, je možno situaci řešit mezinárodní smlouvou, která potřebnou úroveň ochrany garantuje. Pokud však absentuje i tato smlouva, vyžaduje se k předávání osobních údajů předchozí souhlas vydaný Úřadem pro ochranu osobních údajů.

---

¹⁷⁵ Bliže k proceduře předávání osobních údajů, viz. *K právní ochraně osobních údajů při jejich předávání v rámci cloudových služeb*, Věstník Úřadu na ochranu osobních údajů, částka 65, 2013, dostupné z: https://www.uouu.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=3002, [cit. 14.3.2015]

4.3.3. Zajišťovací prostředky

Další kategorii ustanovení, které lze pouze doporučit při sjednávání smlouvy o poskytování cloudových služeb, jsou takové, které mají převážně zajišťovací charakter. V první řadě je tedy vhodné zajistit splnění povinností poskytovatele smluvní pokutou. V cloudu mohou být uchovávána i citlivá data, se kterými poskytovatel přichází do styku, a jejich následné zneužití nebo ztráta by mohly způsobit správci především finanční problémy. S tím souvisí i smluvní ujednání ohledně způsobu zproštění povinnosti mlčenlivosti, a to ideálně písemnou formou, aby se tak předešlo případným sporům ohledně dokazování, zda ke zproštění skutečně došlo, či nikoliv. Co se týče smlouvy o mlčenlivosti, uvádí JUDr. Lukáš Jansa¹⁷⁶ následující požadavky, které je třeba jasně určit. Na prvním místě uvádí definici chráněných informací, ať už se jedná o informace technického nebo obchodního charakteru, které nejsou obecně dostupné, obchodní tajemství, know-how, ale i databáze, výkresy, plány a návrhy. Může se ale jednat o jakékoliv informace, které lze svojí povahou označit za důvěrné. Druhou obligatorní náležitostí dle JUDr. Jansy by měla být definice závazku mlčenlivosti coby explicitní zákaz nesdělít, nezpřístupnit a neumožnit zpřístupnění třetí osobě bez písemného ex ante souhlasu. Další vhodnou a doporučenou položkou je stanovení sankce při porušení povinnosti mlčenlivosti. Konečně je také žádoucí uvést délku trvání této povinnosti, která může být formulována jednak jako povinnost na dobu neurčitou, případně po dobu trvání smluvního vztahu, anebo určitou dobu po jeho skončení. V tomto případě potom záleží mj. na tom, co si strany ujednaly ohledně ukončení smluvního vztahu a případné změny poskytovatele a přesunu dat.

4.3.4. Příslušnost soudu a rozhodné právo

Dalším leckdy sporným bodem je úprava příslušného soudu a rozhodného práva. Většina nadnárodních společností poskytujících služby cloudu, jako jsou tradičně Microsoft, Google, Facebook nebo Amazon nejen že nesídlí v České republice, v některých případech nemají ani své pobočky v Evropě. Ve smluvních podmínkách je

---

¹⁷⁶ Jansa, Lukáš, *Dohoda o mlčenlivosti v IT (NDA- non-disclosure agreement, CA – confidentiality agreement)*, Právo IT, [online], ze dne 1.11.2009, dostupné z: <http://www.pravoit.cz/article/dohoda-o-mlcenlivosti-v-it-nda-non-disclosure-agreement-ca-confidentiality-agreement>, [cit. 15.3.2015];

těmito společnostmi jednostranně určeno jak rozhodné právo, tak místně příslušný soud. V případě společností sídlících ve Spojených státech amerických jako je Google nebo Facebook, bude rozhodným právním řádem státu Kalifornie a místně příslušným budou soudy v okrese Santa Clara v Kalifornii.¹⁷⁷ Není-li dána možnost zákazníka volbu rozhodného práva přímo ovlivnit, je žádoucí důsledně se s ní seznámit alespoň ve smluvních podmínkách.

Členské státy Evropské unie se řídí při určování pravomoci a příslušnosti soudu nařízením Brusel I,¹⁷⁸ respektive jeho revidovaným zněním, které z převážné části vstoupilo v účinnost 10. 1. 2015 a odbornou veřejností je označováno jako nařízení Brusel I bis.¹⁷⁹ Rozhodující pro místní příslušnost soudu je dle čl. 4 revidovaného znění nařízení Brusel I bis bydliště žalovaného, a to bez ohledu na jeho státní příslušnost. I osoba, která nemá bydliště v některém z členských států, zde může být žalována, pakliže to vyplývá ze znění nařízení tak, jak uvádí oddíly 2-7. V ostatních případech je potom třeba uplatnit vnitrostátní právní předpisy.

Zvláštní pozornost věnuje nařízení Brusel I bis spotřebitelským smlouvám. Pokud smluvní partner spotřebitele nemá bydliště v některém členském státě, ale má v něm pobočku, provozovnu nebo zastoupení, jedná se s ním tak, jako by v tomto státě měl bydliště.¹⁸⁰ To by byl potom tradičně případ výše uvedených nadnárodních společností, které mají alespoň jednu svoji pobočku v Evropě. Jak jsem však uvedla

---

¹⁷⁷ K tomu blíže smluvní podmínky společnosti Google, naposledy aktualizovány dne 30. 4. 2014, dostupné z: <https://www.google.cz/intl/cs/policies/terms/regional.html>: „Jestliže se vaše trvalé bydliště nachází v některé z těchto zemí, pak v případech, kdy je uplatňování právního řádu státu Kalifornie právně vyloučeno, může být u těchto sporů uplatňován právní řád vaší země. V opačném případě souhlasíte, že veškeré spory, které z těchto podmínek vyplývají nebo se jich či služeb týkají, budou podléhat právnímu řádu státu Kalifornie (USA) s výjimkou právních předpisů Kalifornie upravujících volbu rozhodného práva. Obdobně platí, že pokud vám právní řád vaší země v případě sporů, které z těchto podmínek vyplývají nebo se jich týkají, neumožní souhlasit s jurisdikcí nebo místní příslušností soudů v okrese Santa Clara v Kalifornii (USA), pak je možné uplatnit místní jurisdikci nebo příslušnost soudů. V opačném případě budou všechny soudní spory ohledně nároků, které vyplývají z těchto podmínek nebo v souvislosti s nimi či se službami, vedeny výhradně u federálních nebo státních soudů v okrese Santa Clara v Kalifornii ve Spojených státech amerických. Společnost Google i vy souhlasíte s osobní jurisdikcí/příslušností těchto soudů.“

Dále např. smluvní podmínky společnosti Facebook, Prohlášení o právech a povinnostech, dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/legal/terms>: „Veškeré žaloby, soudní nařízení nebo spory vůči nám vzešlé z tohoto prohlášení nebo používání služby Facebook budete vznášet výhradně u okresního soudu Spojených států pro okres Northern District of California nebo státního soudu kraje San Mateo. Souhlasíte s tím, že pro účely vedení veškerých takovýchto sporů se podřídíte jurisdikci daných soudů. Toto prohlášení a vaše případné žaloby na nás se řídí zákony státu Kalifornie, USA, bez ohledu na kolizi právních ustanovení.“

¹⁷⁸ nařízení Rady (ES) č. 44/2001 z 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (nařízení Brusel I);

¹⁷⁹ nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (nařízení Brusel I bis);

¹⁸⁰ nařízení Brusel I bis, čl. 17 (2);

výše, smluvní podmínky těchto společností určují příslušnost soudu, a tím, že s nimi uživatel souhlasí, uzavírá dohodu o příslušnosti soudu. To respektuje i nařízení Brusel I bis, když v čl. 25 stanoví, že řádně ujednaná dohoda o příslušnosti implikuje výlučnou příslušnost soudu, pakliže si strany neujednaly něco jiného, a ustanovení nařízení Brusel I bis se tak v těchto případech nepoužije. Důležité je, že platnost takové dohody se potom bude posuzovat podle práva členského státu, kde se nachází touto dohodou sjednaný příslušný soud. Právě upuštění od podmínek stanovených dříve v čl. 23 představuje zjednodušení úpravy a větší respekt k autonomii vůle stran. Dříve totiž platilo, že alespoň jedna ze stran dohody o příslušnosti soudu musela mít bydliště na území členského státu EU a že strany současně přesně specifikovaly, jaký soud má být příslušný k projednání jejich sporu.

V ostatních případech je spotřebiteli dáno na výběr, zda podá žalobu v místě bydliště smluvního partnera, anebo bez zřetele k němu, u soudu, kde má bydliště sám spotřebitel.¹⁸¹ Smluvní partner naopak může podat žalobu proti spotřebiteli pouze podle zásady bydliště žalovaného spotřebitele.¹⁸²

Co se týče určení práva rozhodného při řešení sporů vznikajících z poskytování služeb cloud computingu, je pro členské státy Evropské unie v první řadě rozhodující, zda se jedná o závazky smluvní nebo mimosmluvní povahy.

Ve věcech smluvních závazkových vztahů se totiž uplatní úprava obsažená v nařízení Řím I.¹⁸³ Toto nařízení stojí v první řadě na principu autonomie vůle stran, kterým je tudíž ponecháno na výběr, jaké rozhodné právo ve smlouvě zvolí, a takto zvolené rozhodné právo mohou strany též kdykoliv měnit, aniž by se to dotklo platnosti smlouvy. V případě, že si strany rozhodné právo nezvolí, nebo se na něm nedohodnou, bude se v první řadě postupovat dle pravidel obsažených v čl. 4 (1) písm. a)-h) upravující jednotlivé smluvní typy. Nebude-li se však jednat o některý z uvedených smluvních typů nebo bude-li naopak na daný právní vztah možno aplikovat hned několik z těchto případů, rozhodující bude právo země, v níž má své obvyklé bydliště strana povinná.¹⁸⁴ Způsob určení obvyklého bydliště potom upravuje čl. 19, který stanoví, že v případě obchodních korporací, sdružení, ale i všech právnických osob je rozhodující místo jejich

---

¹⁸¹ Id., čl. 18 (1);

¹⁸² Id., čl. 18 (2);

¹⁸³ nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 591/2008 ze dne 17.6.2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (nařízení Řím I) – vzniklé na základě transformace Římské úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy ze dne 19.6.1980 účinné od 1.4.1991;

¹⁸⁴ nařízení Řím I, čl. 4 odst. 2;

ústřední správy, zatímco v případě fyzické osoby (podnikatele), je to hlavní místo jejího podnikání. V případě uzavření smlouvy prostřednictvím pobočky, zastoupení nebo jiné provozovny je potom relevantní místo, kde se tato pobočka, zastoupení nebo jiná provozovna nachází.

Hned první z podmínek, které musí být splněny proto, aby daný vztah bylo možno subsumovat pod nařízení Řím I, a to existence smlouvy, může být v online prostředí obtížně prokazatelná. Klasicky se jedná o smlouvy uzavírané metodou *click-through*, které nenabývají hmotné podoby. I další podmínku, a to mezinárodní prvek smluvního vztahu, může být často složité ověřit, protože vzhledem k celosvětové dostupnosti služeb informační společnosti, nemusí být kontrahentovi známo, kde se druhá smluvní strana nachází a jakému právnímu řádu podléhá.

Ve věcech mimosmluvních závazkových právních vztahů se uplatní nařízení Řím II,¹⁸⁵ které je podstatně mladšího data, než komunitární úprava závazkových právních vztahů, a to proto, že tato problematika po dlouhou dobu patřila do výlučné pravomoci jednotlivých států, což ponechávalo velmi malý prostor pro sjednocení. Základním určovatelem pro stanovení rozhodného práva je zásada *lex loci damni*, tedy právo země, kde škoda vznikla. To reflektuje i ustanovení čl. 4 odst. 1 daného nařízení upravující obecná pravidla použitelnosti, které však připouští výjimky z této zásady. V souladu se zásadou *lex loci damni* lze však říci, že pokud si strany neujednají něco jiného, nebude se přihlížet k právu státu, kde např. došlo ke skutečnosti zakládající vznik škody, ani právo státu, kde se následky této skutečnosti projeví. Takto formulované obecné pravidlo použitelnosti bylo kritizováno již ve fázi připomínek, a to v souvislosti s tím, že nereflkuje případ, kdy se škoda projeví na území vícera států, anebo kdy se vztahuje k osobám podléhajícím několika jurisdikcím, což by bylo pro oblast internetového práva, pro něž jsou faktické hranice států prakticky irelevantní, více než žádoucí.¹⁸⁶

Proti takto formulované obecné zásadě se vyhradila i společnost Amazon. Vzhledem k tomu, že působí prakticky po celém světě, pro ni, stejně jako pro mnoho dalších nadnárodních gigantů, není možné poskytovat svoje služby za současného

---

¹⁸⁵ nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11.7.2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (nařízení Řím II);

¹⁸⁶ Bayona, Alfonso, *Applicable law to non-contractual obligations on Internet: An overview of the forthcoming „Rome II“ regulation*, dostupné z: http://www.uaipit.com/files/publicaciones/0000002013_applicable_law.pdf, str. 8, [cit. 19.3.2015]

přezkumu dodržení pravidel ve všech státech, v nichž působí. Takto formulované ustanovení proto může představovat velké riziko pro společnosti mající zájem expandovat za hranice svého bydliště nebo sídla.

Z oblasti působnosti nařízení Řím II jsou potom vyňaty jednak smluvní závazkové právní vztahy, ale i některé mimosmluvní, z nichž za zmínku stojí především v čl. 1 odst. 2 písm. g), podle nějž se nařízení nepoužije na „*mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z narušení soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy.*“ Vzhledem k tomu, že tato kategorie není v oblasti internetu nikterak neobvyklá, je třeba uvést, že se takto vzniklé právní vztahy budou řídit § 101 ZMPS. Dle tohoto ustanovení budou podléhat právní regulaci státu, ve kterém k narušení došlo. Zvýhodněna je ovšem postižená osoba tím, že může dle znění výše uvedeného zákona zvolit použití práva státu, v němž: „*a) má obvyklý pobyt nebo sídlo, b) má původce narušení obvyklý pobyt nebo sídlo, nebo c) v němž se dostavil výsledek narušujícího jednání, pokud to původce narušení mohl předvídat.*“

I podle znění tohoto nařízení si strany mohou sjednat vlastní režim rozhodného práva, a to ex post v případě, že se jedná o nepodnikatele, a ex ante v případě, že obě strany jednají v rámci své podnikatelské činnosti. V případě smluvních závazků je potom třeba aplikovat kolizní normy mezinárodního práva soukromého, pokud si ovšem strany neujednaly něco jiného ve smlouvě samotné.

4.3.5. Exit plán

Výše uvedená rizika cloud computingu se týkala převážně smluvního vztahu jako takového. Již při uzavírání smlouvy o poskytování služeb cloudu je ovšem vhodné myslet na tzv. exit plán, nebo také exit strategii. Ta souvisí s ukončením, anebo změnou smlouvy o poskytování služeb cloudu ve smyslu změny poskytovatele, nebo změny poskytované služby. Do samotné smlouvy je tedy vhodné od počátku zakotvit především možnost získat zpět veškerá data uložená u poskytovatele v příslušném formátu a určit dobu pro jejich navrácení, stejně jako možnost převést tato data a procesy do jiného řešení.¹⁸⁷

---

¹⁸⁷ Gupta, Munish, *Cloud Strategy: Do you have your cloud exit plan ready?*, Security Intelligence, [online], 2.10.2014, dostupné z: <http://securityintelligence.com/cloud-strategy-do-you-have-your-cloud-exit-plan-ready/#.VQXlpYjxQgQ>, [cit. 15.3.2015]

4.3.6. Shrnutí rizik

Cílem této kapitoly bylo stručně představit základní problémy týkající se cloud computingu. Jak z výše uvedeného vyplývá, základem je především dostatečná obezřetnost při uzavírání smlouvy o poskytování služeb této technologie, včetně anticipace všech možných a představitelných situací, ke kterým může dojít za trvání smluvního vztahu, ale i po jeho skončení. To ostatně podporuje i nový občanský zákoník již tím, že jeden z jeho základních principů je autonomie vůle, čímž je umožněno dohodnout stranám vše, co není zákonem výslovně zakázáno.¹⁸⁸ Posílit bezpečnost lze též vhodnou volbou smluvního partnera, tedy prověřeného a ideálně i certifikovaného¹⁸⁹ nebo autorizovaného poskytovatele, který potom může nabídnout nesrovnatelně lepší úroveň zabezpečení dat.

Co se týče příslušnosti soudů a určování rozhodného práva pro řešení případných sporů, jeví se za současného stavu vysoce nepravděpodobné, že by byla přijata nová univerzální mezinárodní dohoda, která by se danou problematikou zohledňující vztahy vznikající v prostředí internetu zabývala. Je proto třeba spoléhat se na normotvorbu na úrovni regionální a na výklad stávajících předpisů mezinárodními soudy.

Pozitivně lze proto hodnotit i snahu Evropské unie o implementaci akčního plánu pro efektivní využití informačních a komunikačních technologií proto, aby se zmírnily faktické rozdíly existující mezi vyspělými trhy ve Spojených státech amerických a Japonsku v oblasti investic. K tomuto plánu bylo přistoupeno již v roce 2010 a apelovalo se zejména na zavedení jednotného digitálního trhu, který byl součástí digitální agendy Evropské komise a jehož cílem by bylo zejména oživit hospodářský trh Evropské unie. Autorskoprávní problematika byla již od počátku v centru zájmu Evropské komise, a proto jako jeden z prvních klíčových bodů uvádí mj. podporu podnikatelské aktivity v oblasti stahování hudby.¹⁹⁰ Zpráva Evropské komise za tímto účelem uvádí, že by mělo dojít ke „*zjednodušení vypořádávání autorských práv, jejich řízení a udělování licencí.*“¹⁹¹ Toto opatření mělo být konkrétně realizováno zavedením

---

¹⁸⁸ § 1 odst. 2, NOZ

¹⁸⁹ Za minimální standard lze považovat certifikáty ISO 9001, ISO 27001, případně ISO 20001;

¹⁹⁰ *Digitální agenda pro Evropu: klíčové iniciativy*, MEMO/10/200, Brusel, 19.4.2010, dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-200_cs.htm, [cit. 19.3.2015];

¹⁹¹ Ibid.

vyšší míry transparentnosti a zavedením jednotného systému pro udělování licencí pro online správu práv. Součástí plánu bylo zavedení směrnice o kolektivní správě autorského práva,¹⁹² k čemuž došlo v březnu roku 2014. Dalším cílem bylo také „vytvoření právního rámce, který usnadní digitalizaci a šíření kulturních děl v Evropě.“¹⁹³

Ke stanovení nových priorit a aktualizace digitální agendy došlo v roce 2013, kdy v rámci revize Digitální agendy bylo stanoveno 7 nových cílů pro období let 2013-2014. Mezi nimi nově figuruje také zájem na vytvoření právního rámce a dalších podmínek pro fungování služeb cloud computingu s cílem vytvořit největší trh informačních a komunikačních služeb založený na této službě.¹⁹⁴ Evropská komise spatřuje význam cloud computingu zejména v jeho potenciálu zásadně snížit náklady na provoz informačních a komunikačních technologií a zároveň zvýšit konkurenceschopnost malých a středních podniků na světových trzích.

4.4 Zábavní průmysl v cloudu

Jak již bylo výše uvedeno, cloudy představují největší riziko jak z hlediska ochrany osobních údajů, tak pro oblast ochrany autorských práv. Proto následující kapitola pojednává o zábavním průmyslu s akcentem na hudbu v cloudu a o rizicích, ale i výhodách, které cloud computing pro hudební průmysl představuje. Toto téma lze považovat za velmi aktuální, a to zejména v souvislosti se změnou klasického modelu hudebního díla zachyceného na CD a video kazetách a jeho přesunem do prostředí internetu, kde je za různých podmínek dostupné ke stažení. Proto také došlo k masivnímu rozvoji trhu s hudbou v cloudech.

Původně se vycházelo z modelu zpřístupnění hudby na internetu označovaného jako *pay-per-download*. Jedná se o model, který jako první představila společnost Apple jako iTunes Music Store a který po dlouhou dobu představoval dominující způsob legálního zprostředkování hudby prostřednictvím internetových služeb. Současným

---

¹⁹² směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu ze dne 26.2.2014;

¹⁹³ Id. 197;

¹⁹⁴ *Digitální agenda pro Evropu: nové priority Evropské komise*, publikováno dne 22.2.2013, vytvořeno odborem elektronických komunikací, dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument120261.html>, [cit. 19.3.2015];

trendem je však snaha o poskytování hudby komplexně přímo z cloudu tak, aby bylo umožněno spotřebiteli připojit se ke své hudební knihovně z různých zařízení, jako jsou počítače, mobilní telefony nebo tablety.

Sdílení hudby a filmů v současnosti představuje jednu z nejčastějších aktivit běžného uživatele internetu. Realizuje se prostřednictvím služeb fungujících na principu veřejného cloudu, tedy prostřednictvím sítě, která umožňuje sdílet, vyhledávat a stahovat dokumenty od uživatelů navzájem. V této oblasti za zmínku stojí celá řada datových úložišť, které na tomto principu fungují po vzoru dnes již zrušené hudební služby Napster, jako je například Megaupload, Rapidshare a v České republice také Uložto, Sdílej¹⁹⁵ nebo HellShare. Jejich existence je podmíněna požadavkem konzumentů soudobého zábavního průmyslu, kteří jsou dychtiví po tom, aby veškerý obsah byl dostupný vždy a všude, a proto se uchylují ke stahování nebo naopak uploadování digitálních kopií obsahu, který podléhá autorskoprávní ochraně, a tím také přizívají půdu online pirátství.

Z právního hlediska lze subsumovat jednání uživatele, který si dílo z výše uvedeného serveru stáhne, pod znění § 13 Autorského zákona, neboť stažením díla z internetového úložiště dochází k vytvoření jeho rozmnoženiny. Protože se ale jedná o rozmnoženinu zhotovenou pro osobní potřebu koncového uživatele, má jeho jednání dle § 30 Autorského zákona podobu volného užití díla. Na druhé straně ovšem stojí jednání jiného, případně i toho samého uživatele, který dílo neoprávněně sdělí veřejnosti tím, že ho na server nahraje. Jeho jednání je třeba posoudit v souladu s § 18 Autorského zákona, a protože je právo sdělit dílo veřejnosti jedním ze základních majetkových práv autora, bez jeho svolení je takové nahrání díla třeba posuzovat jako jeho neoprávněné užití.

Boj s ním je díky anonymitě uživatelů, jež data prostřednictvím P2P sítí i torrentu sdílejí, o to složitější. Ve Spojených státech amerických tak bylo dosud zažalováno téměř půl milionu lidí za sdílení chráněného obsahu. Fonografické instituce, ale i jiné národní asociace, které zastupují producenty a prodejce hudebních nahrávek, zpravidla podávají v rámci zefektivnění hromadné žaloby na koncové uživatele. V nich ovšem naráží zejména na to, že soudy jejich žaloby zamítají, protože nejsou podloženy

---

¹⁹⁵ Původní název CZShare byl 15.4.2014 nahrazen zde uvedeným Sdílej

důkazem, že si daní uživatelé soubory skutečně vyměnili, přesněji řečeno, že není zřejmé, že daní uživatelé byli zapojeni do téže transakce nebo série transakcí.¹⁹⁶

Nelze také pominout ekonomický aspekt související s markantním poklesem tržeb jak hudebního, tak i filmového průmyslu v posledních letech. Po vzniku Napsteru v r. 1999 došlo ke znatelnému nárůstu sdílení hudby, což zapříčinilo pokles příjmů v letech 2004-2010 celosvětově o 31%.¹⁹⁷ Situace se začala z pohledu příjmů hudebního průmyslu měnit k lepšímu až v posledně monitorovaném období roku 2013.¹⁹⁸ Zisky začaly stoupat zejména díky předplatitelským službám, což napomohlo celkovým ziskům o 4,3%. Konkrétně v Evropě tak došlo k nárůstu prodeje vůbec poprvé za posledních 12 let. Ztráty filmového průmyslu se jen obtížně celosvětově monitorují. Jejich analýzám se však dlouhodobě věnují zejména Spojené státy americké, kde se pravidelná roční výše ztrát největších filmových společností pravidelně již od roku 2005 pohybuje okolo 6 miliard dolarů.¹⁹⁹ Význam výše uvedeného přehledu ztrát tkví zejména ve vlivu, jaký mají ztráty jednoho odvětví průmyslu na druhý, a to jak horizontálně, tak i vertikálně. Dlouhodobější ztráty, ale i změny nabídky a poptávky filmového průmyslu ovlivňují i hudební průmysl a souhrnně potom prohlubují ekonomickou ztrátu zábavního průmyslu jako celku, který pro mnoho států představuje velmi důležitou položku národního hospodářství.

Skutečnost, že obě odvětví vykazují dlouhodobé ztráty, je nezpochybnitelná, konstantně se však vedou odborné diskuze o tom, zda jejich příčina tkví v online sdílení souborů.²⁰⁰ Konkrétní podoba online pirátství se postupem času měnila a vyvíjela, a to od sdílení souborů na peer-to-peer sítích („P2P“) až po dnešní dobu torrentu a úložišť.

---

¹⁹⁶ Tento argument vedl k zamítnutí žalob ve věcech *Killer Joe Nevada, LLC v. Does 1-39*, *Siblings the Movie, LLC v. Does 1-21*, *The Company You Keep, LLC v. Does 1-18*, dostupné z: <http://www.scribd.com/doc/203401076/Killer-Bittorrent>, [cit. 1.3.2015];

¹⁹⁷ Moore, Frances; *IFPI Digital Music Report 2011: Music at the Touch of a Button*, 14 (2011), dostupné z: <http://www.ifpi.org/content/library/DMR2011.pdf>, [cit. 26.2.2015];

¹⁹⁸ IFPI Digital Music Report 2014, *Music subscription revenues help drive growth in most major markets* [online], 18.03.2014, dostupné z: <http://ifpi.org/news/music-subscription-revenues-help-drive-growth-in-most-major-markets>, [cit. 28.2.2015];

¹⁹⁹ Jedná se o závěry dosud nejúplnější analýzy ztrát filmového průmyslu, která byla zpracována společností LEK Consulting Inc. z podnětu MPAA (Motion Picture Association of America) již v roce 2004 pod názvem *Report on Piracy*. Ta ve svých závěrech také zdůrazňuje vliv pirátství na poklesy tržeb, a ten také v jednotlivých státech monitoruje.

²⁰⁰ Názory těch, kteří přímý vliv sdílení souborů na poklesy tržeb popírají, vychází tradičně z analýzy zkoumající trh s hudbou ve Spojených státech amerických v r. 2002. Ta byla publikována v r. 2004 Felixem Oberholzerem a Kolemanem Strumpfem pod názvem *The Effect of File Sharing on Record Sales, An Empirical Analysis*, dostupná z: http://www.unc.edu/~cigar/papers/FileSharing_March2004.pdf. Jejím výsledkem bylo zjištění zanedbatelného vlivu na tržby s odkazem na poznatek, že většina uživatelů, kteří sice autorskoprávní obsah sdíleli, by si daný obsah ve formě CD nosiče stejně nekoupila;

Peer-to-peer sítě fungovaly zejména díky formátu MP3, který vznikl z iniciativy Fraunhofer Institute v Německu v roce 1992. Tento formát byl získán kompresí dat ze standardní CD kvality a jednoduchost jeho kódování, dekódování a distribuce umožnila průměrnému uživateli jednoduše se účastnit výměny audio souborů. Navíc MP3 formát nenabízí žádnou vlastní formu ochrany proti kopírování. Průkopníkem P2P sítí byla výše uvedená společnost Napster, Inc., která byla v roce 2001²⁰¹ výrokem soudu zrušena ve sporu s asociací RIAA.²⁰² Skutečnost, že společnost Napster věděla o porušování autorských práv svými uživateli, byla dostačující pro její spoluodpovědnost za ně (*contributory liability*). K tomuto závěru přispělo mimo jiné užití tzv. Inwood testu, který vychází z předpokladu, že odpovědnost poskytovatele služby vzniká tehdy, pokud je naplněn alespoň jeden z následujících předpokladů: (1) poskytovatel záměrně přiměl či jinak podpořil jiného k porušení práv (zde práv autorských, v původním Inwood testu se jednalo o práva k ochranné známce) nebo (2) poskytovatel pokračuje v poskytování služeb uživateli, o němž ví, nebo měl důvod vědět, že porušuje autorská práva. Soud přihlédl také k ekonomickým zájmům společnosti, které ji měly motivovat k toleranci protiprávního chování jejích uživatelů.²⁰³

Navzdory nucenému zániku své činnosti představil Napster nový model distribuce hudby, který byl použit jako platforma pro další rozvíjející se protokol, a to BitTorrent. Ten již nepředstavuje model P2P, ale funguje na principu centrálního serveru. Tato metoda dosáhla takové obliby, že v současné době reprezentuje 50-80% všech stažených souborů na internetu vůbec,²⁰⁴ přičemž nejvýznamnější podíl zaznamenávají pornografie, filmy, TV seriály, počítačové hry, hudba a elektronické knihy.²⁰⁵

---

²⁰¹ A&M Records, Inc. v. Napster, Inc., 239 F.3d 1004 (2001);

²⁰² Recording Industry Association of America- americká fonografická asociace;

²⁰³ Blackowicz; Jeremy U., *RIAA v. Napster: Defining Copyright for the Twenty-first Century?*, 2001 Boston University Journal SCI.& Tech. L., 2001, Vol. 71, dostupné z: <https://www.bu.edu/law/central/jd/organizations/journals/scitech/volume71/blackowiczupdate.pdf>, [cit. 1.3.2015];

²⁰⁴ Vaccaro, Valerie; Ohn, Deborah; *The Evolution of Business Models and Marketing Strategies in the Music Industry*, International Journal on Media Management, 2009 [online], dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14241277.2004.9669381#.VPRu8uHW4ow>, s. 52- 56;

²⁰⁵ Envisional; *Technical report: An Estimate of Infringing Use of the Internet*, 22.2.2011, Yale Law & Technology, Yale University, dostupné z: <http://www.yalelawtech.org/p2p-law-piracy/envisional-estimates-infringing-use/>, [cit. 2.3.2015];

Pro objektivnost je však nutno dodat, že nepochybně existují i další faktory, které ztráty hudebního průmyslu zapříčinily. Hudební vydavatelství nedokázala pohotově zareagovat na změnu formy poptávky po hudbě jako takové. Klasická prodejní místa s hudbou v důsledku ekonomických ztrát téměř zmizela a online obchody s hudbou vznikly, snad jen s výjimkou iTunes Music Store, až se značným časovým odstupem.

Důkazem dlouhodobě nežádoucí situace jsou i některé počiny umělců samotných. Skupina U2 tak v roce 2014 nechala své nové album zdarma ke stažení na iTunes a ještě kontroverznější krok učinil zpěvák skupiny Radiohead Thom Yorke, který obdobným způsobem využil právě BitTorrent. Ten, byť je takřka neodmyslitelně spjat s online pirátstvím, nabízí produkt BitTorrent Bundle, který umožňuje umělcům kombinovat nahrání placeného obsahu s tím neplaceným. V případě Thoma Yorka se jednalo o nahrání alba, které je jako celek možno zakoupit za 6 dolarů, zatímco některé z nahrávek na albu jsou volně ke stažení.²⁰⁶ Umělcovo album bylo během roku 2014 staženo celkem 4,4 milionkrát,²⁰⁷ což učinilo z Yorka vůbec nejfrekventovaněji stahovaného umělce roku. Vzhledem k tomu, že 90 % zisku odvádí BitTorrent přímo autorovi, první smělé odhady hlásaly, že si Yorke mohl vydělat přibližně 24 mil. dolarů.²⁰⁸ Spekulativní je toto číslo ovšem od počátku v tom, že z něj není patrné, jakou část staženého obsahu reprezentoval obsah placený a jakou neplacený. Umělec si tudíž mohl přijít na tuto částku pouze za předpokladu, že každý, kdo si jeho nahrávku stáhl, za ni také zaplatil, což jistě neodpovídá realitě. BitTorrent navíc reálné položky týkající se prodeje nezveřejnil, a proto zůstává i nadále otázka, zda tento experiment skutečně uspěl, či nikoliv. Pro ilustraci je tak možno uvést, jaká jsou procenta platících uživatelů srovnatelných služeb a aplikovat je na případný výnos Thoma Yorka. Služba Pandora eviduje 4,3 % platících uživatelů z celkových 76,5 milionu uživatelů, zatímco služba Spotify zaznamenává téměř 25 % platících uživatelů z celkových 60 milionů.²⁰⁹ Pokud

---

²⁰⁶ Možnost zakoupení celého alba i jednotlivých skladeb přes BitTorrent Bundle je dána zde:

<https://bundles.bittorrent.com/bundles/tomorrowsmodernboxes>;

²⁰⁷ The BitTorrent Report, 2014, dostupné z: <http://blog.bittorrent.com/2014/12/23/the-bittorrent-report-2014-edition-2/>;

²⁰⁸ Nelson, Keith Jr.; *Thom Yorke Potentially Made Over \$20 Million Legally on BitTorrent in 2014*, 2.1.2015, Digital Trends [online], dostupné z: <http://www.digitaltrends.com/music/thom-yorke-bittorrent/>;

²⁰⁹ Peoples, Glenn, *Thom Yorke Probably Didn't Make \$20M on Tomorrow's Modern Boxes*, [online] Billboard.com, 5.1.2015, dostupné z: http://www.billboard.com/biz/articles/news/digital-and-mobile/6429461/thom-yorke-probably-didnt-make-20m-on-tomorrows-modern?utm_source=twitter; [cit. 5.4.2015]

by se tedy tato čísla aplikovala na počet stažení nahrávek Thoma Yorka ve službě BitTorrent Bundle, dospělo by se k pouhému 1 milionu dolarů dle procentuálního zastoupení platících uživatelů obdobnému Pandoře a 5,9 milionu dolarů dle modelu Spotify. Byť i tato čísla jsou pouhou spekulací, je možné se domnívat, že představují věrnější obraz skutečnosti, než původně hlásaly zpravodajské titulky. I navzdory tomu se ale jedná o gesto, jehož výsledky mohou v budoucnu inspirovat další umělce, kteří tak mohou dosáhnout vyšších zisků přímým prodejem na internetu bez dalšího zprostředkovatele.

Dalšími faktory, které mohly ovlivnit poklesy tržeb hudebního průmyslu, jsou změny v poptávaném vedoucím žánru. Zatímco doba největší ekonomické prosperity hudebního průmyslu (tedy do r. 2000) díky převládajícím žánrům jako byl pop a rock, svědčila prodeji celých alb umělců, dnes dochází jednak ke značné diverzifikaci hudebních žánrů, ale také k vyšší popularitě jednotlivých nahrávek. Spotřebitelé tak nemají zájem být majiteli celého nosiče jediného autora, jako spíše mít přístup k jedné nahrávce, a to odkudkoliv. To potom nahrává právě digitálnímu prodeji, nebo metodě pouhého pronájmu nahrávky, jenž má kompenzovat nezájem o hudební nosiče.

Konečně také můžeme zmínit prvek inflace, o kterém hovoří Patrick Zandl.²¹⁰ Ten spočívá ve snižování hodnoty hudby v důsledku jejího nadbytku. Internet umožňuje větší míru sebepropagace, proto nám je dnes známo více interpretů než kdy dřív a vede to také k tomu, že je hudba daleko dostupnější než kdy dříve. Slyšíme ji denně v obchodech, v restauracích, z televize a její nadměra potom snižuje spotřebitelovu ochotu za ni platit.

4.5 Potenciál streamu - budoucnost hudby v cloudu?

Jak jsem již naznačila, snaha chránit autorská práva v boji proti online pirátství dosud nebyla příliš efektivní. Úspěch fonografické instituce RIAA ve výše uvedeném sporu se společností Napster, kdy bylo prokázáno, že uživatelé této hudební služby přímo porušovali autorská práva společností, jež RIAA zastupuje, bylo vítězstvím neúplným, a to zejména s ohledem na rozmach BitTorrentu, datových úložišť a nalézání nových forem nelegálního sdílení souborů.

---

²¹⁰ Zandl, Patrick; *Smutná čísla o smrti hudebního průmyslu*, 21.4.2011, [online], lupa.cz, dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/smutna-cisla-o-smrti-hudebniho-prumyslu/>, [cit. 1.3.2015];

Pokud však budeme problematiku cloud computingu analyzovat z dnešního pohledu, lze říci, že jeho centralizovaná povaha je způsobilá umožnit vlastníkům práv nové možnosti a způsoby jak kontrolovat přístup k jejich dílu a způsob jejich užití, a tím jim zajistit ochranu.

Pomyslným klíčem k úspěchu je zvolit zejména efektivní politiku streamingu za současného navyšování počtu placících uživatelů. Právě streamingové služby totiž omezily rozvoj tradičního online pirátství prostřednictvím P2P sítí, a protože přesně korespondují se zájmy uživatelů, stávají se stále populárnějšími. Zejména příjmům za předplatné streamu je přičítáno zpomalení finančního propadu hudebního průmyslu v posledních dvou letech, byť nelze v žádném případě hovořit o plné a adekvátní kompenzaci umělců, jejichž další příjmy plynou převážně z doplňujících služeb k jejich hudbě, jako je koncertování, merchandising apod. Ať již lze online pirátství přičítat ekonomické ztráty hudebního průmyslu nebo ne, pravdou zůstává, že i nelegální formy sdílení souborů nepochybně zvyšují povědomí o autorovi a zajišťují jeho popularitu, což zvyšuje poptávku po těchto doplňujících službách k hudbě, a nepřímou tak může napomoci i příjmům autora, byť dosud ne v takovém rozsahu jako v dobách největšího rozmachu prodeje CD přehrávačů.

Jedním z mála kladných aspektů neoprávněného zpřístupňování a šíření díla je také jeho schopnost překonat informační bariéry v zemích, kde politický režim bezdůvodně zakazuje sledování děl s určitou tematikou a v dobách, kdy je to třeba, umožní dostat informace „přes hranice“ takových států. Samozřejmě že uživatelům ani poskytovatelům služeb nepřísluší rozhodovat, zda je dílo svoji povahou hodno překračování takového zákazu, či nikoliv, a zasahuje se tím i do otázky svrchovanosti každého státu, přičemž je třeba vzít na zřetel i tenkou hranici mezi snahou o zvýšení informovanosti a osvěty a nekalým úmyslem neoprávněně dílo zveřejnit. I navzdory tomu však v mnoha případech takový postup může být jediný, který zajistí informovanost.

Webcasting je provozován tradičně buď naživo („*live streaming*“), což znamená, že vysílání je dostupné na určitých kanálech v určitou dobu v podobě živého vysílání, anebo se jedná o formu videa na vyžádání („*on-demand*“), které je možno chápat jako vysílání ze záznamu. Výhoda on-demand streamů spočívá především v široké dostupnosti v jakoukoliv dobu. Příkladem může být například Hulu, Vimeo,

Amazon Video on Demand, iTunes a konečně také v poslední době hojně diskutovaný Netflix.²¹¹

V oblasti hudby se nejperspektivněji jeví ve Švédsku založená společnost Spotify. Ta vstoupila na evropský trh již v roce 2008, na americký trh v roce 2011 a v současnosti je již plně integrovaná s Facebookem. Celosvětově má přes 60 milionů uživatelů, z toho 15 milionů z nich platí předplatné.²¹² Důvod, proč lze očekávat, že společnost bude i nadále prosperovat, je zejména ten, že kompletní tzv. „velká trojka“ hudebních vydavatelství má svůj obchodní podíl ve Spotify. Jedná se o vydavatelství Sony BMG, Universal Music Group, Warner Music, a dále také společnost Merlin.²¹³ Tato vydavatelství v současnosti kontrolují přibližně 90 % celosvětového trhu s hudbou. To je samo o sobě garancí, že budou mít zájem na budoucí prosperitě této služby. Podle údajů uvedených na internetových stránkách Spotify je také 70 % veškerých příjmů této služby vypláceno nositelům práv, a to podle oblíbenosti jejich hudby. Tito nositelé práv potom autorskoprávní poplatky vyplácí konkrétním umělcům podle jejich vlastních smluvních ujednání.²¹⁴

Pro objektivnost je třeba přidat i názor opozice, který se opírá o tvrzení, že přesun hudby do cloudu představuje cílenou snahu o nastolení technokratické kontroly nad digitální hudbou, jejíž prvky můžeme již dnes pozorovat například v digitální správě práv nebo v implementaci software monitorující uživatelské preference.²¹⁵ Burkart a McCourt navíc hovoří o hudbě v cloudu jako o tzv. „nebeském jukeboxu“, který ovšem nastolí nové a trvalé překážky v životaschopnosti hudby a obchod s hudbou tak bude zcela odtržen od fungování trhu.²¹⁶ Obchod s hudbou v cloudu tak bude podléhat neregulovaným rozmarům nahrávacích a hi-tec společností, jejichž primárním cílem je maximalizovat hodnotu určité digitální hudby, a přitom ignorují způsob, jakým si uživatelé přejí hudbu získat a dále užívat. Trh s hudbou je totiž již v současné době

---

²¹¹ Společnost působí v Severní a Jižní Americe, ale i v některých západoevropských státech (a od roku 2016 plánuje nabízet služby i v České republice) a má více než 60 milionů předplatitelů, zdroj: Kreč, Luboš, *Zabiják televizi míří do Česka*, Hospodářské noviny ze dne 23.2.2015;

²¹² Jedná se o vlastní údaje dostupné z webu Spotify, dostupné z: <https://press.spotify.com/us/information/>, [cit. 2.3.2015];

²¹³ Dříve se jednalo také o nahrávací společnost a hudební vydavatelství EMI, které bylo ovšem v roce 2011 prodáno společností Sony BMG a Universal Music Group;

²¹⁴ Celý mechanismus přerozdělování zisků lze nalézt zde: <http://www.spotifyartists.com/spotify-explained/>, [cit. 2.3.2015];

²¹⁵ Burkart Patrick, McCourt Tom; *Digital music wars: Ownership and control of the celestial jukebox*. 2006, Lanham, Md.: Rowman & Littlefield, str. 359;

²¹⁶ *Ibid.*, str. 250;

svoji povahou oligopolní, ovládaný z velké části několika vlivnými hudebními vydavatelstvími, jejichž lobby je způsobilé negativně ovlivnit legislativu tohoto odvětví. Hudbu v cloudu tak oba autoři chápou jako hrozbu jejímu kulturně-sociálnímu statutu.

Závěrem této kapitoly bych ráda poukázala ještě na další potenciální nebezpečí, které užívání streamingových služeb může přinést. Uživatelé se totiž jejich využíváním vzdávají možnosti disponovat s hudbou, kterou nevlastní, pouze si ji pronajímají od poskytovatele, který je zároveň pánem své služby. Spravuje ji a řídí, určuje její vizuální úpravu a její obsah. Dokud je uživatel zároveň majitelem konkrétního zařízení, může s ním nakládat dle své libosti, zatímco při využití služeb cloudu se o tuto možnost z vlastní vůle ochuzuje. V některých případech tak může docházet k nežádoucím a často velmi invazivním zásahům do práv uživatelů. Příkladem za všechny bylo smazání knih George Orwella *1984* a *Farma zvířat* ze čteček uživatelů, kteří si tyto knihy legálně zakoupili poté, co vyšlo najevo, že Amazon nezískal příslušná práva k jejich následnému prodeji.²¹⁷ Tento případ je důkazem toho, že jakmile dojde k přesunu kulturního dědictví do digitální podoby, poskytovatel služby nad ním rázem získá vyšší míru kontroly, která spočívá v dispozici s ním na dálku, zatímco uživatelovo panství nad věcí je výrazně omezeno.

Konečně také nemůžeme pominout ani riziko útoku hackerů, který v minulosti zaznamenala celá řada služeb. Zvýšené nebezpečí souvisí jednak s registrací k odběru několika různých služeb, ale také v případě registrace k jediné službě, která je však propojena s dalšími. Oba případy totiž s sebou nebou větší množství osobních, ale často i citlivých údajů, které uživatel se službou sdílí. Tak například výše uvedená služba Spotify byla napadena nejprve v roce 2009, tedy v době, kdy ještě nebyla zcela integrována s Facebookem, a znovu v roce 2014. Útoku se v témže roce nevyhnula také společnost eBay, která v té době měla 128 milionů aktivních uživatelů, a ani Amazon. Neoprávněně tak byl získán přístup k heslům, emailovým adresám, datům narození, domovním adresám až po bankovní účty.

---

²¹⁷ Stone, Brad, *Amazon Erases Orwell Books from Kindle*, The New York Times, [online], 17.7.2009, dostupné z : http://www.nytimes.com/2009/07/18/technology/companies/18amazon.html?_r=0, [cit. 24.3.2015]

4.6 Právní regulace technologie cloud computing

Kvalitou legislativy v oblasti cloud computingu se zabývala studie provedená asociací Business Software Alliance („BSA“),²¹⁸ která hodnotila 24 zemí, jejichž celosvětový podíl na trhu informačních technologií činí 80%. Tato studie zkoumala několik klíčových aspektů, jako je ochrana soukromí, kybernetická kriminalita, mezinárodní harmonizace právních úprav a volný obchod. Pro účely této práce je však důležité zmínit především zkoumanou kvalitu legislativy v oblasti práv k duševnímu vlastnictví. Pozitivním výsledkem bylo zjištění, že národní legislativy mají sbližující tendence, a to zejména v oblasti těch nejvýznamnějších práv a ochranných opatření. V bodovém hodnocení byl zohledněn i přístup k dodržování mezinárodních smluv, jako především dohody TRIPS, což některé země, jinak převážně pozitivně hodnocené, zařadilo až na chvost dílčích výsledků. Zároveň výsledky v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví varují před nežádoucí rozmanitostí právních úprav v oblasti vymahatelnosti těchto práv, což má za následek vysokou úroveň online pirátství v těchto jurisdikcích.

V celkovém žebříčku si nejlépe vedlo Japonsko, následované Austrálií, Německem a Spojenými státy americkými. Z analyzovaných evropských zemí potom za Německem figurovala Francie na celkové páté příčce, následovaná Itálií a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska.

Asi nejvýznamnějším závěrem této studie byl ovšem výsledek zkoumání vlivu legislativy na ekonomický potenciál technologie cloud computingu. Ve studii bylo totiž zjištěno, že snaha o podporu vlastního trhu s cloud computingem často vede k přijímání právních předpisů, které mají negativní vliv na zahraniční konkurenci tím, že omezují přeshraniční tok dat, což znemožňuje plné využití potenciálu této technologie. To má za následek mimo jiné i to, že na území Evropy, stejně jako ve Spojených státech amerických, se vývoj oproti posledním letům zbrzdil z důvodu dlouhodobého procesu projednávání nové rozsáhlé úpravy ochrany osobních údajů. Na poli Evropské unie je to především navrhované nařízení o ochraně osobních údajů, které garantuje podstatně vyšší míru ochrany osobních údajů, ovšem na úkor rozsahu a ekonomického významu cloudů. Naopak důvod, pro který se na přední příčce objevilo Japonsko, je právě ten, že

---

²¹⁸ BSA Global Cloud Computing Scorecard, studie dostupná z: <http://cloudscorecard.bsa.org/2012/>, [cit. 24.3.2015]

legislativa tohoto státu garantuje efektivní ochranu osobních údajů, která ale zároveň nepředstavuje překážku volnému toku dat a obchodu a současně obsahuje mechanismy zajišťující adekvátní ochranu proti kybernetické kriminalitě.

I Evropská unie se problematikou cloud computingu dlouhodobě intenzivně zabývá, a to v rámci širšího programu Digitální agenda pro Evropu, o němž již bylo v textu práce pojednáno. Tento program vznikl z podnětu Evropské komise, a za dlouhodobého dialogu s občany, podniky, ale i veřejnou správou zkoumá výhody a potenciál cloud computingu v rámci Evropské cloud computingové strategie.

Od roku 2012, kdy tato iniciativa vznikla, si klade za cíl zavést 2,5 mil. pracovních míst a zvýšit hrubý domácí produkt EU ročně o 160 mld. EUR, a to do roku 2020.²¹⁹ Jejím hlavním cílem je ovšem nalézt využití pro cloud computingu napříč všemi ekonomickými sektory, přičemž akcentuje co nejčasnější zavedení této technologie ve veřejném sektoru. Tím by došlo k postupnému snižování nákladů metodou od shora dolů a zároveň by implementace cloud computingu ve veřejné správě motivovala menší obchodní korporace v sektoru soukromém.

Co se týče konkrétních právních předpisů v oblasti streamingu, jeho masivní rozvoj v posledních letech s sebou přinesl nutnost zaujetí nového přístupu a revize původních právních předpisů přijatých v této oblasti. Základním pramenem práva pro regulaci televizního vysílání totiž po dlouhou dobu byla směrnice 89/552/EHS („Směrnice Televize bez hranic“), která byla novelizovaná směrnicí 97/36/ES. Jejich znění i tak můžeme z dnešního pohledu považovat za neaktuální. Proto došlo k její významné revizi a upuštění od původního označení Směrnice Televize bez hranic, aby v roce 2007 byla přijata směrnice 2007/65/ES²²⁰ o audiovizuálních mediálních službách. Ta pojímá televizní vysílání ve formě analogového a digitálního televizního vysílání, ale i vysílání přes internet, jako je právě live streaming a webcasting a časové video. Tato směrnice byla transponována do našeho právního řádu v podobě zákona č. 132/2010 Sb. o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů.

---

²¹⁹ EC, Digital Agenda for Europe, A Europe 2020 Initiative, dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/european-cloud-computing-strategy>, [cit. 24.3.2015]

²²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11.12.2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/ES o audiovizuálních mediálních službách;

5. Úvahy de lege ferenda

Jakékoliv úvahy týkající se budoucího směřování digitálního prostředí vyžadují velkou míru obezřetnosti, ale i předvídavosti. Současná právní úprava této problematiky často trpí buď přílišnou kazuistikou, která znemožňuje její aplikaci na nově vznikající technologie a IT postupy, což nutně vede k tomu, že se stává zastaralou a neaktuální ještě dříve, než uplyne doba, po kterou se tradičně přínos právních předpisů hodnotí. Nebo naopak trpí přílišnou vágností, která zase nezajišťuje adekvátní míru ochrany a právní jistoty z pohledu vlastníků práv, ale i z pohledu poskytovatelů služeb informační společnosti.

Z textu práce, jak pevně věřím, vyplývá, že je to především úroveň regionální, která v současné době disponuje těmi nejlepšími předpoklady pro stanovení efektivního právního rámce, který zajistí funkčnost a zároveň nebude na překážku rozvoji plného potenciálu IT technologií. Právní úprava si na poli Evropské unie prošla velmi rozmanitým vývojem započatým obdobím čistě „technických právních předpisů.“ Postupem času je ovšem patrná neustále se zvyšující úroveň obsahu přijímané legislativy.

Pozitivně lze hodnotit také snahy českého zákonodárce, který v mnoha ohledech bere na zřetel specifické prostředí internetu v novém občanském zákoníku, jak bylo demonstrováno v několika pasážích této práce, a sjednocuje též právní úpravu licencí. Důležitým východiskem ve zkoumání vztahu mezi právem autorským a občanským je především schopnost práva občanského udržet si svoji subsidiární roli, což splňuje mimo jiné i novým a výrazně extenzivním pojetím *věci* v právním slova smyslu. To do budoucna umožňuje vytvořit stabilní právní rámec, který zohlední jak současné, tak i budoucí zájmy společnosti za současného vývoje speciální právní úpravy obsažené především v autorském zákoně, ale i v dalších právních předpisech.

V textu práce bylo zohledněno zejména specifické postavení poskytovatelů služeb informační společnosti, neboť historie prokázala, že zaujetí striktně objektivní odpovědnosti za protiprávní obsah nepřináší kýžené výsledky a neprospívá ani hospodářské soutěži v tomto odvětví. Proto je třeba i v této oblasti hledat řešení, která budou šitá na míru právní povaze ISP.

Co se týče samotné procedury *notice-and-takedown*, jejím nesporným nedostatkem na poli Evropské unie je absence jednotné právní úpravy stanovící konkrétní postup a alespoň rámcové určení reakční doby na výzvu. Jednotlivé státy totiž ve snaze nalézt uspokojivé řešení přijímají tuto proceduru odlišně. Pravdou zůstává, že ani v zámoří upravený postup v sec. 512 DMCA tak, jak byl popsán již v textu této práce, nepředstavuje zcela ideální řešení.

Nalézt uspokojivé východisko, které by bylo kompromisem pro obě strany, je nesmírně složité. Současná úprava na obou územích sice nahrává zablokování předmětného obsahu ihned po oznámení, což je výhodnější z pohledu nositelů autorských práv, názor opozice ale zase proklamuje možnost vyjádřit se k předmětnému obsahu ze strany subjektu, který ho nahrál, a poskytnutí přiměřené lhůty k tomuto. Zabránilo by se tak často nedůvodné cenzuře, leckdy hraničící s šikanou uživatelů, na což jsem již v textu práce upozorňovala, a to v souvislosti se svobodou projevu na internetových diskuzních vláknech. Pokud by ovšem byla dána možnost vyjádření se k obsahu uživatelem, který ho nahrál, prodloužila by se tím výrazně doba, po kterou by daný obsah zůstal dostupný veřejnosti na internetu, a ten by tudíž mohl být dále nelegálně šířen.

Domnívám se, že druhý z uvedených způsobů lze považovat za efektivnější, neboť by zbavil providera role „soudce“, do níž ho současný právní stav nepřímo pasuje, a zároveň i břímě přímé odpovědnosti. Provider by mohl pouze zprostředkovat vzájemný kontakt znesvářených stran, a pakliže by se ty rozhodly svůj spor přednést k řešení soudu, ten by také zkoumal míru zapojení a odpovědnosti samotného poskytovatele. To ovšem nijak neřeší problém obrovského množství oznámení, které poskytovatelé denně obdrží. Tento mechanismus bych proto považovala za skutečně efektivní pouze tehdy, pokud by se zjednodušila metoda podávání oznámení a stanovila se konkrétní reakční doba, ať už pro podání vyjádření ze strany uživatele, tak i pro následné jednání poskytovatele služeb.

Takový postup se jeví jako vhodný kompromis, který je zároveň kompilací úprav evropských, ale i té zámořské, přičemž na evropském zákonodárci by potom bylo výlučně pro účely realizace tohoto postupu umožnit ISP poskytnout kontaktní údaje uživatele jeho služby, aniž by docházelo k neoprávněnému zásahu do ochrany osobních údajů.

Konečně také dalším krokem, který by stál za zvážení po vzoru právní úpravy ve Spojených státech amerických, je konzistentní úprava doktríny *fair use* v podobě, která poskytuje jednoznačná vodítka pro její aplikaci.

Není cílem výše uvedených odkazů na úpravu ve Spojených státech vzbudit dojem, že tamější úroveň legislativy je snad kvalitnější, nebo výrazně pokrokovější než ta evropská. Je ovšem nepominutelnou skutečností, že zdravé fungování trhu s IT technologiemi umožnilo ve Spojených státech obchodní vzestup mnoha globálně působícím společnostem, které v Evropě nemají konkurenci.

Pozitivně hodnotím též snahu evropského zákonodárce o včasné podchycení problematiky technologie cloud computing, která je prezentována ve čtvrté kapitole této práce. Její masivní rozmach v posledních letech je podepřen nedožrými možnostmi využití této technologie, ať už v soukromém nebo veřejném sektoru, ale i v oblasti vědy a výzkumu.

Právě v oblasti technologie cloud computing jde o hledání harmonie mezi různými hodnotami, a to od práva na přístup k informacím, až po ochranu osobních dat. Zároveň je třeba reflektovat moderní trendy v konzumaci produktů zábavního průmyslu a skutečnost, že zájem o tradiční lineární vysílání v některých oblastech upadá, což ovšem neznamená, že se veškerá pozornost zákonodárce musí nutně soustředit na webcasting a streaming v online prostředí, protože přenos informací v oblasti zpravodajství, nebo sportovních přenosů si i nadále zachovává svoji tradiční podobu.

Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat vybrané základní problémy související s neoprávněným užitím autorského díla v prostředí internetu. Věřím, že v práci nadnesené otázky dostatečně prokázaly, jak specifickým prostředím svět informačních technologií vlastně je a jaké výzvy nepřehledná škála možností digitálního světa z pohledu práva nabízí.

Odvětví informačních technologií obecně představuje nespornou legislativní výzvu zákonodárcům, neboť za všech okolností vyžaduje hledání rovnováhy, ať už mezi stavem současným i budoucím, mezi stránkou technickou a právní, stejně jako mezi kolidujícími hodnotami, často i mimoprávního charakteru, jako je například ochrana osobnosti, přístup k informacím, ochrana osobních údajů, ochrana práv k duševnímu vlastnictví apod. Činnost zákonodárců tudíž vyžaduje vedle znalosti právní teorie i určitou mírou vizionářství a předvídavosti ve vztahu k budoucnosti technologického progresu.

Jistě totiž není žádoucí tuto oblast regulovat a omezovat tak její potenciál příliš kazuistickou právní úpravou, na druhou stranu je však třeba nalézt a napevno zakotvit určitý právní rámec, v němž bude prostředí internetu k užitku co nejširšímu okruhu osob, aniž by zároveň docházelo k omezování nositelů autorských práv nebo naopak poskytovatelů služeb informační společnosti.

Právní regulace dané problematiky je o to složitější, že výrazně koliduje i s jinými než jen autorskoprávními hodnotami a mimo těch výše uvedených se jedná i o státní či regionální zájmy politické nebo ekonomické. I nalezení potenciálně vhodného řešení na státní úrovni ovšem nemusí automaticky vytvářet vhodné podmínky pro rozvoj trhu s informačními technologiemi z celosvětového pohledu, jak bylo uvedeno v kapitole týkající se technologie cloud computing, a proto je právě v této oblasti, více než v jiných, důležitá mezinárodní spolupráce.

Věřím, že její význam, obdobně jako význam právní úpravy regionální, byl v této diplomové práci dostatečně zdůrazněn. Multilaterální mezinárodní smlouvy v autorskoprávní oblasti můžeme považovat za klíčové prameny práva, jejichž úloha spočívá v poskytnutí minimálních standardů ochrany. Tyto smlouvy vznikají na globálních platformách, jako je především organizace WIPO nebo WTO, a právě na

jimi organizovaných fórech dochází k výměně informací, prezentaci národních, ale i regionálních stanovisek. A i přesto, že je těmto smlouvám často vytýkána jejich přílišná vágnost, jejich význam lze spatřovat v základu, který budují pro navazující právní předpisy. De lege ferenda je tedy ideální stav, kdy tyto dohody formulují nejvýznamnější právní instituty a zajistí především vymahatelnost práv k duševnímu vlastnictví, která, jak již bylo uvedeno v kapitole 2.4 této práce, představuje vůbec nejpálčivější problém současného mezinárodního práva autorského. Na úrovni regionální, která hraje klíčovou roli z pohledu zajištění harmonie právní úpravy v určité oblasti, lze kladně hodnotit zejména stále častější inkorporaci obchodních aspektů práv k duševnímu vlastnictví do bilaterálních obchodních smluv uzavíraných Evropskou unií, což garantuje vyšší míru ochrany a vynutitelnosti práv k duševnímu vlastnictví, ale i působení iniciativy Digitální agenda pro Evropu, jejímž cílem je zajistit efektivní využívání informačních technologií a hospodářské oživení v Evropské unii.

Závěrem je tak možno dodat, že to, co představuje vůbec největší problém související s užíváním děl, která podléhají autorskoprávní ochraně, tkví ve vlastní povaze práv k duševnímu vlastnictví, a to jejich ubiquitě. Neomezená možnost jejich užití totiž přirozeně vede k jen těžko omezitelné možnosti jejich souběžného zneužití, a jak ukazují téměř všechny statistiky, jedná se o problém, který prostupuje napříč celým společenským, ale i věkovým spektrem. Tento všudypřítomný fenomén natolik zdomácněl, že se často musí využívat nových nebo podstatně důraznějších metod, jakými připomenout jeho závažnost. Už samotný pojem *pirátství* se někdy používá jako nástroj mluvy, jehož úkolem je zdůraznit, že se jedná o závažné protiprávní jednání. Dále můžeme zmínit také nově vznikající iniciativy zaměřené na ty vůbec nejmladší uživatele internetu, jako například *Play it Cybersafe* nebo *Copyright Kids*. Osvěta a vzdělávací programy v této oblasti navíc vznikají i na území České republiky, a to primárně pod záštitou České protipirátské unie.

Resumé

Předkládaná diplomová práce se zabývá rozsáhlou problematikou neoprávněného užití autorského práva v prostředí internetu. Jejím cílem je především poukázat na rizika online prostředí a výzvy, které ve vztahu k autorskému právu představuje. Celá práce je členěna do pěti kapitol, přičemž první tři se zabývají danou problematikou v obecné rovině, zatímco čtvrtá prezentuje moderní a neustále se rozvíjející technologii cloud computing, jejíž rozmach dal za vznik zcela novým výzvám mimo jiné i autorským právům. Poslední kapitola je potom shrnutím úvah de lege ferenda v této oblasti.

Cílem první kapitoly této práce je prezentovat specifickou prostředí internetu a nebezpečí, která z pohledu ochrany autorských práv skýtá. Tato kapitola se proto zabývá také konkrétními formami užití díla, včetně analýzy nové a sjednocené právní úpravy licenční smlouvy v novém občanském zákoníku.

Druhá kapitola se potom soustředí na mezinárodní ochranu autorských práv, která je vzhledem ke specifické prostředí internetu jakožto prostoru neuznávaných hranice klíčová. V této kapitole proto analyzuji jednak postupný rozvoj mezinárodní spolupráce, ale i přehled nejvýznamějších mezinárodních smluv v této oblasti. Tato kapitola neopomíjí ani význam regionální právní úpravy, a to na poli Evropské unie. Zde se zabývám zejména návrhy na řešení některých nedostatků evropského autorskoprávního přístupu a uvádím též ambiciózní návrh na sjednocení autorskoprávní úpravy v jednotném evropském kodexu.

Třetí kapitola se týká některých aspektů odpovědnosti ISP. Vzhledem k tomu, že se jedná o téma nasmírně široké, dovoluji si v této kapitole spíše ve stručnosti prezentovat rozdíly v přístupu jednotlivých států za současného demonstrování rozdílů procedur *notice-and-take down* a *three-strikes* a dost, včetně možnosti zbavení se odpovědnosti za využití institutu *safe harbour*.

Poslední kapitola této práce se zabývá stále se rozšiřující technologií cloud computing. Důvodem zájmu o tuto problematiku je především její rozmanité využití, ať už v sektoru soukromém tak i veřejném. Tato kapitola tak analyzuje jak výhody, které tato technologie přináší, tak i rizika, která souvisí zejména s online pirátstvím a zaměřuje se mimo jiné i na negativní ekonomické dopady v oblasti zábavního průmyslu.

Summary

This thesis deals with rather comprehensive topic of unauthorized use of the copyright on the Internet. The aim of this work is to present selected specifics of the online environment as well as the challenges this environment represents from legislative point of view. Presented paper is divided into five chapters, among which first three focus on the subjected issue in general, whereas the chapter four presents modern and constantly developing cloud computing technology. Its development has given rise to multiple new challenges including the copyright. Last chapter comprises of *de lege ferenda* ideas regarding this issue.

The aim of the first chapter is to present the specific environment of the Internet and the dangers it represents in respect of the copyright. This chapter therefore deals with the various forms of using the copyrighted work including the analysis of new and unified legal regulation of licensing in the new civil code.

Chapter two describes the international protection of copyrighted work, which is crucial due to the uniqueness of the Internet, as a space that knows no boundaries. This chapter therefore analyzes the development of international cooperation as well as it gives an overview of the most significant international treaties in this area. This chapter reflects the significance of regional regulation, mainly on the territory of the European Union. This is where I present the solutions to the current deficiencies of the European copyright approach and address to the proposal of unified European copyright code.

Chapter three presents some of the legal aspects of ISP liability. Aware of the fact that such issue might be a topic for a paper itself, I briefly address the diversity of attitudes across different countries and demonstrate the different procedures of *notice and takedown* and *three strikes* including the possibility to use the safe harbour shield in order to exclude the liability.

The last chapter presents the extending technology of cloud computing. The reason of focus on this issue is its comprehensive use both in private and public sector. This chapter therefore analyzes the advantages this technology brings as well as the risks and drawbacks linked to online piracy and negative economic effects on entertainment industry.

Seznam použitých zkratk

„BSA“	Business Software Alliance
„CAS“	Copyright Alert System
„DCA“	Communication Decency Act
„DEA“	The Digital Economy Act 2010
„DMCA“	Digital Millenium Copyright Act
„ESLP“	Evropský soud pro lidská práva
„HADOPI“	Haute Autorité pour la Diffusion des œuvres et la Protection des droits d'auteur sur Internet
„ISP“	poskytovatel služeb informační společnosti
„NIST“	Národní institut pro normalizaci a standardy
„NOZ“	nový občanský zákoník
„OCILLA“	Online Copyright Infringement Liability Limitation Act of 1998
„P2P“	peer to peer síť
„RÚB“	Revidovaná úmluva bernská
„SDEU“	Soudní dvůr Evropské unie
„WIPO“	Světová organizace duševního vlastnictví
„ZMPS“	zákon o mezinárodním právu soukromém
„ZNSIS“	zákon o některých službách informační společnosti
„ZOOÚ“	zákon o ochraně osobních údajů

Seznam použité literatury

1) Česká literatura

Čermák, Jiří, *Internet a autorské právo*, 2. vydání, Linde Praha a.s., Praha, 2003;

Čermáková, Adéla; Smejkal, Vladimír, *Autorská díla v hromadných sdělovacích prostředcích*, Linde Praha a.s., Praha, 2009, ISBN 978-80-7201-744-7

Dobeš, Petr, *Vliv rozvoje technologií na autorské právo*, Univerzita Karlova, Praha, 2007

Ježek, J. a kol., *Prosazování práv z duševního vlastnictví*, Hewlett Packard, Praha, 2003

Knap, Karel, Kunz, Otto, *Mezinárodní právo autorské*, nakladatelství Academia, Praha, 1981

Kříž, Jan, *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: evropské a mezinárodní podněty českému právu duševního vlastnictví*, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2010

Kříž, Jan, *Ochrana autorských práv v informační společnosti*, Linde Praha a.s., Praha, 1999

Polčák, Radim, *Právo na internetu – spam a odpovědnost ISP*, ComputerPress, a.s., Brno, 2007

Smejkal, Vladimír, a kol., *Právo informačních a telekomunikačních systémů*, 2. aktualizované a rozšířené vydání, C.H. Beck, Praha, 2004, ISBN: 8071797650

Švestka Jiří, Dvořák Jan, *Občanské právo hmotné II: díl třetí: Závazkové právo*, 5. vydání, Wolters Kluwer, Praha, 2009, ISBN 978-80-7357-473-4

Telec, Ivo, *Právo duševního vlastnictví v informační společnosti*, nakladatelství Leges, Praha, 2015, ISBN 978-80-7502-061-1

2) Zahraniční literatura

Burkart Patrick, McCourt Tom; *Digital music wars: Ownership and control of the celestial jukebox.*, Lanham, Md.: Rowman & Littlefield, 2006

Colston Catherine, Galloway Jonathan, *Modern Intellectual Property Law*, 3rd edition, Taylor & Francis, Gloucester, ISBN: 0415556716 / 0-415-55671-6, 2010

Goldstein Paul, *International Copyright: Principles, Law and Practice*, Oxford University Press, New York, 2001

Smith, Graham J.H., Bird & Bird, *Internet Law and Regulation*, 4th edition, Sweet & Maxwell, 2007

Stamatoudi, Irini A., *Copyright Enforcement and the Internet*, Kluwer Law International, UK, 2010

Sterling, J.A.L. *World Copyright Law: Protection of authors' works, performances, phonograms, films, video, broadcasts and published editions in national, international and regional law*. 3. London: Thomson Reuters Limited, 2003

Travis, Hannibal, *Cyberspace Law, Censorship and Regulation of the Internet*, Routledge, Londýn, 2013

3) Odborné články

Arif, Mohamed; *A history of cloud computing*, Computerweekly [online], březen 2009, dostupné z: <http://www.computerweekly.com/feature/A-history-of-cloud-computing>

Bayona, Alfonso, *Applicable law to non-contractual obligations on Internet: An overview of the forthcoming „Rome II“ regulation*, dostupné z: http://www.uaipit.com/files/publicaciones/0000002013_applicable_law.pdf

Blackowicz; Jeremy U., *RIAA v. Napster: Defining Copyright for the Twenty-first Century?*, 2001 Boston University Journal SCI.& Tech. L., 2001, Vol. 71, dostupné z: https://www.bu.edu/law/central/jd/organizations/journals/scitech/volume71/blackowicz_update.pdf

Boyden, Bruce, *The Failure of DMCA Notice and Takedown System*, prosinec 2013, Centre for the protection of intellectual property, George Mason University, School of Law, dostupné z: <http://cpip.gmu.edu/wp-content/uploads/2013/08/Bruce-Boyden-The-Failure-of-the-DMCA-Notice-and-Takedown-System1.pdf>

Brownlee, Lisa M., *Recent Changes in the Duration of Copyright in the United States and European Union: Procedure and Policy*, Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal, Vol. 6, vydání 2, 1996

Caden, Marc L., Lucas Stephanie E., *Accidents On the Information Superhighway: On-Line Liability And Regulation*, [online] 2 Richmond J., Law & Technology, vydání 1 par. 101 (1996), dostupné z: http://jolt.richmond.edu/v2i1/caden_lucas.html

Cafourková, Tereza, *Cena za kybernetickou bezpečnost*, článek epravo.cz [online] ze dne 20. 11. 2013, dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/cena-za-kybernetickou-bezpecnost-92586.html>,

Císařová, Zuzana; *Elektronická data a cloud computing z pohledu autorského práva a ochrany osobních údajů*, Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových, Kříž Jan a kol., 2012, ISBN 978-80-87146-70-5, Univerzita Karlova v Praze, právnická fakulta

Císařová, Zuzana, Kroftová Barbora, *Odpovědnost providera za porušení autorských práv v České republice, svoboda projevu*, Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových, Jan Kříž a kolektiv, Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha, 2009

Čermák, Jiří, *Internet a autorské právo (problematika určení rozhodného práva a další autorskoprávní aspekty internetu)*, Právník č. 6, 2000

Envisional; *Technical report: An Estimate of Infringing Use of the Internet*, 22.2.2011, Yale Law & Technology, Yale University, dostupné z: <http://www.yalelawtech.org/p2p-law-piracy/envisional-estimates-infringing-use/>

Gatz, John C., *Recent Development in IP Law*, LANDSLIDE, a publication of the ABA section of intellectual property law, May/June 2012, Vol. 4, No. 5

Gilson, J. Ronald, *The Legal Infrastructure of High Technology Industrial Districts: Silicon Valley, Route 128, and Covenants not to Compete*, 74 N.Y.U. Law Review 575 z r. 1999

Grossman, Wendy M., *Net Wars*, [online], New York University Press, 1997, Ch. 14, dostupné z: <http://nyupress.org/authors.aspx?authorID=4135>

Gupta, Munish, *Cloud Strategy: Do you have your cloud exit plan ready?*, Security Intelligence, [online], 2.10.2014, dostupné z: <http://securityintelligence.com/cloud-strategy-do-you-have-your-cloud-exit-plan-ready/#.VQXlpYjxQgQ>

Hargreaves, Ian; Hugenholtz, Bernt, *Copyright Reform for Growth and Jobs-Modernising the European Copyright Framework*, Interactive policy brief č. 13/2013, dostupné z: <http://www.lisboncouncil.net/publication/publication/95-copyright-reform-for-growth-and-jobs-modernising-the-european-copyright-framework.html>

Jansa, Lukáš, *Dohoda o mlčenlivosti v IT (NDA- non-disclosure agreement, CA – confidentiality agreement)*, Právo IT, [online], ze dne 1.11.2009, dostupné z: <http://www.pravoit.cz/article/dohoda-o-mlcenlivosti-v-it-nda-non-disclosure-agreement-ca-confidentiality-agreement>

Lemley, Mark, *Rationalizing Internet Safe Harbors*, [online], Stanford Law School, Journal of Telecommunications and High Technology Law, Vol. 6/2007, ze dne 10. dubna 2007, dostupné z: http://www.jthtl.org/content/articles/V6I1/JTHTLv6i1_Lemley.PDF

Matejka, Ján, Čermák Jiří, *Odpovědnost poskytovatelů volného prostoru na Internetu za cizí obsah*, [online] IT právo, ze dne 3. 12. 2001, dostupné z: <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=48792>

Mell, Peter; Grance, Timothy, *The NIST Definition of Cloud Computing*, National Institute of Standards and Technology, Special Publication 800-145, [online], dostupné z: <http://faculty.winthrop.edu/domanm/csci411/Handouts/NIST.pdf>

Müller, Lorenz, *Cybersociety*, International Law Forum Du Droit International, Vol. 2, Issue 3, p. 168 (srpen 2000)

Pierrat, Emmanuel, *Vývoj evropského vydavatelského práva (s přihlédnutím k vydavatelské praxi ve Francii)*, [online] Knihovna plus, 2006, č. 1, dostupné z: <http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus61/pierrat.htm>,

Pollock, Rufus, *Forever Minus a Day? Calculating Optimal Copyright Term*, University of Cambridge, 15.6.2009, dostupné z: http://rufuspollock.org/papers/optimal_copyright_term.pdf

Quilst, David W., *Three Strikes and You're Out: A Survey of Foreign Approaches to Preventing Copyright Infringement on the Internet*; Business Lawyer, Vol.66, No. 1, November 2010

Robinson, William Jeremy; *Free at What Cost?: Cloud Computing Privacy Under the Stored Communications Act*, The Georgetown Law Journal, Vol. 98/2010, dostupné z: <http://georgetownlawjournal.org/files/pdf/98-4/Robison.PDF%26sa%3DU%26ei%3DPfBgT4TCFqeZ2QWZ-JGACA%26ved%3D0CBsQFjAE%26usg%3DAFQjCNGpHbv43qr2YXVRNQQOv8qdBoLktrg>

Rosen, Zachary, *Trendy v kybernetické kriminalitě a porušování bezpečnosti- přehled typů podvodů a metod jejich předcházení*, duben 2012, dostupný z: <http://www.acfe.cz/cz/press-releases>

Selden, Karen, *Hot Topic: Rethinking the Cloud: Legal Aspects of Cloud Solutions*, University of Colorado, Technical Services Law Librarian, 2013-2014, Vol. 39, No. 1, p.34-36, dostupné z: http://heinonline.org.libproxy.helsinki.fi/HOL/Page?handle=hein.lcc/tsll0039&div=29&collection=aallar&set_as_cursor=0&men_tab=srchresults&terms=cloudcomputing|infringement&type=matchall

Scheier, Robert, *The Cloud Security Checklist*, www.computerworld.com, ze dne 29.11.2011, dostupné z http://www.computerworld.com/s/article/358151/The_cloud_security_checklist

Spindler, G., Riccio, G. M., Perre Van der, A., *Study on the Liability of Internet Intermediaries*, [online] Thibault Verbiest, ULYS ze dne 12. 11. 2007, dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/ecommerce/docs/study/liability/final_report_en.pdf,

Strnad Martin, *K pojmu „veřejnosti“ a užití díla jeho sdělování podle §18/2 AutZ*, [online] 18. 4. 2002, článek IT pravo.cz : server o internetovém a počítačovém právu, dostupný z: <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=87767>

Štěrbová, Ludmila, *Práva k duševnímu vlastnictví jako nástroj EU pro obchodní liberalizace a podporu exportu*, Současná Evropa 2/2012

Vaccaro, Valerie; Ohn, Deborah; *The Evolution of Business Models and Marketing Strategies in the Music Industry*, International Journal on Media Management, 2009 [online], dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14241277.2004.9669381#.VPRu8uHW4ow>

Workman, Stephen W, *Internet Law – Developments in ISP Liability in Europe*, [online], Internet Business Law Service, dostupné z: http://www.ibls.com/internet_law_news_portal_view.aspx?id=2126&s=latestnews

Zahradníček, Jan, *Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti – několik postřehů k závěrům Vrchního soudu v Praze v kauze PROLUX*, ze dne 14. 2. 2013, epravo.cz [online], dostupný z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-poskytovatelu-sluzeb-informacni-spolecnosti-nekolik-postrehu-k-zaverum-vrchniho-soudu-v-praze-v-kauze-prolux-88471.html>

Zandl, Patrick; *Smutná čísla o smrti hudebního průmyslu*, 21.4.2011, [online], lupa.cz, dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/smutna-cisla-o-smrti-hudebniho-prumyslu/>

4) Internetové odkazy

Agmed, Saeed, *Fast Internet access becomes a legal right in Finland*, [online], CNN.com/technology, ze dne 15. 10. 2009, dostupné z: <http://edition.cnn.com/2009/TECH/10/15/finland.internet.rights/>, [cit. 16.7. 2014]

IT Právo, Server o internetovém a počítačovém právu, dostupný z: www.itpravo.cz

Copyright Term and the Public Domain in the United States 1 January 2015 [online], dostupné z: <https://copyright.cornell.edu/resources/publicdomain.cfm>

Digitální agenda pro Evropu: klíčové iniciativy, MEMO/10/200, Brusel, 19. 4. 2010, dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-200_cs.htm,

Digitální agenda pro Evropu: nové priority Evropské komise, publikováno dne 22. 2. 2013, vytvořeno odborem elektronických komunikací, dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument120261.html>

EC, *Ten pledges to bring more content online*, Licences for Europe, Structured stakeholder dialogue 2013, ze závěrečného zasedání ze dne 13.11.2013, dostupné z: <http://ec.europa.eu/licences-for-europe-dialogue/en/content/final-plenary-meeting>

Frost John, *Will Disney's Copyright on Mickey Mouse Ever Expire?* [online] 27. 10. 2013, dostupné z: <http://thedisneyblog.com/2013/10/27/will-disneys-copyright-on-mickey-mouse-ever-expire/>

Grossman, Wendy M., *Net Wars*, [online], New York University Press, 1997, Ch. 14, dostupné z: <http://nyupress.org/authors.aspx?authorID=4135>

Helft, Miguel, *How a Series of Mistakes Hurt Shares of United*, The New York Times [online]. The New York Times Company, ze dne 14. 9. 2008, s. C1, dostupné z: http://www.nytimes.com/2008/09/15/technology/15google.html?_r=1&em

IFPI Digital Music Report 2014, *Music subscription revenues help drive growth in most major markets* [online], 18.03.2014, dostupné z: <http://ifpi.org/news/music-subscription-revenues-help-drive-growth-in-most-major-markets>

Kafka Peter, *It's over! Viacom and Google Settle YouTube Lawsuit*, [online] recode.net, 18.3.2014, dostupné z: <http://recode.net/2014/03/18/its-over-viacom-and-google-settle-youtube-lawsuit/>

Loeffler Tania, *HADOPI anti-piracy legislativ officially repealed by French government*, [online] IHS Technology online, ze dne 31. 7. 2013, dostupné z: <https://technology.ihs.com/441607/hadopi-anti-piracy-legislation-officially-repealed-by-french-government>

Marchive Valéry, *Three years and millions of euros later, Hadopi has its first conviction. Now what?*, [online], Vive la tech, 30.10.2012, dostupné z: <http://www.zdnet.com/three-years-and-millions-of-euros-later-hadopi-has-its-first-conviction-now-what-7000006612/>

Matějů, David, *Role bezpečnosti v důvěryhodném cloudu*, www.cloud.cz. (2011), dostupné z: <http://www.cloud.cz/bezpenost/175-role-bezpecnosti-v-duveryhodnem-cloudu.html>

Moore, Frances; *IFPI Digital Music Report 2011: Music at the Touch of a Button*, 14 (2011), dostupné z: <http://www.ifpi.org/content/library/DMR2011.pdf>

Peoples, Glenn, *Thom Yorke Probably Didn't Make \$20M on Tomorrow's Modern Boxes*, [online] Billboard.com, 5.1.2015, dostupné z: http://www.billboard.com/biz/articles/news/digital-and-mobile/6429461/thom-yorke-probably-didnt-make-20m-on-tomorrows-modern?utm_source=twitter

Read Jason, *Cloud Harmony Blog: Do SLAs really matter? A 1 year case study of 38 cloud services*, blog.cloudharmony.com, 15.1.2011, dostupné z: <http://blog.cloudharmony.com/2011/01/do-slas-really-matter-1-year-case-study.html>

Stone, Brad, *Amazon Erases Orwell Books from Kindle*, The New York Times, [online], 17. 7. 2009, dostupné z: http://www.nytimes.com/2009/07/18/technology/companies/18amazon.html?_r=0

Šimůnek, Michal, *O některých důsledcích digitalizace novinářského vyprávění*, Vzdělávací portál média pod lupou, [online], dostupné z: <http://www.mediapodlupou.cz/lekce/o-nekterych-dusledcich-digitalizace-novinarskeho-vypraveni>

5) Komentáře

Kříž, J.; Holcová, I.; Kordač, J.; Křesťanová V., *Autorský zákon – komentář a předpisy související*, Linde Praha a. s., 2. vydání, Praha 2005

Chaloupková, Helena, *Autorský zákon - komentář*, 4. vydání, 2012, C. H. Beck, ISBN 978-80-7400-432-2,

6) Přehled judikatury

SDEU, C-466/12, Svensson, Sjörgen, Sahlman, Gadd v. Retriever Sverige AB, ze dne 14. 2. 2014

SDEU, C-435/12, ACI Adam BV a další vs. Stichting de Thuis kopie a Stichting Onderhandeligen Thuis kopie vergoeding, ze dne 10.4.2014

SDEU, C-360/10, Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) v. N.V. Netlog; žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Rechtsbank van eerste aanlegte Brussel Cour d'appel de Bruxelles (Belgie) ze dne 16.2.2012

SDEU, C-70/10, Scarlet Extended SA v. Sociétebelge des auteurs, compositeurs et éditeurs: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour d'appel de Bruxelles (Belgie) ze dne 5. 2. 2010

SDEU, C-314/12 UPC Telekabel Wien GmbH v. Constantin Film Verleih GmbH a Wega Filmproduktionsgesellschaft GmbH: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 11. května 2012

SDEU, C-236/08 až C238/08; Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Cour de Cassation Francie ve věci Google France Google, Inc., v. Louis Vuitton Malletier a Viaticum SA, Luteciel Sarl (C-237/08), Centre National de Recherche en Relations de Humaines Sarl, Pierre- Alexix Thonet, Bruno Raboin, Tiger Sarl (C-238/08), ze dne 23. 3. 2010

SDEU, C-324/09 L'Oréal SA a ostatní v. eBay International AG a ostatní, ze dne 12. 7. 2011; žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Spojené království) ze dne 16. července 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 12. srpna 2009

ESLP, Delfi AS v. Estonsko, ESLP, stížnost č. 64569/09, rozhodnutí ze dne 10.11.2013

Česko, Nejvyšší soud ČR ve věci 25 Cdo 3907/2009 ze dne 29. 11. 2011

Česko, Vrchní soud v Praze, ve věci 3 Cmo 197/2011 (PROLUX Consulting Int., s.r.o. vs. Internet Info, s.r.o.), ze dne 2. 3. 2011

USA, Viacom International, Inc. (Comedy Partners, Country Music Television, Inc., Paramount Pictures Corporation, Black Entertainment Television, LLC) v. Youtube Inc., Youtube LLC, Google, Inc.) 676 F. 3d 19

USA, Killer Joe Nevada, LLC v. Does 1-39, Siblings the Movie, LLC v. Does 1-21, The Company You Keep, LLC v. Does 1-18

7) Přehled právních předpisů

Česko, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Česko, zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Česko, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Česko, zákon č. 91/2012 Sb., zákon o mezinárodním právu soukromém

Česko, zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Česko, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Česko, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Česko, zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

Česko, zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Německo, Teledienstgesetz – TDG, 1997, zákon o poskytování telekomunikačních služeb

Francie - La Haute Autorité pour la diffusion des oeuvres et la protection des droitssur internet

USA - Digital Millenium Copyright Act

USA - Communication Decency Act

USA - Online Copyright Infringement Liability Limitation Act of 1998

UK - The Digital Economy Act 2010

UK – Statute of Anne 1710

Unlawful use of rights in copyright on the Internet

Klíčová slova

Key words

Autorské právo, internet, užití autorského díla, neoprávněné užití autorských práv, cloud computing

---

Copyright, the Internet, use of copyright, unauthorized use of copyright, cloud computing